

KRONIKA
MĚSTA KOLÍNA

1980

DÍL I.

Ú V O D

V Kolíně dne 1.ledna 1980.

Začínám dnes psát kroniku města Kolína. Města, které má dlouhou a bohatou historii, které prožívá velikou přítomnost se všemi radostmi i starostmi, se všemi vítězy i prohrami, se všemi úspěchy i porážkami při výstavbě ještě lepší a lepší socialistické budoucnosti. Města, které přes všechny těžkosti a snad i nepřízeň stále roste, rok od roku zvyšuje počet svých obyvatel a loňského roku přestoupilo již číslo jeden a třicet tisíc. Města, ve kterém jsem se narodil a vyrostl, kde jsem chodil do školy a po celý svůj život pracoval, které mi přirostlo k srdci, které mám rád.

Proto jsem se ujal obtížného úkolu psát jeho kroniku. Zaznamenávat vše, co se v něm děje a o čem se dovím, jak žijí jeho obyvatelé, jak pracují, jak se rozvíjí průmysl, školství, kultura, umění, sport, jak se učí a studují jeho děti, mládež i dospělí, co se kde staví a bourá, prostě zachycovat jeho život, jeho proměny, jeho rozvoj.

Jak se mi to bude dařit, ukáže čas, zhodnotí to snad ti, kteří po letech budou někdy tuto kroniku číst.

o-o-o-o-o-o

V roce 1979 oznámil dosavadní kronikář města Kolína soudruh Karel Mrzílek, bývalý středoškolský profesor, že již dále pro stáří nemůže psát kroniku a že se vzdává této funkce.

Psal kroniku města Kolína nepřetržitě celých dvacet let, začal v polovině roku 1959 a skončil rokem 1979. Psal kroniku dobře. Měl k tomu všechny předpoklady, byl profesorem dějepisu na dřívějším gymnáziu a znal podrobně nejen historii města Kolína, ale i jeho současný život, kulturu, sport, školství i průmysl. Jeho dvacet dílů městské kroniky /za každý rok napsal jednu knihu/ představuje úctyhodné dílo, obsahující hluboký zdroj informací o městě Kolíně a jeho dějinách. Patří mu právem poděkování, jehož se mu dostalo od Městského národního výboru v Kolíně při rozloučení s jeho funkcí koncem roku 1979. Budou mu jistě vděční všichni ti, kteří budou kdykoli v budoucnu čerpat z jeho kroniky.

Těžko se bude psát kroniku po tak výtečném, obětavém a zasvěceném kronikáři, jakým byl a jakým se ve svých dvaceti dílech kolínské kroniky osvědčil soudruh Karel Mrzílek.

Když podal svou demizi a uvažovalo se o novém kronikáři, padla volba na mne. Všichni se domnívali, že tento úkol zvládnou, ale já se opravdu obávám, že to tak

dobře nedokáží, jak to dělal profesor Mrzílek.

V době, kdy se jednalo o novém kolínském kronikáři, vykonával jsem funkci vedoucího odboru školství, kultury, zdravotnictví a sociální péče na Městském národním výboru v Kolíně a do mé pracovní náplně kromě jiného náležel i péče o kroniku a zajišťování jejího nepřetržitého pokračování. Vím tedy, co se od práce kronikáře očekává a požaduje a jaká je to odpovědná práce.

Bránil jsem se a odmítal přijmout tuto práci, ale nakonec jsem ji přijal s plným vědomím odpovědnosti. Děkuji na tomto místě všem, kteří mi věnovali důvěru. Chci svoji práci dělat svědomitě a poctivě, seč moje síly, schopnosti a možnosti stačí.

o-o-o-o-o-o

Počínaje psát kroniku města Kolína vzpomínám na její počátky téměř před sto lety. Tehdy se městská rada královského města Kolína rozhodla založit novou městskou pamětní knihu. V protokole ze zasedání městské rady dne 29. dubna 1886 je o tom tento zápis:

" Pan Hevera navrhuje, by se založila pro Kolín "Pamětní kniha" od dob obrození. Požádá se pan prof.Potůček, by se sepsání uvázal. Práce ta by se zvláště honorovala."

František Potůček, tehdy již pensionovaný profesor kolínského reálného gymnázia, dostal zprávu o svém jmenování městským kronikářem v dopise městské rady, jehož znění uvádí v záhlaví své kroniky. Dopis zní:

" Jeho Blahorodí

panu Frant. Potůčkovi
reálnímu učiteli ve výslužbě

v K o l í n ě .

V úctě podepsaná rada městská usnesla se v zasedání dne 29. t.m. by pro král. město naše založena a vedena byla památní kniha, v které by veškeré památnější události a podniky v městě našem od doby našeho národního probuzení byly zaznamenány.

Zároveň usneseno požádati Vaše Blahorodí, by Jste se ráčil v práci tu uvázati, i znajíce ochotu a obětavost Vašnostinu očekáváme v plné důvěře, že neráčíte tuto žádost naši odmítnouti a že račte síly své práci té pro obec naši tak důležité věnovati, my pak milerádi veškeren materiál, jež po ruce máme, Vašnosti vždy a ochotně propůjčíme.

Z rady král.města Kolína dne 30. dubna 1886.

Purkmistr

mp. Josef Formánek. "

Žádný podobný dopis jsem já ovšem nedostal. Na začátku mé kronikářské funkce bylo usnesení rady Městského národního výboru v Kolíně číslo 11 ze dne 9.ledna 1980, které zní:

"Rada Městského národního výboru v Kolíně po projednání

I. b e r e n a v ě d o m í .

ukončení činnosti dosavadního kronikáře MěstNV soudruha Karla Mrzílka dnem 31. prosince 1979 a vyslovuje mu poděkování za dvacetileté vedení městské kroniky;

II. p o v ě ř u j e

vedením městské kroniky soudruha Jiřího Procházku;

III. u k l á d á

místopředsedkyni MěstNV soudružce Haně Tučkové uzavřít s novým kronikářem dohodu o způsobu vedení městské kroniky;

pozvat bývalého kronikáře soudruha Mrzílka na MěstNV a vyřídit mu poděkování rady MěstNV. "

A tak se ujímám psaní kroniky města Kolína s pevnou vůlí pokračovat v díle, na němž se za posledních sto let vystřídalo s různým úspěchem několik kronikářů.

Profesor Potůček začal psát svou kroniku v roce 1886. Z různých pramenů se pokusil vypsati události ve městě od roku 1835 do roku 1887 a pak již zaznamenával běžně události každého roku a kroniku dokončil těsně před svou smrtí rokem 1900.

Po tomto roce je v zápisech kolínské kroniky dlouhá přestávka. Městská rada kolínská se osudem městské pamětní knihy zabývala až na svém zasedání dne 15. června 1927. Zápis v protokole městské rady z tohoto dne zní: "Vyšetří se, kde jest pamětní kniha, již vedl pan ředitel Lintner, a kdo tuto povede po něm. Dále vyšetří se, kde jsou akta revolučního výboru."

Kronika, kterou podle tohoto zápisu měl vésti ředitel Lintner, není v městském ~~xxxx~~ archivu. Také podle zápisu v městské kronice ke dni 4. března 1927, kdy ředitel měšťanských škol v Kolíně Josef Lintner zemřel, ~~je xxxxxxxx~~ ~~xxxx kolínský xxx kronikář xxx~~ je uváděn jako kolínský kro-

nikář. Osud této kroniky se mi nepodařilo dosud zjistit.

O městské pamětní knize se pak jednalo až na zasedání obecního zastupitelstva dne 26. dubna 1933 v souvislosti s pokusem zajistit sepsání nových dějin města Kolína. Zápis o tomto jednání zní: "Schválení letopisecké komise... Člen obecního zastupitelstva pan Josef Štolba sděluje: Vávrovy Dějiny královského města Kolína byly jednou z nejlepších monografií městských a byly teprve v posledních letech předhoněny monografiemi pardubickou a klatovskou. Bohužel uplynulo předně od jich vydání již 50 let a za druhé neodpovídají plně dnešnímu dějinnému výzkumu, neboť nebyly tenkrát Vávrovi známy a ani přístupny prameny, které dnes splynutím různých archivů panských staly se dostupnými. Jest to především část předhistorická, která jest neúplná a úplně vědecky bezcenná a také další statě, zvláště doba knížecí vyžaduje doplnku. Sepsání nové monografie vyžádalo by sobě nadšence, který by jí věnoval plný svůj život, a proto uvážila letopisecká komise a rozhodla, že sestavení kroniky města Kolína jest pro jednotlivce nad jeho síly a rozdělila zpracování její pod trojí redakci: I. díl obsahovati bude vše to, co nám nové bádání přináší k doplnění Vávrových dějin až do roku 1914. II. díl obsahovati bude materiál let válečných a převratu a konečně III. díl současné události. V díle I. a II. bude to hlavně snůška dokladů a registrace jednak nového dějinného materiálu dnes známého, jednak včasný soupis - pokud jsou zde pamětníci - událostí válečných a převratových, aby příští historik města měl hned na počátek své práce připravený materiál, s kterým by mohl počítati."

Škoda, veliká škoda, že zůstalo asi jen u dobrého úmyslu, vyjádřeného v tomto návrhu pana Josefa Štolby. Žádný ucelený písemný materiál, který by byl výsledkem práce této letopisecké komise, se bohužel nezachoval. A komise sama asi dlouho nepracovala, neboť městská rada se musela zabývat znovu záležitostmi městské kroniky za dva roky na to, jak svědčí zápis o jednání městské rady ze dne 30. srpna 1935: "Pamětní kniha obecní - potřeba vhodné, věci znalé osoby, která by pomáhala při sbírání a psaní potřebných zpráv pro pamětní knihu. Usneseno svolati Letopiseckou komisi, která by vhodnou osobu vyhledala a zařídila ostatní potřebné."

Tou vhodnou osobou byl pan František Straka, povoláním holič a pozdější kolínský antikvář, ale jinak živá kronika města, člověk znalý historie Kolína, z níž vytěžil materiál pro dlouhou řadu článků, povídek a knih. Zápis o jeho jmenování jsem v protokolech městské rady nenašel, takže nevím, kdy se přesně ujal práce kronikáře, ale nebylo to jistě dříve než na podzim roku 1935 nebo začátkem roku 1936.

Svoji kroniku začal František Straka státním převratem 28. října 1918; tedy opět nejde o běžnou kroniku, ale o zpracování historie, staré téměř dvě desítky let. Podklady pro záspisy do kroniky čerpal z různých pramenů a na kronice pracoval několik let. Svědčí o tom další záznamy v protokolech městské rady nebo vládního komisaře, který městskou radu po určité období nahrazoval. Tak například zápis ze dne 6. října 1937 zní: "K oznámení Leto-

písecké komise ze dne 4.srpna t.r. se žádostí za ponechání odměny Františku Strakovi rozhodl vládní komisař, že povoluje se k dokončení přípravných prací pro Kroniku města Kolína lhůta do konce roku 1937, do které doby bude vyplácena p. Strakovi stanovená odměna 200,--Kč měsíčně."

Povolená lhůta do konce roku 1937 zřejmě nestačila, a tak ji vládní komisař opět prodloužil podle zápisu ze dne 23.dubna 1938: "Vládní komisař vyhověl žádosti Letopisecké komise města Kolína za ponechání Františka Straky ve službách komise do konce roku 1938 a schvaluje zároveň, aby jmenovanému byla vyplácena se zpětnou platností od 1.ledna 1938 stanovená odměna 200,-- Kč měsíčně."

Práce na zpracovávání městské kroniky pokračovaly asi i v tomto roce velmi pomalu, protože městská rada dne 19.ledna 1940 povolila panu Strakovi další odměnu za provádění kronikářských prací v dosavadní výši do konce roku 1940. A ještě v tomto měsíci se městská rada znovu zabývala kronikou, a to tehdy, když kronikář žádal o zvýšení měsíční odměny. Zápis o jednání městské rady ze dne 26.ledna 1940 o tom říká toto: " František Straka žádá za zvýšení měsíčního paušálu za provádění kronikářských prací. Usneseno povolití zvýšení od 1.ledna 1940 na 300,-- K měsíčně."

Ani v roce 1940 však nebyla kronika ještě hotova, a tak městská rada znovu dne 7.února 1941 povolila další lhůtu. Zápis z tohoto jednání zní: " Radní Nepraš navrhuje, aby Františku Strakovi byla nadále ponechána odměna 300,--Kč měsíčně za provádění letopiseckých prací, a to

prozatím až do jiného opatření. Předložený návrh schválen s tím, že pan Straka bude vyzván ku předložení výsledků dosavadní činnosti městské letopisecké komise a že výplata měsíční odměny K 300,- se povoluje prozatím jen do konce června tr." Tato lhůta také nebyla dodržena a městská rada na svém zasedání dne 17. listopadu 1941 ji ještě naposledy prodloužila: "Schválen návrh na ponechání další výplaty měsíční odměny K 300,- Františku Strakovi za práce kronikářské prováděné v II. pololetí t.r. nejpozději do konce roku 1941, do které lhůty mesejí být jmenovaným přípravné práce dokončeny."

Nicméně zápisy v kronice pana Františka Straky končí rokem 1929. Kronika má dva díly, první obsahuje zápisy o událostech z let 1918 - 1923, druhý z let 1924 - 1929.

Městská rada s pomalou prací kronikáře nebyla patrně spokojena, proto se zabývala záležitostmi městské kroniky zevrubně na svém zasedání dne 7. června 1940, kdy učinila nová zásadní rozhodnutí a jmenovala nového kronikáře. Zápis v protokole o tom zní: "Podle § 2 zákona ze dne 30. ledna 1920 číslo 80 Sbírký zákonů má býti v každé obci zřízena letopisecká komise. Předsedou této komise je starosta obce. Městská rada doporučuje obecnímu zastupitelstvu, aby do letopisecké komise byli zvoleni pánové zlatník Boh. Růžička a prof. Jaroslav Schneider a obecním kronikářem aby byl prof. Karel Mrzílek. Zároveň souhlasí městská rada s tím, aby do letopisecké komise byli kooptováni jako znalci p. vrchní reditel A.V. Prágr a prof. Miroslav Ryněš s chotí."

V příštím měsíci měla městská rada opět na programu

záležitosti městské kroniky, to když projednávala uložení kronik podle příkazu okresního úřadu. Zápis v protokole ze dne 5.července 1940 říká: " Vzat na vědomí příkaz okresního úřadu v Kolíně čj. 30591/40 ze dne 29.m.m. uložiti obecní pamětní knihy pečlivě zabalené a uložené tak, aby nikdo neměl k nim přístupu."

Za několik měsíců dostalo město ve věci vedení kronik další výnos okresního úřadu v Kolíně čj. 55552/40 ze dne 9.listopadu 1940 tohoto znění: " Podle zákona ze dne 30. ledna 1920, číslo 80 Sb. jsou obce povinny založiti a vésti pamětní knihy. Tyto pamětní knihy neodpovídají svým obsahem zvláště při záznamech o době světové války, ale také na jiných místech dnešním státoprávním poměrům, takže jich ponechání u obecních úřadů jeví se v této době nevhodným. Ukládám proto všem obecním úřadům, aby do osmi dnů odevzdali všechny obecní pamětní knihy ve stavu naprosto neporušeném okresnímu úřadu. Knihy pamětní budou uloženy v zemském archivu. Za okamžité provedení ~~zákona~~ tohoto příkazu činím pana starostu osobně zodpovědným. Nová obecní kronika budiž opatřena na náklad obce a než se tak stane, buďte záznamy pro obecní kroniku činěny do příručního sešitu. Okresní hejtman vrchní rada politické správy Dr. Růžička."

Příruční sešit kronikáře prof. Karla Mrzílka se zachoval jako jediná památka kronikářské práce za okupace. Obsahuje stručné zápisy od 15.května 1940 do 11.ledna 1942.

Po tomto datu se kolínská městská kronika opět na několik let odmlčuje. Zprávy o dalších událostech během

okupace, o osvobození Kolína Sovětskou armádou ani o prvních letech svobodného života v našem městě v kronice zaznamenány nejsou. Teprve od února roku 1948 se znovu pokračuje v zápisech městské kroniky a kroniku vede odborný učitel na zálabské škole Alois Vilímovský. Ale již koncem roku 1952 se vedení kroniky vzdává a na jeho místo, tentokrát bez přerušení, nastupuje kronikářka soudružka Sládečková. Zpracovává pouze koncepty textů kroniky a vlastní zápisy v kronice provádí L.Vimberský. Ale ani tato spolupráce při vedení kroniky netrvá dlouho, končí zápisem za rok 1955.

A opět nastává delší, zatím poslední, přestávka ve vedení kolínské městské kroniky, která trvá až do poloviny roku 1959.

Bylo tehdy obtížné najít někoho, kdo by se ujal funkce městského kronikáře. Město vzrostlo a událostí bylo stále více, takže se zdálo, že je nad síly kronikáře je všechny zaznamenávat. Postupně po dlouhém přesvědčování se uvolili vést městskou kroniku dva přední kulturní pracovníci. Prvním byl v letech 1956 a 1957 soudruh Karel Kovář, bývalý okresní knihovnický inspektor a pozdější ředitel zálabské školy, druhým v letech 1958 a 1959 soudruh Jaroslav Janík, ředitel městské knihovny. Oba však se této funkce vzdali dříve, než provedli jakýkoli záznam v kronice.

A tak teprve díky profesoru Karlu Mrzálkovi, který se podruhé v roce 1959 ujal vedení kroniky, je městská kronika vedena již soustavně od roku 1959.

Přál bych si, aby už nebyla v budoucnu nikdy žádná

mezera v zápisech naší kroniky. Proto se dnes ujímám této práce a začínám ji právě dnes, v první den nového roku 1980, roku, kterým začíná běžet poslední pětina našeho dvacátého století.

Včera o půlnoci jsme se rozloučili se starým rokem: jedni vesele v společnosti, v tanečních sálech, jiní doma, v kruhu rodiny, jedni slavnostně, jiní zcela tiše. A byli i takoví, kteří byli zcela sami, nic neoslavovali, se starým rokem se neloučili. A naopak zase jiní se loučili velmi hlučně, připravili si k loučení se starým rokem a na uvítanou novému roku všelijaké prskavky, rakety, bengálské ohně, zkrátka celé ohňostroje. O půlnoci zapalovali, vystřelovali nebo jen shazovali z oken výškových domů hořící prskavky a rachejtle. Obloha se rozsvěcovala záblesky vypálených raket a ovzduší se chvělo výbuchy. To je nyní u nás již každoročně způsob, jak lidé, zejména v nových čtvrtích města, v sídlišťích, vítají společně nový rok.

První den letošního roku vůbec nepřipomíná zimu. Je poměrně teplo, i když v noci trochu mrzlo /jen asi -2 až -5 stupňů Celsia/. Přes den chvílemi svítí slunce z jasně modré oblohy, chvílemi padá sníh z černých mraků. Sníh se ale neudrží, hned roztaje, jen ve stínu, hlavně tam, kde roste tráva, zůstávají na delší chvíli bílé plochy. Vzpomínám na první dny nových roků před lety v době svého mládí, to bylo sněhu vždy dost, město zapadané, silnice bílé, mrzlo, zkrátka byly to opravdové zimy. Dnes si už pomalu zvykáme na zimní období beze sněhu. A ten první den letošního nového roku v Kolíně připomíná spíše

duben než leden, jak neustálou změnou počasí, tak i tím, že stromy a keře jakoby se jižjiž chystaly pučet a kvést.

Stalo se již tradicí, že v první den nového roku promluví k občanům naší republiky její president. Také letos 1. ledna ve 13,00 hodin přenášel rozhlas i televize ~~prax~~ novoroční projev presidenta soudruha Gustava Husáka. Úvodem popřál soudruh president všem občanům naší republiky úspěchy v práci i v osobním životě v příštím roce. Řekl, že za posledních deset let jsme vykonali v naší vlasti hodný kus práce při plnění závěrů XIV. a XV. sjezdu Komunistické strany Československa, například průmyslová výroba u nás vzrostla za tu dobu o více než 80 %, dosáhli jsme úspěchů v zemědělství, ve vědě i technice. Vybudovali jsme první jadernou elektrárnu, v Praze metro, letos dosáhneme spojení Prahy s Břatislavou po dálnici atd. Při tom jsme výrazně zvýšili ~~úroveň~~ životní úroveň našeho lidu. Museli jsme překonávat záporné vlivy, kterými působila na naši ekonomiku nastupující hospodářská krize v kapitalistických státech. Jak postupovat v nastávajícím roce, to nám ukázalo 14. plenární zasedání ústředního výboru KSČ v polovině prosince minulého roku. Musíme upevnit pracovní kázeň, zlepšit řízení. Máme dost materiálních i společenských předpokladů. Je třeba teď poctivě pracovat, každý na svém místě. V zahraniční politice budeme dále rozvíjet mírovou politiku a podporovat mírové soužití. Nakonec vyslovil soudruh president naději, že rok 1980 bude rokem míru a dalšího socialistického rozvoje naší vlasti.

OSOBNÍ DATA NOVÉHO KRONIKÁŘE

Nový kronikář má na začátku své kroniky uvést svá osobní data. Zde je tedy můj stručný životopis:

Jmenuji se Jiří Procházka. Narodil jsem se 7.října 1920 v Kolíně. Můj otec byl původně truhlářský dělník, ale v době mého narození měl již vlastní truhlářskou dílnu v Kolíně na Zálabí ve Veltrubské ulici čp.185. Tento dům již neexistuje, dne 15.března 1945 byl úplně zničen při leteckém bombardování Kolína.

Měl jsem celkem dvanáct sourozenců, z nichž některív dětství zemřeli; dnes, kdy je mi šedesát let, jsme ještě čtyři.

V letech 1926 - 1931 jsem chodil do obecné chlapecké školy na Zálabí v Ovčárské ulici. V letech 1931 - 1939 jsem studoval na reálném gymnáziu v Kolíně, které bylo tehdy ještě ve své původní budově v Kutnohorské ulici čp. 42.

Od mládí mne zajímala práce s dřevem, a tak když jsem dne 23.června 1939 složil maturitní zkoušku na

gymnáziu, hned příští měsíc jsem skládal tovaryšskou zkoušku z truhlářského řemesla. I když jsem si pak truhlářinou nikdy nevydělával, zůstala mi stále láska k této práci a dodnes ji rád dělám.

Po maturitě jsem se dal zapsat na vysokou školu technickou v Praze. Nic jiného mi nezbývalo, i když jsem nechtěl dál studovat, ale nikde tehdy nepřijímali matulanty do zaměstnání, protože všechna místa byla obsazena úředníky vystěhovanými z pohraničí a demobilizovanými důstojníky. Dlouho jsem však na vysokoškolských studiích nepobyl. 17. listopadu 1939 byly vysoké školy okupanty uzavřeny. Šťastnou náhodou jsem byl ušetřen pronásledování, které postihlo řadu mých kamarádů; nebydlel jsem na koleji, protože mne tam nepřijali. Se strachem jsem ujížděl toho dne z Prahy a několik dnů jsem se skrýval z obavy, že fašisté budou pronásledovat všechny studenty a že dojde i na mne. Nemohl jsem zůstat bez zaměstnání, a tak jsem 24. listopadu 1939 nastoupil jako výpomocný pracovník na kolínské radnici s platem 10,- korun denně. Ale již 30. listopadu jsem přešel do zaměstnání u protektorátních drah, kde jsem pracoval po celou dobu války jako dělník na výpomoc.

Po osvobození jsem byl přijat jako úředník na Ředitelství národní bezpečnosti /bylo to bývalé policejní ředitelství v Praze, které bylo později začleněno do Sboru národní bezpečnosti/. Od 1. září 1948 jsem byl přeložen na vlastní žádost do Kolína a přidělen do referátu národní bezpečnosti Okresního národního výboru v Kolíně. Koncem roku 1950 mne přeložili do referátu školství, kul-

tury a tělesné výchovy, kde jsem vykonával funkci knihovnického inspektora. V letech 1954-1955 jsem byl knihovníkem v Okresní knihovně a od začátku roku 1956 ředitelem nově vytvořeného Domu osvěty v Kolíně. V letech 1960-1966 jsem pracoval jako ekonom na finančním odboru Okresního národního výboru v Kolíně a od dubna 1966 na odboru školství a kultury jako inspektor pro kulturu. 1.června 1968 jsem byl jmenován vedoucím oddělení kultury na tomto odboru a od 1.října 1970 vedoucím odboru školství a kultury ONV. Od 1.ledna 1972 jsem přešel na Městský národní výbor v Kolíně do funkce vedoucího odboru organizačního a vnitřních věcí a od konce roku 1976 zastávám funkci vedoucího odboru školství a kultury Městského národního výboru v Kolíně.

V roce 1964 jsem byl zvolen poslancem Městského národního výboru v Kolíně a tuto funkci jsem vykonával až do konce roku 1976. V letech 1964-1971 jsem byl členem rady Městského národního výboru a předsedou kulturní komise. Od roku 1965 do konce roku 1976 jsem byl předsedou Sboru pro občanské záležitosti Městského národního výboru v Kolíně.

Jsem členem Komunistické strany Československa a vykonával jsem řadu stranických funkcí; nyní jsem místopředsedou základní organizace strany na Městském národním výboru v Kolíně, aktivistou Městského výboru KSČ v Kolíně a lektorem stranického školení Domu politické výchovy OV KSČ v Kolíně.

Vykonal jsem předepsanou vojenskou službu a dosáhl důstojnické hodnosti.

Od roku 1959 pracuji v Socialistické akademii a nyní jsem předsedou okresního výboru této organizace.

Mám rád knihy, začal jsem svou činnost v oboru kultury jako okresní knihovnický inspektor a chtěl jsem pracovat v knihovně; to se mi však podařilo jen na krátkou dobu. Za svůj život jsem si vybuřoval vlastní slušnou knihovnu, v níž jsem shromažďoval především poezii, potom knihy o dějinách a knihy o výtvarném umění.

Podle svých možností jsem se pustil také do publikování. Vydal jsem několik brožúr, knížek a map a napsal řadu článků, vesměs o rodném městě Kolíně a kolínském okrese.

Za svou práci jsem byl několikrát vyznamenán, bylo mi propůjčeno státní vyznamenání "za obětavou službu socialismu", krajské vyznamenání "Za budování Středočeského kraje", vyznamenání "Vzorný pracovník státních orgánů", městská vyznamenání, čestný odznak Českého svazu protifašistických bojovníků a čestný odznak Svazů československo-sovětského přátelství a řada čestných uznání.

Funkci kronikáře města Kolína vykonávám od 1. ledna 1980.

S V Ě T V R O C E 1 9 8 0

Jaký byl svět v roce 1980, jaké události se staly na naší modré planetě, jaká byla mezinárodní situace ve světě, v němž se odvíjela historie a bežel život našeho města Kolína ?

Myslím, že události u nás, v našem městě, je nutno dávat do souvislostí s událostmi ve světě, že je tak nutno vždy chápat a vykládat i zdůrazňovat, a že tedy jest správné a účelné úvodem alespoň ve stručnosti připomenout vývoj událostí v celém našem světě.

Proto uvádím i tuto kapitolu v naší kronice.

Rok 1980 byl rokem 35. výročí vítězství nad fašismem. Byl i rokem 25. výročí vzniku obranné organizace Varšavské smlouvy a také pátého výročí helsinské konference, která znamenala přelom novodobých dějin Evropy. Šlo o milníky, jimiž je vyznačen zápas o Evropu míru.

Byl to dobrý rok ? Budou ho historici řadit k těm, které pohnuly kolem dějin vpřed k odvěkému cíli lidstva - - k životu v míru, bez nebezpečí válečného konfliktu, jenž by byl v současných podmínkách konfliktem nukleárním ?

nebo snad o něm napíší, že to byl rok, který přinesl nová napětí, nebezpečí a rýzika ?

Socialistické země, věrný své tradiční politice, pokračovaly v mírové protiválečné ofenzivě. Mezi nejvýznamnější akce této mírové politiky patří květnová deklarace Politického poradního výboru Varšavské smlouvy. Bratrské země v ní potvrdily, že jsou stejně jako dříve pevně rozhodnuty společně se všemi mírumilovnými zeměmi a společenskými silami uhájit politiku uvolňování mezinárodního napětí, učinit ho nepřetržitým a všestranným procesem.

Praktickým vyjádřením tohoto úsilí se stala již tradiční pracovní krymská setkání Leonida Brežněva a nejvyšších představitelů bratrských stran a států, která přispěla k další součinnosti politické aktivity, k prohloubení jednoty a vzájemné spolupráce.

Sovětský svaz předložil nové návrhy, jejichž cílem je uvolnit cestu pro další jednání o jaderných raketách středního doletu v Evropě v těsném sepětí s americkými prostředky na předsunutých základnách. Memorandum Za mír a odzbrojení, za záruky mezinárodní bezpečnosti, které předložil Sovětský svaz Valnému shromáždění Organizace spojených národů /OSN/, představuje rovněž realistický a konstruktivní dokument, na jehož základě mohou být úspěšně řešeny nejdůležitější mezinárodní otázky uchování míru.

Socialistické země předložily na jednání ve Vídni nový iniciativní návrh, aby se jednání o vzájemném snížení stavu ozbrojených sil a výzbroje ve střední Evropě dostalo z mrtvého bodu. Rovněž veškerá činnost představi-

telů socialistických zemí na madridské schůzce, která nyní na sklonku roku přerušila na měsíc svou práci, je zaměřena na úsilí o prohloubení dosavadního procesu mezinárodního uvolňování a jeho rozšíření o uvolňování také ve vojenské sféře.

Jde o mírovou politiku, která je podložena činy. Rozhodnutí Sovětského svazu jednostranně snížit v průběhu roku stav svých ozbrojených sil na území Německé demokratické republiky, učiněné na podzim roku 1979, bylo splněno: bylo odveleno 20 000 vojáků, tisíc tanků a další vojenská technika. Hmatatelný důkaz dobré vůle, upřímnosti mírové politiky.

Uplynulý rok 1980 byl ve znamení letních olympijských her, které se poprvé v historii konaly v socialistické zemi - v Moskvě. Reakčním silám ve Spojených státech a dalších zemích Západu nebylo nic tak solí v očích jako pomýšlení, že tento svátek sportu vyzní úspěšně, a snažily se tomu zabránit. Avšak dílo, které bylo postaveno z pevné vůle po přátelství, nebylo možné vyvrátit. Vytvořenými podmínkami, skvělou organizací a dosaženými sportovními výkony se stala olympiáda triumfem socialismu a všech, kteří si přejí spolupráci a mír.

Každodenní život roku 1980 s dostatečnou průkazností ukázal, že dosahované výsledky v hospodářském a sociálním rozvoji socialistických zemí jsou hlavním zdrojem nepřetržitého růstu síly socialistického společenství. Na deset členských zemí Rady vzájemné hospodářské pomoci /RVHP/ připadá v současnosti desetina ~~světového~~ světového počtu obyvatel-

stva, čtvrtina národního důchodu, třetina průmyslové a pětina zemědělské světové výroby. Za poslední tři desetiletí vzrůstal národní důchod zemí RVHP 2,4 krát rychleji než v průmyslově vyspělých kapitalistických zemích a průmyslová výroba 3krát rychleji. Jestliže v roce 1950 země RVHP, pokud jde o průmyslové kapacity, zaostávaly za západní Evropou, nyní předstihly země Evropského hospodářského společenství /EHS/ více než dvakrát. Státy RVHP se v roce 1946 podílely na světové průmyslové výrobě 10 procenty a v roce 1970 asi 33 procenty. V roce 1976 stoupl jejich podíl na 37 procent a v letech následujících dále rostl. V rozmezí let 1970 - 1976 průmyslová výroba zemí RVHP stoupla o 56 procent, zatímco průmyslová výroba hlavních kapitalistických zemí pouze o 17 procent. Země socialistického společenství dosahují největší produkce v těžbě ropy a zemního plynu, v produkci železa i ocele, stavějí nejvíce bytů, vynakládají nejvíce prostředků na rozvoj zdravotnictví i školství, neznají negramotnost.

Rok 1980 pozvedl autoritu světového socialismu, který splnil naděje, obstál ve zkoušce života. Znovu potvrdil, že stojí pevně na půdě současnosti a že mu patří budoucnost.

Lidstvo, pokud sahají historické prameny, vedlo 14 000 válek. Malých i velkých. Dvě z nich byly světové a stály národy světa nepředstavitelné strádání. Ve válkách zemřely čtyři miliardy lidí. To číslo si dobře zapamatujme - je to téměř tolik, kolik lidí žije nyní na naší planetě.

Ode dnů, kdy skončila druhá světová válka, dal svět 6000 miliard dolarů na zbraně, na udržování obrovských armád a vojenských potenciálů. Je to nepředstavitelné číslo. Co se za ním skrývá? Například hodnoty, které vyrobily svou pílí a umem ony čtyři miliardy lidí v celém jednom roce, v roce 1976. Polovina z této obrovské a nesmyslné sumy připadla na Spojené státy. Jejich vojenské výdaje za rok nyní přesáhly 160 miliard a není daleká doba, kdy překročí dvousetmiliardovou hranici.

Nemůžeme, bohužel, konstatovat, že by rok 1980 dal světu zmírnění vojenského napětí. Hory zbraní se zmenšily. Jsou to arzenály nepředstavitelné ničivé síly. Vědci vypočítali, že mohou někdykrát zahubit vše živé na této zeměkouli a že jejich ničivost se rovná 1,3 miliónu nukleárních bomb, které v roce 1945 zničily Hirošimu a Nagasaki. Na každého obyvatele naší planety - jestliže přepočteme obrovskou ničivou sílu atomových zbraní na ekvivalent klasické výbušniny trinitrotoluenu /TNT/- připadá plných pět tun. Proto naléhavou otázkou dneška je omezit nukleární zbrojení, zakázat vývoj nových zbraní hromadného ničení, snižovat atomové arzenály a vytvořit podmínky pro úplné odstranění nebezpečí, které představují nukleární zbraně.

Postoj k této naléhavé otázce ~~z~~ znovu, v nových souvislostech a novém světle ukázal rok 1980. Země socialistického společenství pokračovaly ve své mírové politice. A co dělal Západ? Neochota jednat, nové zbraně, vyšší vojenské rozpočty - to bylo pro západní politiku typické. Navíc USA zmrazily proces ratifikace smlouvy SALT 2.

Byly to země NATO, které už na svém washingtonském zasedání v květnu 1978 pod nátlakem USA rozhodly o tříprocentním každoročním $\pm$ zvýšení vojenských rozpočtů s cílem narušit existující rovnováhu sil, získat vojenskou převahu a tím i vojenskopolitickou základnu, aby mohly se socialistickými zeměmi jednat s pozice síly. V prosinci 1979 se pak rada Severoatlantického paktu /NATO/ usnesla, že v Německé spolkové republice, Anglii, Itálii a některých dalších západoevropských státech bude umístěno 572 nových amerických nukleárních raket středního doletu - Pershing 2 a Griuse. Belgie a Holandsko se dosud diktátu NATO nepodřídily.

V Ženevě se v průběhu roku sešly americká a sovětská delegace, aby jednaly o těchto raketách středního doletu. Byla to nesporně významná událost pro Evropu a svět. Zanedlouho po amerických presidentských volbách, které postavily do čela USA Ronalda Reagana, předběžné rozhovory skončily. Svět se právem ptá: Kdy bude americká delegace znovu připravena pokračovat v těchto rozhovorech ?

V Německé spolkové republice a v jihovýchodní Anglii vyrůstají mezitím jako houby po dešti nová vojenská zařízení, jež mají neklamný účel. Jsou to odpalovací základny pro nové americké nukleární rakety. Veřejné mínění v západní Evropě je značně znepokojeno. Není divu, vždyť rampy pro nové americké rakety budou blízko velkých městských aglomerací, v nichž žijí milióny lidí. A každý dobře ví, že nukleární úder proti SSSR a jeho spojencům by znamenal ničivý nukleární protiúder se všemi následky.

Avšak bez ohledu na to Spojené státy horečně zbořjí. Přezbrojují především nukleární potenciál. Vzniká nový raketový systém MX, nové rakety dostávají ponorky Trident, vyrábějí se nová letadla - nosiče nukleárních bomb, vyvíjejí se nové druhy tzv. konvenčních zbraní. Strategie imperialismu je zaměřena na tři hlavní směry:

- 1/ vystupňovaným zbrojením především v nukleární oblasti se pokoušejí získat vojenskou převahu;
- 2/ snaží se oslabit jednotu a semknutost socialistických zemí, vytvářet "slabá místa" a na ně zaměřovat politickou a ideologickou diverzi;
- 3/ snaží se vrazit klín mezi socialistické a rozvojové země a zabránit, aby další státy rozvojového světa šly cestou pokrokové, protimperialistické orientace.

Spojencem imperialismu v této zákeřné taktice je Peking.

Neméně zákeřná je imperialistická taktika usilující o oslabení socialistického společenství a jeho jednotlivých článků. To ukázaly mimo jiné také události v bratrském Polsku, kde v letních měsících vznikly vážné hospodářské obtíže, které se protisocialistické síly snaží zneužít k útoku na mocenské pozice socialismu. Ruku v ruce s protisocialistickými, kontrarevolučními silami uvnitř Polska se imperialistická reakce pokouší o rozložení socialistického politického systému a oslabení vedoucí úlohy strany, aby vnikly podmínky pro otevřený kontrarevoluční zvrát. Je to marná snaha. Polští komunisté, polská dělnická třída se mohou v této obtížné situaci spolehnout na

bratrskou a nezištnou pomoc socialistických států.

Rok 1980 přinesl nová fakta o hloubce krize, jíž prochází imperialistický svět. Optimistické prognózy, jimiž na začátku tohoto roku vítali komentátoři příchod nového roku, se nesplnily. Klesla tempa hospodářského rozvoje, došlo k poklesu průmyslové výroby, zrychlila se inflační spirála. Na ulici se octly další statisíce lidí. Počet nezaměstnaných ve Velké Británii je například nyní největší od let velké krize třicátých let a podobně je to i jinde. V předních kapitalistických zemích je 18 miliónů lidí bez práce. Na národní hospodářství imperialistických zemí s plným důrazem dopřadly důsledky surovinové a energetické krize. Kapitalistické zřízení znovu dokázalo, že je neschopným řešit nazrálé ekonomické problémy doby.

Také výsledky amerických voleb, které doslova smetly Jamese Cartera a na jeho místo vyzvedly republikána Ronalda Reagana, ~~znamenají~~ leccos napověděly o prohlubující se krizi politického systému ve Spojených státech. Ukázaly, jakou cenu mají v systému buržoazní demokracie sliby dané voličům, byly důkazem hluboké deziluze amerických voličů nad chronickými hospodářskými, politickými a morálními problémy této nejbohatší země světa.

Na latinskoamerickém kontinentě probíhal ve většině zemí vývoj ve znamení prudkého třídního boje pracujících s domácími i zahraničními, zejména severoamerickými, vykořisťovateli. Přes vyhlášení doktriny amerického presidenta o tzv. novém přístupu ke vztahům s Latinskou Amerikou, zůstala linie oficiálního Washingtonu v této oblasti

prakticky nezměněná. Tak jako dříve je jejím hlavním rysem zejména všestranná podpora amerických nadnárodních monopolů při jejich pronikání do zemí Jižní Ameriky a snaha po naprosté podřízenosti těchto zemí Washingtonu. Proto i v roce 1980 pokračovala americká vojenská, hospodářská i tzv. expertní "pomoc" ~~xxxx~~ zprofanovaným polofašistickým a fašistickým režimům v Salvadoru, Quatemale, Paraguayi i Chile.

17.července 1980 svrhla bolivijská armáda prozatimní prezidentku Lidii Queilerovou, která měla vbrzku předat presidentské křeslo kandidátovi Fronty lidové a demokratické jednoty Hernánu Silesovi Zuazovi, který přesvědčivě zvítězil v červnových presidentských volbách. Bolivijská pravice sáhla proto po vojenském puči, který si vyžádal mnoho tisíc obětí mezi bolivijskými pracujícími.

V Salvadoru pokračovalo krvavé střetnutí mezi salvadorským lidem a vojensko-civilní juntou, podporovanou Washingtonem, jemuž padlo za obět v tomto roce více než deset tisíc lidí. V květnu zde došlo ke sjednocení protimperialistických sil ~~xxxx~~ v Lidovou osvobozenou frontu Farabunda Martího, jejíž součástí je i komunistická strana Salvadoru.

Dějišti krutých protilidových represí byly i Quatemala a Chile. Za pomoci amerických poradců se drží u moci quatemálská vláda generála Lucase Garcíi, která zaměřila svůj teror proti odborovým, studentským a rolnickým organizacím. Za dva a půl roku Garcíovy vlády bylo zavražděno na pět tisíc lidí.

V Chile si fašisté chtěli prostřednictvím lidového referenda opatřit pro svůj krutý režim demokratickou fasádu. I západní sdělovací prostředky však musely shodně přiznat, že toto "referendum", ve kterém se údajně chilský lid vyslovil pro Pinocheta, bylo od začátku do konce zfalšováno.

Posvětit svůj vojenský režim chtěli v lidovém hlasování i vládnoucí armádní představitelé v Uruguayi. Díky sjednocenému postupu uruguayské opozice v němž však utrpěli porážku. Kampaň proti levicovým stranám a odborům rozvíjí také vláda nového peruánského presidenta Belaúnda Terryho.

Na druhé straně pokračuje boj lidu Panamy a dalších středoamerických zemí za vymanění se z vlivu Sojených států. Významných úspěchů po svém vítězství v červenci 1979 dosáhla v roce 1980 nikaragujská revoluce. Obnovuje se válkou rozvrácené hospodářství, vytvářejí se orgány revoluční státní moci, rozvíjí se demokracie a zlepšuje životní úroveň obyvatelstva. V zemi se uskutečňuje postupné znárodňování v řadě odvětví národního hospodářství i agrární reforma, probíhá zdrustěňování drobných rolnických hospodářství, byl vyhlášen grandiózní program boje proti negramotnosti.

Velkých úspěchů v budování socialismu dosáhl v roce 1980 lid Kuby. Potvrdil to i druhý sjezd Komunistické strany Kuby, který se konal v prosinci 1980 v Havaně. Podstatně vzrostla prestiž Kuby v zahraničí. Země udržuje diplomatické styky s řadou západních i latinskoamerických států. Zatímco v roce 1970 udržovalo s Kubou diplomatické styky pouze Mexiko, dnes je to už přes zlobný nesouhlas Washin-

gtonu 15 latinskoamerických států. Navzdory politicé Bílého domu, navzdory krutým represím reakčních latinskoamerických režimů boj národů této oblasti za své úplné osvobození pokračoval a v řadě zemí si pokrokové a demokratické síly vytvořily dobré podmínky pro svoji úspěšnou činnost v příštím roce.

Již od prvních minut roku 1980 bylo zřejmé, že středem zájmů světové politiky v Asii bude Afghanistan. Na samém konci roku 1979, 27. prosince, svrhly revoluční síly reakční Amínovu diktaturu a požádaly Sovětský svaz o vojenskou pomoc, která jim byla poskytnuta. Po loňském pádu šáhova režimu v Iránu Washington doufal, že se mu podaří právě Afghanistan a sousední Pákistán přeměnit na své nové nástupiště agrese proti SSSR. Afghánští revolucionáři a společně s nimi i široké vrstvy obyvatelstva však jasně dali najevo, že mají zcela jinou představu o budoucnosti své země, než jakou jim chystali v Bílém domě a Pentagonu. O to více se proto Washington zaměřil na vojenské posilování Pákistánu. Štědrého pomocníka našel v čínských hegemonech. Do Pákistánu po celý rok přijížděly z Washingtonu a Pekingem vysoké vojenské delegace. Dojednávávaly rozsáhlé zbrojní dodávky pákistánské vládě, dalece přesahující obranné potřeby této země, vysílání stovek vojenských poradců a instruktorů a zvláště nebezpečnou a stále rostoucí pomoc při rozvoji pákistánského jaderného výzkumu.

Nezávislá zahraničně politická orientace Indie je již řadu let ostrým trnem v oku všech sil, které chtějí oblast Indického oceánu přeměnit na zónu trvalého napětí a kon-

frontace. Výraznou demonstrací odhodlání zamezit tomuto vývoji byla prosincová návštěva L. Brežněva v Dillí.

Jestliže tzv. afghánskou otázkou se začal zabývat svět teprve na přelomu letošního a loňského roku, pak tzv. kambodžská otázka patří do často omílaných témat buržoazní propagandy již dva roky. Terčem pokračujících nepřátelských útoků čínských hegemonistů v oblasti jihovýchodní Asie však nebyla jen lidová Kambodža. Po celý rok jim musely čelit i Laos a Vietnam. Od ozbrojené maoistické agrese proti Vietnamské socialistické republice uplynuly nesele dva roky. V Pekingu se však z jejího krachu dosud nepoučili. Dále spřádají své avanturistické plány na ovládnutí tzv. jižních historických zemí, nadále provokují v hraničních oblastech VSR, z děl ostřelují vietnamská města a vesnice, vraždí a loupí. I v roce 1980 se nejvyšší čínští představitelé mnohokrát na nejrůznějších fórech chvástali, že brzy Vietnamu ušetří další lekci.

V samotné Číně byl rok 1980 ve znamení dále se zostrujících bojů o moc mezi přívrženci Teng Siao-pchinga a dosavadním předsedou ústředního výboru Komunistické strany Číny Chua Kuo-fengem. Teng v posledních měsících roku dále upevnil svou pozici. Na zasedání Všečínského shromáždění lidových zástupců v září donutil Chua odstoupit z funkce předsedy státní rady a na jeho místo prosadil svého přívržence Čao C'janga. Hlavní součástí Tengova generálního útoku proti zbylé Chuově funkci předsedy strany je nesporně nyní probíhající monstrproces proti tzv. gangu čtyř a řadě dalších exponentů "kulturní revoluce", během níž

byl Teng nucen dvakrát nedobrovolně odejít z politického života. V Číně došlo v poslední době k veřejnému ústupu od nejkřiklavějších dogmat Velikého Maa. Avšak jen na venek. Jedná se o pouhé kosmetické vylepšování tváře maoistické ideologie. Na její hegemonistické a reakční podstatě se však téměř nic nezměnilo. Mnozí lidé odešli, jiní přicházejí. Cíle však zůstávají stejné.

Blízký východ prožil rok překypující složitým a nebezpečným vývojem. Carterova doktrína, vyhlášená v lednu před Kongresem, označila Blízký východ za "oblast zvláštních zájmů" a Perský záliv dokonce za "oblast životních zájmů" USA. Opatření přijímaná na jejím základě mají jednak protisovětské ostří /nástupiště proti jižním hranicím SSSR/, jednak jsou vysloveně nepřátelsky zaměřena proti národně osvobozeneckému hnutí a nezávislosti zemí Blízkého východu.

Izrael nezůstal v ničem pozadu za USA. Jeho politika se jako dříve vyznačovala výbojností a protimírovou zavilostí, stala se však ještě agresivnější. Projevilo se to prakticky nepřetržitým celoročním vyvražďovacím bojem proti Palestincům v Libanonu, pokračujícím soustavným ničením jižní části této země, bezpříkladným terorem na okupovaném západním břehu Jordánu, budováním nových kolonizačních osad ve všech arabských okupovaných územích a zcela protizákonnou přeměnou Jeruzaléma ve "Věčné a nedělitelné" hlavní město Izraele.

Egypt vydatně svými postoji usnadňoval izraelským vládnoucím kruhům provádění jejich zločinné vůle. V únoru

v rámci camp-davidských dohod si obě země vyměnily vel-vyslance.

Na pozadí celkem nepříznivého vývoje prožilo pales-tinské hnutí odporu těžký rok. Na druhé straně nelze pře-hlédnout zjevná aktiva. Mohlo zaznamenat určitý, i když nedůsledný a váhavý posun ve stanoviscích západoevropských zemí. XXXV. Valné shromáždění OSN odhlasovalo řadu význam-ných rezolucí potvrzujících nezadatelná palestinská národ-ní práva.

Ve třetí dekádě září se vyvinul ve válečné střetnutí konflikt mezi Irákem a Íránem, který stále trvá. Přerostly do něho ozbrojené srážky mezi oběma zeměmi zaznamenávané od jara. Je to tragický a nesmyslný konflikt, který vede ke zbytečným ztrátám lidským i hospodářským. V listopadu na vrcholné arabské konferenci v Ammánu se zvlášť názorně ukázalo, jak tato válka rozděluje a oslabuje arabské řady. Poprvé v dějinách instituce arabských vrcholných schůzek /tedy od roku 1964/ byla tato konference neúplná, neboť se jí nezúčastnilo šest důležitých členů - kteří patří k Frontě pevného postoje, a Libanon. Členské státy Fron-ty pevného postoje shledali nemožným podpořit Irák, přes-tože jde o arabský stát, neboť usoudily, že válečné střet-nutí objektivně škodí arabské věci a vytváří akutní ne-bezpečí imperialistické politické, ale i vojenské inter-venge. Spojené státy si právě takto vyložily vzniklou si-tuaci. Už od protimonarchické revoluce v Íránu začaly v Indickém oceánu a kolem perského zálivu soustřeďovat velké vojenské a námořní síly, shánět se po základnách,

aktivizovat afghánskou kontrarevoluci. Poté, co vzplanul irácko - iránský konflikt, koncentrovaly USA a některé další západní země v oblasti Perského zálivu na šest desítek válečných plavidel. Tento prostor, bohatý na naftu, se v důsledku toho stal ohniskem zvláště vyhroceného napětí, neblaze se promítajícího do celkové mezinárodní situace.

Socialistické země nadále principiálně podporovaly boj za dosažení spravedlivého urovnání na Blízkém východě na základě úplného odchodu izraelských vojsk ze všech arabských území okupovaných v roce 1967, a uskutečnění nezci- zitelných práv arabského lidu Palestiny včetně jeho práva na vytvoření vlastního nezávislého státu.

To je ve stručnosti stav mezinárodní situace na naší planetě v roce 1980. Nyní ještě chronologický spád událostí, které tuho mezinárodní situaci vytvářely:

L e d e n :

- President USA J.Carter zmrazil rozpravu o smlouvě SALT 2 v americkém Senátu a vyhlásil serii protisovětských opatření. Vyhlásil také doktrínu, v níž oblast Perského zálivu označil za oblast "životně důležitých zájmů USA".
- Vítězství Indického národního kongresu I.Gandhíové ve volbách do Sněmovny lidu indického parlamentu.
- V Afghánistánu propuštění političtí vězni uvěznění za Amínova režimu.
- Sněmovna reprezentantů Kongresu USA schválila rezoluci vyzývající k bojkotu olympijských her v Moskvě.
- Egypt oficiálně zrušil všechny hospodářské a politické sankce vůči Izraeli, otevřeny egyptsko-izraelské hranice.

- Československo - polské rozhovory na nejvyšší úrovni v Praze.

Ú n o r :

- V Salvadoru převzala vškerou moc vojenskocivilní junta.
- J. Carter rozhodl, aby se všichni Američané a Američanky ve věku 19 - 20 let registrovali pro odvod do vojenské služby.
- Oficiální přátelská návštěva stranické a státní delegace ČSSR v čele se soudruhem G. Husákem ve Vietnamu, Kambodži a Laosu; podepsány smlouvy o přátelství a spolupráci mezi ČSSR a VSR a mezi ČSSR a Laosem.
- Zvolen stočlenný parlament v Zimbabve.

B ř e z e n :

- Čína jednostranně přerušila druhé kolo čínsko-vietnamských rozhovorů o normalizaci vztahů mezi oběma zeměmi.
- V Salvadoru vyhlášen stav obležení.
- Podepsán dlouhodobý program rozvoje specializace a kooperace výroby mezi ČSSR a SSSR do roku 1990.
- V kambodži znovu zaveden peněžní oběh.

D u b e n :

- Oficiální přátelská návštěva stranické a vládní delegace Sandinovské fronty národního osvobození a vlády národní obnovy Nikaragujské republiky v ČSSR.
- USA přerušily diplomatické styky s Íránem.
- Vyhlášení nezávislé Zimbabwské republiky.
- Nezdařená vojenská agrese USA v Íránu pod záminkou osvobození zadržovaných amerických rukojmích.

- Pařížské setkání evropských komunistických a dělnických stran, na němž byla schválena výzva k národům evropských zemí "Za mír a odzbrojení".

K v ě t e n :

- Úmrtí předsedy Svazu komunistů Jugoslaviie a předsedy Socialistické federální republiky Jugoslaviie Josefa Broze Tita.
- Největší stávka v historii Švédska na protest proti hospodářské a sociální politice vlády.
- Zasedání politického poradního výboru států Varšavské smlouvy ve Varšavě.
- Krvavé rasové nepokoje v Miami na Floridě v USA, při nichž bylo zavražděno 19 lidí a přes 400 zraněno.
- Izraelský parlament nezákonně vyhlásil status Jeruzaléma jako hlavního města Izraele.
- Rozmluvy L.Brežněva s francouzským prezidentem V.Giscardem d'Esstaing ve Varšavě.
- V Jihokorejském městě Kwandžu vypuklo lidové povstání, jehož potlačení si vyžádalo několik set obětí na životech.
- V SSSR vypuštěna kosmická loď Sojuz 36 s mezinárodní posádkou V.Kubasovem a maďarským občanem B.Farkasem.

Č e r v e n :

- Návštěva presidenta Kyperské republiky S.Kypriana v ČSSR.
- Na základě sovětsko-afghánské dohody byly z Afghánistánu staženy některé sovětské vojenské jednotky.
- Ústřední výbor Komunistické strany Sovětského svazu svolal XXVI. sjezd KSSS na 23.února 1981.

- Setkání představitelů sedmi předních kapitalistických států na nejvyšší úrovni v Benátkách.
- L.Brežněv jednal v Moskvě s kancléřem Německé spolkové republiky H.Schmidtem.

Č e r v e n e c :

- Vrcholná konference šéfů států a vlád Organizace africké jednoty ve Freetownu v Sierra Leone, jež jednala zejména o přijetí účinných ekonomických sankcí proti Jihoafrické republice /JAR/.
- Schůzka J.Cartera a Chua Kuo-fenga v Tokiu při příležitosti pohřbu japonského premiéra Ōhiry.
- Olympijské hry v Moskvě za účasti 81 zemí.
- Na vídeňském jednání o snížení stavu ozbrojených sil a výzbroje ve Střední Evropě předložily socialistické země návrh, aby s přihlédnutím k faktickým počtům vojsk SSSR a USA ve střední Evropě snížil SSSR své stavy o 20 000 a USA o 13 000 mužů.
- V Bolívii reakční státní převrat.
- V SSSR vypuštěna kosmická loď Sojuz 37 s mezinárodní posádkou V.Gorbatkovem a vietnamským občanem Pham Tuanem.
- Přátelské setkání soudruhů G.Husáka a L.Brežněva na Krymu.
- Zvláštní zasedání Valného shromáždění OSN o palestinské otázce, jež schválilo rezoluci potvrzující právo palestinského lidu na sebeurčení a vytvoření vlastního nezávislého státu.

S r p e n :

- K 1.srpnu 1980 staženo z území Německé demokratické re-

publiky /NDR/ 20 000 sovětských vojáků, 1 000 tanků a určité množství vojenské techniky, čímž byl splněn závazek vyhlášený v říjnu 1979 L.Brežněvem.

- Italští teroristé spáchali na boloňském nádraží největší atentát v dějinách italského terorismu. Zahynulo při něm 83 lidí.
- J.Carter podepsal směrnici č. 59, vytyčující strategii pro vedení "preventivní" jaderné války proti SSSR.
- Páté zasedání ústředního výboru Polské sjednocené dělnické strany /PSDS/ jednalo o společenskopolitické krizi v zemi v souvislosti se stávkovou vlnou a vznikem nových odborů, které si přisvojily název Solidarity.
- Návštěva presidenta Zambijské republiky K.Kaundy v ČSSR.

Z á ř í :

- Několikaměsíční pohraniční srážky mezi Irákem a Íránem přerostly ve válečný konflikt.
- Na 6.zasedání ÚV PSDS uvolněn z funkce prvního tajemníka ÚV PSDS Edward Gierak a do této funkce zvolen Stanislaw Kania.
- Vojenský převrat v Turecku.
- Představitel jihokorejské opozice Kim Te-džung odsouzen k trestu smrti.
- V SSSR vypuštěna kosmická loď Sojuz 38 s mezinárodní posádkou J.Romaněnkem a kubánským občanem A. Tamayem Méndezem.
- SSSR navrhl zařadit na pořad XXXV.zasedání Valného shromáždění OSN některá naléhavá opatření ke zmírnění nebezpečí války.

- Světového parlamentu národů "Za mír" v Sofii se zúčastnili zástupci 137 zemí.
- Neonacistický pumový atentát v Mnichově si vyžádal 12 mrtvých a 214 raněných.

Ř í j e n :

- Parlamentní volby v Německé spolkové republice /NSR/ skončily vítězstvím stran vládní koalice Sociálnědemokratické strany /SPD/ a Svobodné demokratické strany /FDP/.
- V Moskvě podepsána smlouva o přátelství a spolupráci SSSR a Syrie.
- Skončil nejdelší let v dějinách kosmonautiky: L.Popov a V.Rjumin se po 185 dnech na stanici Saljut 6 vrátili na zemi.
- V Ženevě začalo sovětsko-americké jednání o omezení jaderného zbrojení v Evropě.
- Mezinárodní ideologická konference Společný boj dělnického a národně osvobozenického hnutí proti imperialismu a za ~~společný pokrok~~ společenský pokrok v Berlíně.
- Oficiální návštěva soudruha L.Štrougala v Řecku.

L i s t o p a d :

- V amerických presidentských volbách zvítězil republikánský kandidát R.Reagan.
- Pracovní návštěva soudruha L.Štrougala v Bulharsku.
- V Madridu zahájena schůzka zástupců signatářských zemí helsinského Závěrečného aktu.
- Přátelská pracovní návštěva prvního tajemníka ústředního výboru Maďarské sjednocené dělnické strany /MSDS/ J.Kádára v ČSSR.

- Počet lidí zavražděných vojáky a fašisty v Salvadoru dosáhl od začátku roku 10 000.
- Oficiální přátelská návštěva delegace Kambodžské jednotné fronty národní spásy a lidové revoluční rady Kambodže vedené H.Sambinem v ČSSR.
- V Ženevě skončilo první kolo sovětsko-amerických jednání o omezení jaderných zbraní v Evropě.
- Před čínským Nejvyšším lidovým soudem zahájen proces s "klikou Ťiang Čching a Lin Piaa".
- Pracovní návštěva soudruha L.Štro^ugala v Rumunsku.

P r o s i n e c :

- Na návštěvě v ČSSR člen politického byra ústředního výboru Sjednocené dělnické strany /SED/ a předseda rady ministrů NDR W.Stoph.
- Valné shromáždění OSN prohlásilo osmdesátá léta dekádu odzbrojení.
- Setkání vedoucích stranických a státních představitelů členských zemí Varšavské smlouvy v Moskvě.
- Socialistické země navrhly na schůzce v Madridu uspořádat v říjnu 1981 ve Varšavě konferenci o vojenském uvolnění a odzbrojení v Evropě.
- L.Brežněv navštívil Indickou republiku.
- Zemřel předseda rady ministrů SSSR Alexej Kosygin.
- Národní shromáždění Vietnamské socialistické republiky schválilo novou ústavu země.

P O L I T I C K Ý Ž I V O T V K O L Í N Ě

Na začátku roku 1980 učinil projev vedoucí tajemník Okresního výboru Komunistické strany Československa /OV KSČ/ v Kolíně soudruh RSDr. Václav Šindelář, v němž poděkoval pracujícím kolínského okresu za dobrou práci v uplynulém roce a popřál jim i jejich nejbližším hodně štěstí, pevné zdraví, hodně úspěchů a mír našim dětem. Projev byl uveřejněn v prvním čísle týdeníku "KUPŘEDU".

OV KSČ vstoupil do nového roku v novém složení; ke kádrovým změnám došlo těsně před koncem roku 1979. Dlouholetý předseda Okresní kontrolní a revizní komise KSČ soudruh Ladislav Pešík odešel do důchodu a na jeho místo byl zvolen dosavadní tajemník pro politicko-organizační práci OV KSČ soudruh Antonín Lanc. Do uvolněné funkce politicko-organizačního tajemníka OV KSČ byl současně zvolen soudruh Václav Pácal.

Soudruh Antonín Lanc je star 56 let, původním povoláním truhlář, pracoval v různých stranických funkcích,

pět let byl členem Okresní kontrolní a revizní komise KSČ /OKRK KSČ/ a šest let vykonával funkci tajemníka OV KSČ. Je nositelem státního vyznamenání "Za vynikající práci" a "Za zásluhy o výstavbu".

Soudruh Václav Pácal je stár 41 let, původním povoláním je chemik. Pracoval v mládežnickém hnutí, v letech 1972-1977 byl politickým pracovníkem OV KSČ v Kolíně a po absolvování Vysoké školy politické ÚV KSČ v Praze pracoval jako instruktor Středočeského krajského výboru KSČ v Praze.

V pátek 4. ledna 1980 se konalo plenární zasedání OV KSČ v Kolíně, první v tomto roce. Projednalo ekonomickou situaci v okrese v uplynulém roce 1979. Konstatovalo, že se v podnicích kolínského okresu zvýšilo využití pracovní doby /o 0,1 %/ a vzestup zaznamenal i koeficient směnnosti. Na druhé straně vzrostla absence pro nemoc a úrazy a zvětšil se objem přesčasové práce. Zasedání uložilo zvyšovat dále úroveň řídicí práce vedoucích pracovníků a řešit případy, kde dochází k poškozování společnosti.

V roce 1979 probíhaly ve všech organizacích Komunistické strany Československa pohovory se všemi členy a kandidáty k výměně stranických legitimací a v lednových stranických schůzích byly slavnostně členům KSČ předávány nové stranické průkazy. Na slavnostní schůzi v Obchodních tiskárnách Kolín /OTK/ byl přítomen tomuto aktu vedoucí tajemník krajského výboru KSČ v Praze soudruh Václav Hájek a vedoucí tajemník OV KSČ v Kolíně soudruh Václav Šindelář.

Slavnostní stranické schůze KSČ s kulturními pořady, na nichž členové strany přijímali nové stranické legitimace, probíhaly během měsíce ledna a února ve všech základních, závodních i uličních organizacích KSČ ve městě. Na Městském národním výboru v Kolíně byl této slavnostní stranické schůzi v úterý dne 29.ledna přítomen vedoucí tajemník OV KSČ soudruh Václav Šindelář a předseda Městského výboru KSČ v Kolíně soudruh Bohumil Pilný. Oba vedoucí straničtí funkcionáři předali slavnostním způsobem stranické legitimace členům strany, pracujícím na Městském národním výboru v Kolíně.

Oslava 32. výročí Vítězného února se konala na slavnostním shromáždění pracujících v kolínském divadle dne 21.února 1980. Slavnostní projev přednesl vedoucí tajemník OV KSČ soudruh Václav Šindelář a po jeho projevu pozdravil přítomné vedoucí delegace Střední skupiny sovětských vojsk v ČSSR. Součástí programu slavnostního shromáždění bylo také vyhodnocení nejlepších podniků a závodů kolínského okresu za výsledky v socialistické soutěži. Putovní prapor družebního okresu Voskresensk v moskevské oblasti SSSR získaly Východočeské chemické závody Synthesia, závod Kolín, na druhém místě v této politicko-ekonomické soutěži se umístilo Spotřební družstvo JEDNOTA Kolín a třetí místo zaujal podnik Potraviný Kolín. Putovní prapor OV KSČ Kolín a Okresní odborové rady /OOR/ Kolín dostala za první místo v soutěži Plynárna Kolín, druhé místo obsadil závod Stavokonstrukce Velký Osek a třetí Středočeské rozvodné závody Kolín. Dále byly vyznamenány některé závodní jednotky Lidových milic /LM/ a jednotli-

ví milicionáři. V kulturním pořadu slavnostního shromáždění k oslavě 32.výročí Vítězného února vystoupilo se svým programem Malé divadlo, soubor zájmové umělecké činnosti Městského kulturního střediska v Kolíně a k poslechu hrála na konec malá skupina Městské hudby Františka Kmocha.

Dne 26. února 1980 se konalo plenární zasedání OV KSČ, které se zabývalo výsledky a zkušenostmi získanými v průběhu výměny stranických legitimací. Zprávu k tomuto bodu jednání přednesl tajemník OV KSČ soudruh Václav Pácal. Řekl, že plnění úkolů a závazků, přijatých členy strany při pohovorech a při předávání nových stranických průkazů se již pozitivně projevilo ve zlepšení ekonomických výsledků, zkvalitnění stranické práce a zvýšení aktivity členů. Úkoly a závazky byly zaměřeny na plnění státního plánu, na úspory energie a pohonných hmot a materiálů. Pohovory k výměně členských legitimací KSČ potvrdily jednotu, vyspělost a politickou zralost okresní organizace.

Dne 23. února 1980 se konala ve velkém sále Kulturního domu pracujících konference městské organizace Svazu československo-sovětského přátelství /SČSP/ v Kolíně za přítomnosti delegace Střední skupiny sovětských vojsk. Na konferenci byli vyznamenáni někteří dlouholetí kolínští příslušníci SČSP. Čestný odznak SČSP I.stupně převzali: ss.Šimon Čepil, Anna Klímová, Miroslav Kořenný, Libuše Lancová, Amálie Suchánková. Čestným odznakem SČSP II.stupně byli vyznamenáni ss. Ladislav Bareš, Emanuel Cikán, Bohumír Dvořáček, Anna Frycová, Stanislava Hudečková, Karel Lein, Marie Říhová, Hana Sixtová, Ivo Topol,

Ladislav Valenta, Otto Vrba. Městská konference zvolila nový třitřiceti členný městský výbor SČSP v Kolíně v čele s dlouholetým obětavým stranickým i svazovým pracovníkem Josefem Jandejskem.

V rámci oslav Mezinárodního dne žen /MDŽ/ byly z našeho města Kolína pozvány Středočeským krajským výborem KSČ v Praze na zámek v Dobříši soudružky K. Drahotová, vrchní sestra Okresního ústavu národního zdraví v Kolíně, a Jana Vondráčková, tajemnice okresního výboru Českého svazu žen v Kolíně. Na zámku se zúčastnily oslavy MDŽ a setkání s představiteli Středočeského kraje v čele s vedoucím tajemníkem KV KSČ v Praze soudruhem Václavem Hájkem. Při této příležitosti byla soudružka Drahotová vyznamenána Plaketou Klementa Gottwalda a soudružka Vondráčková vyznamenáním "Za budování Středočeského kraje".

Jako každoročně, tak i letos slavili učitelé a školsští pracovníci tradiční "Den učitelů" ve výroční den narození Jana Amose Komenského 28. března. Při této příležitosti byli někteří učitelé a školsští pracovníci z Kolína vyznamenáni: vláda ČSR a Ústřední rada odborů /ÚRO/ udělila čestný odznak "Vítěz socialistické soutěže" soudruhům Vlastimilu Maškovi, okresnímu školnímu inspektorovi, a Karlu Růžičkovi, řediteli Střední průmyslové školy strojnické v Kolíně.

Dne 22. dubna 1980, v den 110. výročí narození Vladimíra Iljiče Lenina, pořádaly okresní a městské orgány KSČ, SČSP, Národní fronty a národních výborů ve velkém sále Kulturního domu pracujících od 15. hodin odpoledne slavnostní shromáždění pracujících kolínského okresu, na

kterém k šesti stům přítomných promluvil tajemník pro ideologii OV KSČ soudruh Josef Zeman. Po jeho projevu byl uspořádán kulturní program, ve kterém vystoupili členové souborů a kroužků zájmové umělecké činnosti Městského kulturního střediska v Kolíně.

Letošní oslavy Prvního máje se konaly v Kolíně za pěkného slunečního počasí a za veliké účasti lidu. Na náměstí Obránců míru, kde se již tradičně konají každoročně prvomájové oslavy, bylo letos na třicet tisíc občanů. Promluvil k nim zástupce Středočeského krajského výboru KSČ, člen předsednictva tohoto orgánu a vedoucí tajemník OV KSČ v Kolíně soudruh Václav Šindelář. Ve svém projevu vyzvedl iniciativu kolektivů Brigád socialistické práce v závodech našeho okresu, které jsou výrazným nástrojem pro splnění náročných úkolů letošního roku. Připomněl také dobrou organizátorskou práci národních výborů při rozvoji socialistické demokracie a při naplňování volebních programů Národní fronty. Uvedl dále vliv zahraniční mezinárodní situace na naše národní hospodářství a nutnost zvýšeného úsilí pracujících dosáhnout co nejefektivnějších výsledků v ekonomické sféře. Prvomájová oslava byla zakončena přehlídkou sportovců a defilé alegorických vozů.

V předvečer Prvního máje se konalo dne 28. dubna 1980 zasedání OV KSČ. Hlavním bodem jednání byla zpráva předsednictva OV KSČ o výchově mladé generace v našem okrese, kterou přednesl tajemník ^{pro} politicko-organizační práci OV KSČ soudruh Václav Pácal.

Celý letošní rok byl ve znamení 35. výročí osvobození Československa hrdinnou Sovětskou armádou. Na počest tohoto slavného výročí se konala nejen řada různých oslav, ale pracující celé naší vlasti uzavírali závazky, směřující k lepšímu plnění výrobních plánů, k šetření energií a materiálem, k zvelebování pracovního a životního prostředí aj. Závazky uzavírali jednotlivci i celé pracovní kolektivy, závody a podniky. Také náš Městský národní výbor v Kolíně uzavřel na počest 35. výročí osvobození, 35. výročí vítězného Květnového povstání českého lidu i 35. výročí založení národních výborů svůj celoměstský závazek /píší o něm na jiném místě této kroniky/. K plnění tohoto celoměstského závazku se občané našeho města zúčastňovali svou dobrovolnou prací národních směn, aby přispěli k tomu, aby naše město bylo k tomuto výročí čisté a upravené.

Okresní a městské orgány v Kolíně, Okresní výbor KSČ, Městský výbor KSČ, Okresní výbor Národní fronty, Městský výbor národní fronty, Okresní národní výbor a Městský národní výbor v Kolíně svolaly na neděli 4. května 1980, na 18,30 hod. do ~~veřejného~~ městského divadla slavnostní shromáždění pracujících na počest 35. výročí osvobození ČSSR Sovětskou armádou /neděle 4. května byla letos pracovním dnem, místo ní bylo pracovní volno v pátek dne 2. května/. Po zahájení slavnostního shromáždění hymnami ČSSR a SSSR vyslechli přítomní slavnostní projev a po něm byla první oficiální část programu zakončena Internacionálou. V druhé části programu vystoupil s nádherným ~~pr~~ kulturním pořadem ústřední Armádní umělecký soubor /AUS/ Víta Nejedlého.

Druhého dne, v pondělí 5.května 1980 v 15 hodin odpoledne se konalo v Kulturním domě pracujících slavnostní zasedání městských orgánů KSČ a Národní fronty a Městského národního výboru v Kolíně. Po slavnostním projevu předali předseda Městského výboru KSČ soudruh Bohumil Pilný, předseda Městského výboru Národní fronty soudruh Josef Klepal a předseda Městského národního výboru v Kolíně soudruh Josef Jirsík čestná uznání a medaile "za socialistickou výstavbu města Kolína" občanům, kteří se nejvíce zasloužili o výstavbu města Kolína anebo pracovali delší dobu jako poslanci MěstNV nebo předsedové občanských výborů. Slavnostní zasedání bylo zakončeno Internacionálou.

Veřejné oslavy Dne vítězství proběhly ve městě Kolíně ve středu dne 7.května odpoledne. Občané se shromáždili na náměstí Obránců míru a po krátkém koncertu Městské hudby Františka Kmocha vyslechli projev předsedy Městského výboru KSČ soudruha Bohumila Pilného. Potom se seřadil průvod v čele s vojenským konduktem a odešel na zálabský hřbitov, kde delegace okresních a městských politických a státních orgánů a delegace kolínských podniků a závodů položily věnce k pomníku sovětských vojáků.

35. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou je dobrou příležitostí ke vzpomínce na dva velitele sovětských jednotek, které v květnových dnech roku 1945 přinesly svobodu našemu městu. Oba Čestní občané města Kolína - generálporučík Michail Ivanovič Zaporožčenko a major Arkadij Alexejevič Kalik - se trvale zapsali do srdcí těch, s nimiž přišli do styku. Letošní jubileum nás vede k tomu, abychom si uvědomili, co pro nás znamenal před

třiceti pěti lety příchod sovětských vojsk a abychom aspoň několika slovy vzpomněli i jejich velitelů, kteří se zapisali nesmazatelným písmem do dějin našeho města.

Generál Zaporožčenko byl v květnu 1945 velitelem armádního sboru, který osvobodil město Kolín a jeho okolí od hitlerovských okupantů. Po osvobození Kolína postupoval jeho sbor dále ku Praze a byl vyšším sovětským velením zastaven na čáře nedaleko Plaňan s úkolem krýt postup jiných jednotek Sovětské armády ku Praze. Generálův štáb byl ve městě Kolíně a generál Zaporožčenko se stal v památných dnech května 1945 velitelem sovětské vojenské posádky v našem městě. Osvobozením Kolína skončil svou slavnou bojovou cestu ve Velké vlastenecké válce.

Michail Ivanovič Zaporožčenko se narodil v roce 1893 v dělnické rodině. Celý svůj život věnoval sovětské vládě a komunistické straně, jejímž členem byl od roku 1919. V roce 1918 pracoval v závodě Rudý Putilovec v Petrohradě. Zde vstoupil dobrovolně do Rudé armády a zúčastnil se obrany mladé sovětské republiky na frontách občanské války. V posledních letech Velké vlastenecké války velel soudruh generál Zaporožčenko armádnímu sboru. Zúčastnil se bojových operací na Stalingradské, Jihozápadní, 3. a 4. Ukrajinské frontě.

Generál Zaporožčenko navštívil Kolín po skončení války celkem dvakrát: poprvé u příležitosti 20.výročí osvobození v květnu roku 1965 a podruhé v následujícím roce jako člen delegace, která přijela do Československa pod vedením maršála Koněva. Besedoval na kolínských závodech, školách, stavbách. Mnoho kolínských občanů se na něho

pamatuje jako na sympatického vojáka, majícího smysl pro humor a odpovědnost. V posledních letech života soudruh Zaporožčenko bydlel v Moskvě na Leningradském prospektu. Společně s ním bydlela jeho žena a spolubojovnice Věra Vasiljevna Zaporožčenko-Kablučková, členka Komunistické strany Sovětského svazu od roku 1918. V době Velké vlastenecké války pracovala ve Slovanském výboru a osobně se znala se soudruhy Gottwaldem, Švermou, Kopeckým. Prostorný několika pokojový byt Zaporožčenkových v rohu domu číslo 10 se podobal malému vojensko-historickému archivu. Michail Ivanovič pěstoval teoreticky stále vojenskou vědu a rád na toto téma vždy hovořil. Přesto však nejraději vzpomínal na Kolín, na poslední místo své slavné bojové cesty, které bylo vždy u soudruha generála spojeno s vítězným koncem války.

Před deseti lety, ke konci května 1970 přišel z Moskvy do Kolína smutný dopis. Věra Vasiljevna kolínským občanům oznamovala, že v noci na 20.května roku 1970 po dlouhé a těžké nemoci zesnul na následky infarktu její muž, generálporučík Michail Ivanovič Zaporožčenko. Srdečné pozdravy jeho kolínských přátel, které mu byly zaslány ke Dni vítězství, už nemohl generál Zaporožčenko přečíst. Dne 23.května byl generálporučík Zaporožčenko pohřben s poctami, které patří hrdinům občanské a Velké vlastenecké války. Den před tím byl v sovětském armádním listě Krasnaja zvezda uveřejněn nekrolog, který podepsali čelní představitelé Sovětské armády, maršálové Sovětského svazu Grečko, Jakubovskij, Koněv a další.

Čelným představitelem velení sovětských vojsk v Kolíně v době slavných májových dnů 1945 roku byl major Arkadij Alexejevič Kalik. V důsledku zranění na frontě byl ponechán projíždějícími jednotkami Sovětské armády v Kolíně, kde byl jmenován vojenským velitelem města. V Kolíně poznal major Kalik svou nastávající manželku, původem Rusku z Kijeva, Galinu Alexejevnu, která byla fašisty zavražděna do Německa a před koncem války se dostala do Kolína. Po demobilizaci odjeli manželé Kalikovi do sovětské Moldavie, kde Arkadij Alexejevič pracoval jako agronom v konzervářském průmyslu.

V roce 1965 společně s generálem Zaporožčenkem navštívil soudruh major Kalik Kolín u příležitosti 20.výročí osvobození. Tehdy byl již nemocen. Nemoc se komplikovala a v roce 1970 ani major Kalik nemohl již splnit přání občanů města Kolína a přijmout jejich pozvání k návštěvě a společné oslavě 25.výročí osvobození. Jako odpověď na oficiální pozvání přišel do Kolína dopis manželky soudruha Kalika: "Z celého srdce Vám blahopřejeme k výročí Vítězství nad fašismem a přejeme Vám a všemu lidu štěstí, mír a úspěšnou výstavbu Vašeho socialistického státu a rovněž pevného a nerozborného přátelství mezi našimi národy. Pamatuji se na májové dny roku 1945 v Kolíně a na poslední dny války. Všechno to do konce mého života nevytizí z mé paměti. S Kolínem jsou spojeny nejšťastnější vzpomínky v mém životě. Zde jsem poznala svého manžela a 21.května bude naše stříbrná svatba. Bohužel bude smutná, protože Arkadij leží v nemocnici vážně nemocen. V prosinci 1968 se podrobil těžké operaci a po tom

všem, co prožil, není na tom dobře ani se srdcem." Zkrátka dostalo město Kolín stručnou telegrafickou zprávu: "Kalik Arkadij Alexejevič 13.září zemřel." Pochován byl s vojenskými poctami, příslušejícími veteránům Velké vlastenecké války v moldavském Tiraspolu.

Jaké jsou další osudy nejbližších rodinných příslušníků osvoboditelů našeho města? Manželka generála Zaporožčenka Věra Vasiljevna Zaporožčenko-Kablučková zemřela. Dva jejich synové zahynuli ve Velké vlastenecké válce, třetí syn je generálmajorem Sovětské armády. Galina Alexejevna, manželka majora Kalika, žije nadále v moldavském hlavním městě Tiraspolu a pracuje v textilním kombinátu. Jejich syn Jurij Arkadjevič vystudoval moskevskou univerzitu a byl vyslán jako sovětský specialista do Pakistánu.

Vzpomínáme-li dnes našich osvoboditelů, Čestných občanů města Kolína, generálporučíka Zaporožčenka a majora Kalika, znovu si uvědomujeme, jak významní to byli lidé, pevně stojící na základech Leninova učení, věrně oddaní dělnické třídě a straně. Byli představiteli mírumilovného lidu, který nám přinesl nejen svobodu, ale i základy pro výstavbu spravedlivého společenského řádu a života v míru. /Podle článku dr. Miroslava Macháčka, ředitele kolínského gymnázia./

Na závěr oslav 35. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou se konalo dne 27.května 1980 od 8 hodin ráno v Kulturním domě pracujících slavnostní shromáždění kulturních pracovníků kolínského okresu, svolané na počest tohoto výročí ideologickým oddělením OV KSČ a odborem kultury ONV pod heslem "Třicet pět let míru a socialis-

tické práce". Slavnostní projev přednesl tajemník OV KSČ pro ideologii soudruh Josef Zeman. V druhé části slavnostního shromáždění vyslechli přítomní kulturní program.

Ve čtvrtek 22.května 1980 prožívala celá naše vlast slavnostní chvíle, kdy byl ve Vladislavském sále na pražském hradě podruhé zvolen prezidentem Československé socialistické republiky soudruh Gustav Husák.

Dne 29. května 1980 se uskutečnilo rozšířené zasedání okresního výboru KSČ ve velkém sále Kulturního domu pracujících. Jednání zahájil člen předsednictva OV KSČ soudruh J.Trmal. Zprávu předsednictva o úrovni a účinnosti politickovýchovné a ideologické práce a jejím pevném spojení s politickými úkoly výstavby socialistické společnosti přednesl tajemník OV KSČ soudruh J.Zeman. Kládl důraz na promyšlené zaměření stranické propagandy i agitace, k níž je třeba využívat všech forem i prostředků. Poukázal také na rezervy v této činnosti, kterých není málo. V diskusi vystoupila kromě jiných i tajemnice pro ideologickou práci Krajského výboru KSČ soudružka L.Fialová, která na závěr svého vystoupení řekla: "Kolínská stranická organizace výrazně postoupila, pokud jde o stranické vzdělávání, jeho rozsah i úroveň, péči o mladé kandidáty i mladé členy strany, rozšiřuje neustále rozsah i účinnost masové politické práce, přibývá agitátorů, je uvažováno o uplatnění zkušeností moskevské oblasti v ustavení kolektivů polit-informátorů, lépe se rozvíjí ekonomická propaganda a agitace. Roste s podílem odpovědných stranických funkcionářů i funkcionářů národních výborů úroveň vašeho tisku. Přesto jsme si všichni vědomi toho, že tempo růstu, které stačí v roce

1980, na jeho začátku, nebude stačit po celý tento rok, nebude stačit v roce příštím, že dál musíme postoupit v úrovni stranického vzdělávání, v přípravě lektorů, že systematictější musí být příprava agitátorů a soustavné masově politická práce. Čekají nás náročné úkoly v radostném období, kdy si připomeneme 60 let od založení naší strany. Mnoho od nás bude vyžadovat budoucnost, kdy se budeme připravovat na XVI.sjezd strany, kdy budeme připravovat výroční členské schůze, konference a kdy budeme připravovat volby."

V červnu oslavovala organizace Socialistického svazu mládeže desáté výročí svého trvání. Dne 20.června 1970 se konala v tehdejším Sdruženém závodním klubu ROH /býv. Zámecká restaurace/ustavující konference Socialistického svazu mládeže v Kolíně. Do čela nové organizace byl zvolen jeden a třiceti členný okresní výbor a za prvního předsedu okresního výboru soudruh František Kampe. V době ustavující konference měla okresní organizace 1 900 členů organizovaných v 67 základních organizacích. Mezi prvními organizacemi na Kolínsku byla závodní organizace v Tatře Kolín, vesnické organizace v Zásmukách, Velkém Oseku, Bošicích, Drahobudicích, školní organizace na Střední ekonomické škole v Kolíně, na Gymnáziu v Českém Brodě a na Zemědělském odborném učilišti ve Velimi. Dnes má okresní organizace více než osm tisíc členů v 319 základních organizacích. Celý dosavadní vývoj Socialistického svazu mládeže /SSM/ byl ve znamení budování organizační struktury a zkvalitňování činnosti na všech stupních.Bylo dosaženo celé řady úspěchů, zejména v oblasti pracovní iniciativy na pomoc

výrobě v průmyslu i zemědělství, ale i při volebních programech Národní fronty, udržování životního prostředí atd. V roce 1979 odpracovali členové okresní organizace SSM na pomoc výrobě 162 000 brigádnických hodin, při plnění volebních programů Národní fronty 60 000 hodin, na pomoc zemědělství 125 000 brigádnických hodin. Svazáci podali 109 zlepšovacích návrhů, z kterých bylo realizováno 98 a které přinesly našemu hospodářství hodnoty téměř sedm milionů korun. K desátému výročí vzniku okresní organizace SSM připravil okresní výbor SSM v sále Okresní odborové rady výstavu "Mládí a socialismus", která byla otevřena dne 20.června 1980.

V pátek 29.srpna 1980 se konalo plenární zasedání Okresního výboru KSČ v Kolíně, které se zabývalo aktivitou členů a kandidátů při plnění úkolů, přijatých v roce 1979 při pohovorech k výměně členských legitimací. Hlavní referát přednesl vedoucí tajemník OV KSČ soudruh Václav Šindelář. Při jednání o politické aktivitě členů strany v samotném městě Kolíně bylo konstatováno, že zejména na sídlišti se členové strany ani navzájem neznají, registrovaní členové / to jsou ti, kteří jsou členy různých základních organizací na závodech a současně jsou registrovaní v příslušných uličních organizacích podle místa bydliště/, jichž jest v sídlišti na tři tisíce, nenavštěvují členské schůze uličních organizací, nebo jen málo. Na druhé straně tři uliční organizace na celé sídlišti nemohou zvládnout politickou práci s takovým počtem registrovaných členů, a proto je třeba rozšířit počet těchto uličních organizací strany v sídlišti.

Ve čtvrtek dne 18. září 1980 se konala ~~slavnost~~ v Kolíně oslava dne tisku, rozhlasu a televize, která se opakuje každoročně k výročí založení stranického deníku "Rudé právo". OV KSČ při této příležitosti svolal okresní aktiv dopisovatelů a rozšiřovatelů okresních novin "Kupředu". Po zahájení aktivu předsedou tiskové komise OV KSČ soudruhem Pilnáčkem a krátkém kulturním pořadu souboru zájmové umělecké činnosti Krajské střední zdravotnické školy v Kolíně vystoupil s hlavním referátem ke Dni tisku ideologický tajemník OV KSČ soudruh Josef Zeman. Po jeho projevu byla řada dopisovatelů a rozšiřovatelů, pracovníků Poštovní novinové služby a spotřebního družstva Jednota odměněna věcnými dary za svou práci přispívající k vysoké obsahové úrovni týdeníku "Kupředu" i jeho rozšiřování v okrese /týdeník má více než jedenáct tisíc výtisků/. Po skončení oficiální části aktivu vystoupil v estrádním pořadu soubor "Suchdolanka" JZD Suchdol, který také zahrál účastníkům slavnosti k tanci.

V sobotu 20. září 1980 se konalo zasedání OV KSČ, které projednalo plnění úkolů při dalším rozvoji obchodu a služeb. Referát přednesl tajemník OV KSČ soudruh Josef Říha. Řekl, že celkový vývoj obchodu a služeb v šesté pětiletce postupuje v kolínském okrese úspěšně. Peněžní příjmy obyvatel vzrostly za prvé čtyři roky pětiletky o 11 %, průměrná mzda se zvýšila o 269 Kčs měsíčně a v roce 1979 dosáhla výše 2 562,-Kčs. Na vkladních knížkách obyvatel okresu jsou vklady, jejichž výše dosahuje průměrné částky 11 800 na jednoho obyvatele. Když k tomu připočteme 150 miliónů půjček, zjistíme, že obyvatelstvo

našeho okresu má v rukou takovou kupní sílu, které neodpovídá na vnitřním trhu dostatek výrobků a služeb. Požadavky našich lidí stále rostou, chtějí se lépe oblékat, stravovat, bydlet, využívat volný čas. To přináší nové úkoly výrobě, obchodu i službám.

V úterý 23.zář 1980 se konala od 9.hodiny dopolední ve velkém sále Kulturního domu v Kolíně okresní ideologická konference, kterou na zahájení nového studijního roku stranické výchovy svolal OV KSČ. V úvodu konference byla vyhodnocena soutěž o putovní prapor družebního okresu Voskresensk; prapor získal tentokrát za první místo v soutěži závod Tatra Kolín, na druhém místě byl vyhodnocen závod Soja Kolín a na třetím Obchodní tiskárny Kolín. V soutěži o putovní prapor OV KSČ a OOR byly vyhodnoceny závody Stavokonstrukce Český Brod, Konstruktiva Kolín a Okresní správa silnic Kolín. Hlavní projev na konferenci přednesl tajemník OV KSČ soudruh Josef Zeman. Hovořil o ideologické práci a vnitrostranickém vzdělávání. Po referátu byly některým lektorům stranického vzdělávání a propagandistům předány diplomy a knižní odměny. Měl jsem tu čest být také mezi vyhodnocenými. V odpolední části konference promluvil lektor Ústředního výboru KSČ soudruh Ladislav Škeřík o současné mezinárodní situaci a v závěru zodpověděl řadu předložených dotazů z pléna.

Dne 30.zář 1980 byla na budově v nádvoří starého závodu Obchodních tiskáren /bývalé Bayerce/ odhalena pamětní deska Otakarovi Moravcovi-Roburovi, bývalému zaměstnanci tiskárny, který byl nacisty za okupace popraven pro odbojovou činnost. Deska byla instalována péčí OV Svazu protifašistických bojovníků.

Na rozšířeném zasedání Okresního výboru KSČ v Kolíně dne 20. října 1980 byly provedeny některé kádrové změny ve vedení okresní organizace. Na žádost Krajského výboru KSČ v Praze uvolnilo plénum z funkce vedoucího tajemníka OV KSČ soudruha Václava Šindeláře v souvislosti s jeho odchodem na KV-KSČ, kde byl zvolen později do funkce tajemníka pro zemědělství. Dále uvolnilo plénum z funkce tajemníka pro stranickou práci v průmyslu soudruha Josefa Říhu a zvolilo ho do funkce vedoucího tajemníka OV KSČ v Kolíně. Do OV KSČ koptovalo plénum soudruha Josefa Týleho, dosavadního politického pracovníka KV KSČ v Praze, a zvolilo ho do funkce tajemníka pro stranickou práci v průmyslu a předsedou ekonomické komise OV KSČ. Soudruh Josef Říha je stár 42 let, původním povoláním je konstruktér, vystudoval vysokou politickou školu a dosáhl titulu doktora ~~politických věd~~ sociálních věd /RSDr./. Soudruh Josef Týle je stár 41 roků, má rovněž vysokoškolské vzdělání. Plénum současně zvolilo soudruha Václava Pácala, tajemníka OV KSČ pro politickoorganizátorskou práci, členem předsednictva OV.

Oslavy 63. výročí Velké říjnové socialistické revoluce /VŘSR/zahájil slavnostní večer v divadle ve středu dne 5. listopadu 1980, na němž po slavnostním projevu vedoucího tajemníka soudruha Josefa Říhy vystoupil v kulturním pořadu sovětský soubor Písní a tanců moskevské oblasti. Ve čtvrtek v podvečer byl uspořádán městem lampionov, průvod školní mládeže, zakončený na náměstí Obránců míru ohňostrojem. V sobotu 8. listopadu v 10 hodin dopoledne byla u pomníku V.I.Lenina slavnostní přísaha vojáků - nováčků, zakončená slavnostní vojenskou přehlídkou.

V rámci oslav 63.výročí VŘSR byla v pátek 7.listopadu 1980 slavnostně otevřena nová budova Okresního výboru Komunistické strany Československa v Kolíně IV, ve Smetanově ulici. Stavbu budovy dokončili a předali pracovníci generálního dodavatele Průmstavu závodu Kolín o jeden měsíc dříve, než stanovil plán, a ve vzorné kvalitě. Přispěl k tomu především sdružený socialistický závazek všech subdodavatelů i generálního dodavatele.

Slavnosti, jíž se zúčastnili mimo kolínské zástupce okresních a městských stranických i státních orgánů také člen ÚV KSČ a vedoucí tajemník KV KŠČ v Praze soudruh Václav Hájek, vedoucí oddělení ÚV KSČ soudruh V.Marek a předseda Krajské kontrolní a revizní komise KSČ soudruh Jiří Biško, předcházel koncert Městské hudby Františka Kmocha na prostranství před budovou. Ve stanovenou hodinu přivítal vedoucí tajemník OV KSČ v Kolíně soudruh Josef Říha před průčelím budovy přítomné hosty a po zahrání Písně práce soudruzi Hájek a Marek přestřihli symbolicky rudou stužku před vchodem do budovy. Na to se účastníci slavnosti shromáždili v zasedací síni okresního výboru, kde byly budovatelům tohoto objektu předány odměny a čestná uznání. Plaketu Klementa Gottwolda převzal projektant budovy prof.ing.arch. Zdeněk Kuna, ředitel Krajského projektového ústavu v Praze a bývalý hlavní projektant města Kolína.

Moderně architektonicky řešená budova vyhovuje plně účelům sekretariátu OV KSČ a Domu politické výchovy. Přispívá také k pěknému vzhledu města a zvláště prostoru za

kolínským divadlem a parkem Julia Fučíka. Interiér budovy obsahuje potřebný počet pracoven pro funkcionáře a pracovníky sekretariátu OV KSČ, zasedací sály pro plénum okresního výboru, předsednictvo a komise a přednáškové sály pro Dům politické výchovy.

V budově, kde dosud sídlil okresní výbor KSČ, na rohu Kutnohorské a Mostní ulice, byly umístěny úřadovny složek Národní fronty; jsou zde Okresní výbor Národní fronty, okresní výbor Svazu československo-sovětského přátelství /OV SČSP/, okresní výbor Českého svazu požární ~~výchovy~~ ochrany /OV ČSPO/, okresní i místní výbor Českého svazu protifašistických bojovníků /OV a MěstV ČSPB/, okresní výbor Českého svazu žen /OV ČSŽ/, okresní výbor Socialistického svazu mládeže /OV SSM/ a okresní výbor Socialistické akademie /OV SAK/.

Těmito slavnostmi byl zahájen letošní měsíc československo-sovětského přátelství.

18.plenární zasedání Ústředního výboru KSČ rozhodlo o svolání XVI.sjezdu Komunistické strany Československa na 6.dubna 1981. V závodě Tatra Kolín se zrodil na počest XVI.sjezdu KSČ závazek, že členové Brigád socialistické práce odpracují do konce března příštího roku každý 16 hodin dobrovolné bezplatné práce ve prospěch svého závodu. Tatrováci vyzvali pracující ostatních kolínských závodů a podniků k následování.

Tuto výzvu projednalo okamžitě dvacet sedm brigád Československo-sovětského přátelství z předních závodů a podniků okresu a vyhlásily další socialistické závazky, zaměřené na překročení výroby zboží v hodnotě 1 500 000

Kčs, na úsporu surovin za 3 865 000 Kčs a na úsporu elektrické energie v částce 68 000 Kčs. Další závazky těchto brigád se týkají sběru surovin, uplatňování sovětských pracovních zkušeností, odběru stranického tisku a jeho užívání apod.

Během Měsíce československo-sovětského přátelství byla v Kolíně pořádána řada kulturních a společenských podniků. Jedním z nich byla návštěva sovětských turistů v Kolíně dne 23. října. Tentokrát to byla skupina přátel z Gruzie, která byla hostem Městského výboru SČSP v Kolíně. Sověští přátelé byli přijati na kolínské radnici, prohlédli si město a navštívili závod Soja na Zálabí a položili květiny u pomníku V.I. Lenina. Večer se sešli se členy kolínských odboček SČSP na přátelském večeru ve velkém sále Kulturního domu pracujících. Společenský večer proběhl ve velmi srdečném ovzduší a dostal dokonce mezinárodní ráz, když se během večera dostavili soudruzi z Německé demokratické republiky, kteří téhož dne byli na návštěvě Kolína. Přítomní si spolu zazpívali i zatančili. Během večera byl předán "Čestný odznak SČSP II. stupně" třem dlouholetým a zasloužilým členům SČSP, soudružkám Bártové a Skálové; měl jsem tu čest být třetím, který na tomto večeru převzal toto vyznamenání.

Na závěr Měsíce československo-sovětského přátelství se konalo v divadle v pátek 12. prosince 1980 slavnostní shromáždění pracujících. Hlavní projev přednesl tajemník KV KSČ v Praze soudruh Václav Šindelář. V kulturním pořadu tohoto slavnostního shromáždění sehrál soubor Krajského divadla v Kolíně Ostrovského hru Výnosné místo.

CELOMĚSTSKÝ ZÁVAZEK

Jako každoročně, tak na rok 1980 uzavřelo město Kolín jménem svých občanů celoměstský závazek, letos na počest 35. výročí osvobození naší vlasti hrdinnou Sovětskou armádou. Závazek byl projednán na plenárním zasedání Městského národního výboru a vydán jako zvláštní brožura. Na pomoc při plnění tohoto závazku uzavřeli občané prostřednictvím svých občanských výborů vlastní závazky v tom smyslu, že budou po určitý počet hodin v tomto roce dobrovolně pracovat ve svém volném čase na akcích, které bude městský národní výbor nebo jednotlivé občanské výbory organizovat, ať půjde o svépomocnou výstavbu /které se říká akce "Z/", nebo o úklid a údržbu zelených ploch, veřejných prostranství nebo okolí domů anebo i o opravy bytů, jako je natírání oken apodobně. Celem se občané zavázali odpracovat na těchto akcích 247 532 brigádnických hodin. Ve skutečnosti svůj závazek překročili, neboť odpracovali 281 763 hodin. Z toho při-

padlo na práce na investiční výstavbě akcí "Z" celkem 16 241 hodin /letos se pracovalo zejména na dokončování plaveckého areálu v sídlišti, na výstavbě mateřské školy pro 360 dětí v Kolíně IV./, na udržování okolí domů a péči o zelené plochy 131 445 hodin, na opravách domů a bytů 92 137 hodin a na kulturně výchovnou práci věnovali občané dobrovolně 41 940 hodin.

To jsou ovšem, jak se lidově o statistice říká, přesné součty nepřesných čísel. Když celkový počet odpracovaných brigádnických hodin v tomto roce vydělíme počtem obyvatel města, dostaneme výsledek, že na jednoho Kolíňáka /včetně dětí a starých lidí/ připadá za rok devět brigádnických hodin, odpracovaných ve prospěch města. Je to hodně - je to málo? Mně se to zdá být málo a jsem přesvědčen, že skutečně těch hodin, věnovaných Kolíňáky svému městu, bylo více.

Občanské výbory také organizovaly sběr odpadních surovin. Občané Kolína takto sesbírali a odevzdali do sběren 144 425 kg těchto cenných surovin.

Celoměstský závazek obsahuje i plán výstavby města v letošním roce. Po skončení roku bylo zjištěno, že národní podnik Průmstav, závod Kolín, předal letos občanům do užívání 360 bytů v etapě "Čechovy sady". Družstevníci ve svépomocné výstavbě v Pražské a Kmochově ulici dokončili dalších 57 bytů a pracovníci n.p. Kontruktiva zahájili v Kovářské ulici výstavbu dalších 12 bytů. Ve svépomocné výstavbě stavěli i jednotliví občané rodinné domky; letos bylo kolaudováno 13 rodinných domků a výstavba dalších čtyř byla zahájena.

Ve výstavbě občanské vybavenosti našeho města se nepodařilo letos dokončit plánovanou stavbu samoobsluhy v Žižkově ulici v Kolíně III, zato samoobsluha na Zálabí v ulici u Borku byla letos, třeba se zpožděním, dokončena a v prosinci otevřena pro občany. Letos měla být podle celoměstského závazku zahájena výstavba další samoobsluhy, a to v ulici Na magistrále v Kolíně II za panelárnou n.p. Průmstav, ale stavba byla přesunuta do příštího roku.

Když už jsme se dotkli té nešťastné panelárny, kterou si zřídil n.p. Průmstav dost daleko za městem v době, kdy zahájil první výstavbu sídliště. Během další výstavby této oblasti se panelárna ocitla uprostřed nového sídliště a způsobuje občanům řadu potíží, zejména znečišťováním ovzduší i okolních ulic, působí komunikační potíže a také mnoho parády v tomto prostředí nenadělá. Už dávno měla podle slibů Průmstavu odtud zmizet a přestěhovat se do bývalé cihelny v Červených Pečkách. Podle plánu už tam měla být dávno, ale Průmstav ji stěhuje po částech jenom velmi pomalu a vůbec nebere žádný zřetel na oprávněné stížnosti občanů ani na důrazné naléhání orgánů Městského národního výboru. Je holt velkým pánem. Věřím, že tu panelárna bude strašit ještě hezky dlouho, než konečně Průmstav pochopí aspoň nejzákladnější podmínky životního prostředí a práce urychlí. Ale to byla jen taková odbočka od celoměstského závazku.

Podle dalšího článku tohoto celoměstského závazku se započalo letos s budováním velikého parkoviště na náměstí Rudé armády. Zbořila se budova bývalého hostince

"U města Prahy" a čeká se na vyklizení objektu bývalé staré mlékárny. Plocha, která vznikla již provedenými demolicemi, byla provizorně upravena na parkoviště, které sem bylo přeneseno z prostoru křižovatky ulice Pražská a Kovářská; toto místo bylo zapůjčeno n.p. Konstruktiva pro stavební dvůr v souvislosti se stavbou dvanácti bytového objektu v Kovářské ulici. Z tohoto prostoru, kolmo přes Kovářskou ulici, postavila Konstruktiva kolejovou dráhu pro vysoký jeřáb, jehož pomocí bude stavbu provádět. Na ostatním prostoru tohoto bývalého parkoviště bude mít složen stavební materiál, právě tak jako na přilehlé části Kovářské ulice, kterou tak přerušila a oplotila.

Podle celoměstského závazku měla být letos zahájena výstavba pavilónu služeb a provozovny pošty v centru sídliště v Kolíně II; výstavba domu služeb nebyla zahájena a poštu si musí postavit rezort spojů sám.

Jak je již uvedeno v kapitole "Školství", byla letos, třeba s malým zpožděním, konečně zahájena výstavba školského pavilónu v areálu 1. Základní školy v sídlišti. Pavilón je situován k Voskresenské ulici a bude mít deset učeben a byt pro školníka.

Podle celoměstského závazku pokračovala letos i výstavba objektů v akci "Z". Pro každý případ je třeba vysvětlit, co je to "akce Z", možná že za několik desetiletí už nikdo nebude vědět, co to "akce Z" byla. To "Z" je od slova "zvelebení". Původně skutečno šlo o akce, které měly přispět ke zvelebení, zkrášlení obcí, například se v této akci budovaly na obcích kanalizace, zřizovaly se parky, upravovala návsí atd. Později se začaly provádět i větší

akce, zejména výstavba takových objektů, které se nedostaly do plánů investiční výstavby v rámci občanské vybavenosti sídlišť. Výstavba akcí "Z" musí být zajištěna dobrovolnou bezplatnou prací občanů a musí být prováděna z materiálů, získaných mimo plán, z místních zdrojů apod. Při financování výstavby akcí "Z" musejí být ušetřeny finanční prostředky; například, vystavěli se objekt v hodnotě jednoho miliónu korun, nesmí se na jeho financování vynaložit více než 850 tisíc a této úspory se musí dosáhnout dobrovolnou brigádnickou prací občanů, levnějším získáním materiálu, techniky a pod. Proto se město spojuje při budování akcí "Z" s podniky a závody, které poskytují buď zdarma nebo laciněji techniku, vozidla apod.

V akci "Z" pokračovala letos především výstavba areálu mateřské školy pro 360 dětí v Kolíně IV. Letos byla na této stavbě vytvořena hodnota díla za 4 477 300 Kčs a vynaloženo bylo finančních prostředků 3 415 000 Kčs.

Byla dokončena II. etapa výstavby objektů letiště Svazarmu /Svazu pro spolupráci s armádou/ při silnici z Kolína na Kbílek. Zde bylo vytvořeno dílo v hodnotě 238 000 a vynaloženo bylo 156 711,- Kčs.

Pracovalo se také na dokončovacích pracích na plaveckém stadiónu v Kolíně II. Zde byla zahájena výstavba letních šaten při otevřeném padesátimetrovém bazénu a s vynaložením finančních prostředků ve výši 875 000,-Kčs bylo vystavěno dílo v hodnotě 1 349 000 Kčs.

Navíc proti celoměstskému závazku bylo letos zahájeno budování vodovodu v Plynárenské ulici a na této stavbě

bylo při vynaložení 120.000 Kčs vytvořeno dílo v hodnotě 277 000 Kčs.

Z dalších staveb, prováděných letos v Kolíně dodavatelsky, jmenuji aspoň důležitou stavbu přivaděče pitné vody od zemního vodojemu do sídliště. Zemní vodojem byl v minulých letech vybudován na vrchu nad městem vpravo od silnice Kolín - Uhlířské Janovice před odbočkou na Zibohlavy, přímo proti letišti. Sem se přivádí upravená pitná voda, zde se vytváří veliká rezerva pitné vody a odtud pak teče voda samospádem právě dokončeným přivaděčem do města. Tuto stavební akci provádí jako investor podnik Středočeské vodovody a kanalizace, závod Kolín.

V zálabské elektrárně pokračovala stavba nového kotle za starý, který již dosloužil. Nový kotel ~~hexnit~~ bude mít téměř dvojnásobnou kapacitu a přispěje tak ke zlepšení zásobování města Kolína teplem. Do vybudování definitivního zásobování města teplem dálkovým teplovodem z elektrárny ve Chvaleticích, který má být vybudován do roku 1988, se počítalo s výstavbou malých, tzv. mobilních tepláren ve městě; jedna měla být v Kolíně II. Od tohoto plánu bylo letos upuštěno a potřebné množství tepla má být zajišťováno vybudováním akumulčních nádrží vody, která bude ohřívána v nočních hodinách, kdy je dostatek páry.

Malá kotelna na zemní plyn měla být také vybudována v tzv. "zóně U Jána". Zde je třeba vysvětlit, co se při plánování nové výstavby Kolína nazývá "zóna U Jána". Je to prostor města, ohraničený ulicemi Žižkovou, Jaselskou a Polepskou a silnicí od nemocnice k Polepům. Zde se plá-

plánuje výstavba nového sídliště asi pro deset tisíc lidí, tj. asi tři tisíce bytů s veškerou potřebnou občanskou vybaveností, tj. školami, mateřskými školami, obchody, službami a kulturními objekty. Kdosi nazval tuto oblast jménem "U Jána" prý podle toho, že tam stávala socha nebo kaplička sv. Jana. Pokud vím, stávala kaplička sv. Jana Nepomuckého uprostřed dnešní křižovatky Jaselské ulice s Kouřimskou a Žižkovou ulicí. Patřila ke statku rodiny Linhartových a byla v létě roku 1921 zbořena.

K zajištění tepla v této oblasti tedy měla být podle původního plánu vystavěna pomocná teplárna na zemní plyn u Polepské ulice. Tento záměr změnil nadřazený energetický orgán, a to tak, že vytápění nové výstavby v této zóně zajistí nově vybudovaný zdroj v kolínském lihovaru.

Letos byla v Kolíně dokončena stavba objektu okresního výboru Komunistické strany Československa ve Smetanově ulici v Kolíně IV. V Kolíně II, ve Zborovské ulici pokračovala výstavba patrových garáží kolínského garážového družstva. Na Zálabí pokračovaly Technické služby města Kolína ve stavbě svého nového areálu.

Technické služby města Kolína /TSMK/ prováděly letos další etapu rekonstrukce veřejného osvětlení, kterou provádějí již řadu let. Letos byla provedena rekonstrukce veřejného osvětlení ve Smetanově a v Zahradní ulici. V ulicích Voskresenské, Pražské, Smetanově, Zahradní, Budovatelů, Jaselské, Kouřimské, Zličské, Jateční, Havlíčkově a Dolní, na mostě, u zimního stadiónu a na náměstí Rudé armády a Obránců míru bylo instalováno 104 sodíkových

svítidel na místo dosavadních výbojek /sodíkové žárovky spotřebují méně elektrického proudu a vydají více světla/.

Při Jaselské ulici v prostoru od křižovatky s ulicí V Opletkách až ke křižovatce s ulicí Dukelských hrdinů zřídily letos Technické služby města Kolína na místě zrušených zahrádek drobných pěstitelů park; není to nic zvláštního, zplanýrovaly terén po zahrádkách a osely travou, sem tam nechaly stát nějaký strom, jiné parkové zařízení tam není. Naproti tomuto novému parku pokračovaly spoje ve výstavbě areálu dokončením objektu telefonní ústředny. Tím je celý areál stavebně dokončen, zbývá ještě provést úpravu celého terénu kolem všech staveb a tím bude snad už brzy dokončena celá stavba areálu spojů, která trvala ~~xxax~~ více než patnáct let.

Na Zálabí pokračovala akce zastřešení zimního stadiónu. Loni byla dokončena stavba vlastní střechy nad stadiónem a na podzim se již začala hrát hokejová utkání ~~pre~~ pod střechou. Letos se zajišťovaly dodávky ozdobných panelů na obvodový plášť železné konstrukce. Obvodový plášť bude proveden zatím jen na třech stranách stadiónu, na ~~š~~šverní směrem k Brankovické ulici, na západní a jižní; východní strana směrem k jezírku zůstane zatím otevřená, protože tam bude v příštích letech přistavěna nová část celého areálu, v níž bude nová restaurace a šatny.

V krytém plaveckém stadiónu v Kolíně II., Voskresenská ulice, probíhal letos první rok provozu, který byl zahájen v prosinci loňského roku. Provoz probíhal bez větších poruch a zájem občanstva o koupání v krytém bazénu byl veliký.

Celoměstský závazek na rok 1980 vycházel, tak jako celoměstské závazky v předešlých letech, z volebního programu Národní Fronty na toto volební období. Byl rozhodujícím, neboť prakticky dovršil splnění volebního programu na celé období a vytvořil dobré předpoklady pro ^{sestavení} vytvoření nového volebního programu pro příští období, které bude zahájeno volbou nového národního výboru v příštím roce. Splnění základních úkolů, stanovených tímto celoměstským závazkem v letošním roce, přispělo k dalšímu rozvoji našeho města.

HOSPODAŘENÍ MĚSTSKÉHO NÁRODNÍHO VÝBORU

Hned na začátku této kapitoly je třeba říci, že hospodaření Městského národního výboru v Kolíně /MěstNV/ v roce 1980 bylo vcelku úspěšné. Příjmy MěstNV dosáhly výše 41 821 811,93 Kčs a výdaje 41 807 725,99 Kčs. Rok 1980 skončil tedy přebytkem ve výši 14 085,94 Kčs.

Příjmy byly splněny na 100,3 % upraveného rozpočtu /upravený rozpočet je takový rozpočet, který po původním schválení je během roku buď snížen nebo zvýšen různými změnami, provedenými buď vyššími orgány nebo samotným národním výborem/.

V jednotlivých částech rozpočtu byly příjmy plněny různě. Daně a poplatky byly například splněny jen na 94,3 %. Rozpočet předepisoval příjem na daních a poplatcích ve výši 1 480 000 Kčs, vybráno bylo jen 1 395 957,85 Kčs.

I v plnění rozpočtů jednotlivých daní byly značné rozdíly, jak ukazuje tento přehled:

	Rozpočet	Splněno	%
Daň zemědělská	60 000,--	53 849,60	89,7
Daň z příjmu obyvatelstva	115 000,--	86 084,70	74,9
Daň domovní	1 060 000,--	1 030 188,55	97,2
Poplatek z bytů	5 000,--	4 602,--	92,-
Poplatek ze psů	120 000,--	104 965,--	87,5
Správní poplatky	120 000,--	116 268,--	96,9

Na všech daních a poplatcích /kromě správních poplatků, které se vybírají před vydáním rozhodnutí/ zůstaly ke konci roku nedoplatky:

na zemědělské dani	6 733,-- Kčs
na dani z příjmu obyvatel.	19 118,-- Kčs
na domovní dani	35 534,90 Kčs
na poplatek z bytu	201,-- Kčs
na poplatek ze psů	4 090,-- Kčs
celkem	<u>65 676,90 Kčs</u>

Finanční odbor MěstNV sice nedoplatky od neplatičů přísně vymáhá, ale jak je vidět, stále je ještě dost občanů, kteří národnímu výboru zůstávají dlužní.

Ve srovnání s loňským rokem bylo na daních a poplatcích vybráno asi o šedesát tisíc korun méně.

Kromě příjmů z daní a poplatků měl národní výbor příjmy i z činnosti v různých oborech svých rozpočtových organizací. Tyto příjmy byly splněny jen na 92,1 % upraveného rozpočtu, jak ukazuje tato tabulka:

Obor	Rozpočet	Splněno	%
Stavebnictví	50 000,--	34 032,--	68,1
Doprava	100 000,--	127 129,--	127,1
Školství	3 400,000,--	3 503 217,10	103,-
Zdravotnictví	202 000,--	186 189,05	92,2
Kultura	--	3 570,--	-
Vnitřní správa	10 000,--	11 141,40	111,4
Práce a sociální věci	5 000,--	4 321,--	86,4
Místní hospodářství:			
Technické služby	1 400 000,--	1 449 513,68	103,5
Tělovýchovná zařiz.	4 400 000,--	3 480 646,86	79,1
ostatní	--	10 830,--	-
Celkem	9 567 000,--	8 810 590,09	92,1

Nízké plnění v oboru "stavebnictví" bylo způsobeno nedostatkem vhodných stavebních parcel v Kolíně a je již tradičně nízké každým rokem, třebaže se rozpočet na tomto úseku každý rok snižuje na úroveň předcházejícího roku. Neplenění příjmů u Tělovýchovných zařízení města Kolína /TZMK/ nastalo proto, že v této organizaci byla v průběhu roku změněna struktura činnosti /provoz restaurace a ubytovacího zařízení na zimním stadionu byl předán dnem 1.června 1980 Tělovýchovné jednotě Kolín /TJ Kolín/ a změna v rozpočtu nebyla přes žádost finančního odboru MěstNV do konce roku okresním národním výborem provedena. Tato skutečnost ovlivnila celkové plnění tak zvaných "vlastních příjmů MěstNV" /to je daní, poplatků a příjmů z činnosti rozpočtových organizací/, které byly rozpočtovány

v celkové částce 11 047 000,- Kčs a splněny byly jen na 92,1 % částkou 10 206 547,94 Kčs. V porovnání s rokem 1979 byly vlastní příjmy národního výboru v roce 1980 nižší o 944 898,49 Kčs.

Největší část příjmů národního výboru tvořily globální dotace, které dostává MěstNV od nadřízeného ONV. Na rok 1980 byly rozpočtovány částkou 13 440 000,- Kčs, ale po dvou změnách během roku dosáhly částky 13 627 000,- Kčs.

Dalším zdrojem příjmů byly účelové subvence od ONV. V původním rozpočtu byly stanoveny částkou 610 000,-- Kčs / z toho 110 000 Kčs pro vnitřní správu národního výboru na nákup osobního auta značky "Volha" a 500 000,- Kčs na nákup strojů pro TSMK/, ale během roku provedl finanční odbor ONV celkem 32 rozpočtových změn, jimiž posílil hospodaření MěstNV dalšími účelovými subvencemi o celkovou částku 7 117 524,--Kčs. Změny se týkaly těchto odvětví:

stavebnictví	756 692,-- Kčs
doprava	2 100 000,-- Kčs
školství	681 490,-- Kčs
zdravotnictví	7 000,-- Kčs
kultura	65 000,-- Kčs
vnitřní správa	32 743,-- Kčs
místní hospodářství: TSMK	223 547,-- Kčs
TZMK	2 587 100,-- Kčs
ost.	74 952,-- Kčs
komplexnost	586 000,-- Kčs
všeobecná pokladní správa	3 000,-- Kčs
celkem	<u>7 117 524,-- Kčs</u>

Po těchto změnách dosáhl upravený rozpočet účelových subvencí výše 7 727 524,-- Kčs , ale MěstNV z nich použil jen částky 7 677 487,58 Kčs.

V celkových příjmech národního výboru jsou i takové příjmy, kterých získal z prostředků Fondu rezerv a rozvoje /FRR/ Okresního národního výboru v Kolíně, nebo které si převedl během roku do řádného rozpočtu z vlastního Fondu rezerv a rozvoje. Z FRR ONV dostal MěstNV celkem finanční prostředky v částce 2 847 424,-- Kčs a z vlastního FRR použil částku 928 646,-- Kčs. Z FRR ONV dostal MěstNV během roku tyto účelově vázané finanční prostředky:

na financování "akcí Z"	1 053 000,-- Kčs
na úhradu schodku příjmů TZMK	1 200 000,-- Kčs
na úhradu zůstatkové hodnoty nábytkového zařízení v Kulturním domě pracujících	260 966,-- Kčs
na odměny uvolněným i neuvolněným funkcionářům MěstNV	125 100,-- Kčs
na posílení oblasti školství	145 000,-- Kčs
na doplnění fondů kulturních a sociálních potřeb MěstNV, TSMK a TZMK	63 358,-- Kčs

Národní výbor měl v příjmové části svého rozpočtu i tzv. "doplňkové příjmy". Letos dosáhly výše 1 102 026,41 Kčs a byly o 248 643,77 Kčs vyšší než loni. Plynuly z těchto zdrojů:

poplatky z užívání veřejného prostranství	174 698,-- Kčs
poplatky ze vstupného	55 898,10 Kčs
pokuty	11 850,-- Kčs
sankční poplatky za znečišťování ovzduší	338 210,-- Kčs

tržby z prodeje rodinných domků	170 877,-- Kčs
úroky	9 178,29 Kčs
přebytky hospodaření Provozovny drobných služeb	264 655,60 Kčs
ostatní nahodilé příjmy	95 016,-- Kčs

V letošním roce měl MěstNV ještě naposledy příjmy ze zdroje "příspěvky investorů na doplňkové investice". Jde o částky finančních prostředků, které předepisuje národní výbor podle opatření vlády ČSR ze dne 16. srpna 1972 podnikům, jimž byla povolena výstavba nových nebo rozšíření dosavadních provozoven na území města. /Předpis těchto poplatků byl odůvodněn tím, že při stavbě investic v podnicích budou poškozeny komunikace, které pak bude muset národní výbor opravovat dříve, než by je bylo třeba opravit při normálním provozu/. V roce 1980 poskytly tyto příspěvky národnímu výboru jen dva podniky; ostatní uplatnily již omezení tohoto příspěvku podle rozhodnutí ministerstva financí ČSR z 11. září 1978. Počínaje rokem 1981 nebudou moci již národní výbory vůbec tyto příspěvky vyžadovat. V roce 1980 měl MěstNV z tohoto zdroje příjmy v celkové částce 931 680,-- Kčs a příspěvky poskytly:

ČSD - Severozápadní dráha	841 680,-- Kčs
n. p. Tesla Kolín	90 000,-- Kčs.

Posledním zdrojem příjmů národního výboru jsou tak zvané "združené prostředky". Městský národní výbor v Kolíně přijal od některých kolínských podniků a závodů finanční prostředky na společné financování některých investičních akcí, především výstavby mateřských škol. Tyto finanční prostředky činily k 1.1.1980 celkem

19 699 327,19 Kčs. V roce 1980 pokračoval MěstNV v uzavírání dohod s kolínskými závody o poskytování finančních prostředků na společnou výstavbu a získal na združených prostředcích další částku 1 277 804,-- Kčs. Úrok účtu sdružených prostředků v roce 1980 činil 92 609,42 Kčs. Letos bylo použito z tohoto zdroje 4 501 000,-- Kčs, takže k 31.12.1980 zbyla na účtu združených prostředků MěstNV částka 16 568 740,61 Kčs. Z použité částky 4 501 000,--Kčs byla financována akce "Z" částkou 3 901 000,-- Kčs a o částku 600 000,-- Kčs byl posílen rozpočet Technických služeb města Kolína:

Na závěr kapitoly o příjmech rozpočtu města Kolína v roce 1980 uvádíme tuto rekapitulaci skutečných příjmů:

Daně a poplatky	1 395 957,85 Kčs
Činnost rozpočtových organizací	8 810 590,09 Kčs
Globální dotace	13 627 000,-- Kčs
Účelové subvence	7 677 487,58 Kčs
Převody z Fondů rezerv a rozvoje	3 776 070,-- Kčs
Doplňkové příjmy	1 102 026,41 Kčs
Příspěvky investorů na doplňkové investice	931 680,-- Kčs
Sdružené prostředky	4 501 000,-- Kčs
C e l k e m p ř í j m y	41 821 811,93 Kčs

Rozpočet příjmů MěstNV v Kolíně na rok 1980 po všech úpravách byl nakonec stanoven ve výši 41 684 594,-- Kčs. Skutečné příjmy jej převýšily o částku 137 217,93 Kčs.

Výdaje Městského národního výboru v Kolíně v roce 1980 byly splněny stejně jako příjmy na 100,3 % upraveného rozpočtu.

Výdaje rozpočtů národních výborů se člení na kapitoly. Jednotlivé kapitoly výdajového rozpočtu Městského národního výboru v Kolíně byly v roce 1980 plněny takto:

Kapitola 6 - stavebnictví:

Rozpočet výdajů na této kapitole byl původně schválen ve výši 50 000,-Kčs. V průběhu roku byl posílen o částku 739 500,- Kčs na demolice objektů:

čp. 2 v Kolíně IV.,

objekt Sběrných surovin

čp. 64 v Kolíně IV.,

čp. 42 v Kolíně II., ul. Na valech,

čp. 72 v Kolíně IV., ul. Na pobřeží.

Dále byl rozpočet této kapitoly posílen o částku 17 192,- Kčs jiných investic na výkup pozemku určeného pro výstavbu rodinného domku. Upravený rozpočet této kapitoly po uvedených změnách představoval částku 806 692,-Kčs, z této částky nebylo vyčerpáno 33 818,-Kčs z toho důvodu, že nebyla provedena demolice objektu čp. 72 v Kolíně IV., ulice Na pobřeží.

Kapitola 10 - doprava:

Původně schválený rozpočet výdajů této kapitoly ve výši 1 000 000,-Kčs byl během roku posílen z prostředků ONV o celkovou částku 2 300 000,-Kčs a z prostředků sdružených na úpravu komunikací v Kolíně v minulých letech o částku 300 000,-Kčs. Upravený rozpočet byl překročen o

38 925,15 Kčs. Mimo drobné opravy místních komunikací a dopravního značení byla letos dokončena část hlídaného parkoviště na náměstí Rudé armády v Kolíně II, provedeny byly rekonstrukce příjezdových komunikací okolo budovy Okresního výboru KSČ a rekonstruovány ulice Zahradní, V opletkách a Smetanova.

Kapitola 14 - školství:

Původně schválený rozpočet výdajů této kapitoly ~~by~~ nezajišťoval plně potřeby tohoto důležitého úseku; byl stanoven částkou 7 834 000,-Kčs. Odbor školství a kultury MěstNV musel tedy požádat ONV o posílení tohoto rozpočtu. Na tuto žádost posílil odbor školství ONV z vlastních prostředků rozpočet MěstNV o částku 560 000,-Kčs neinvestičních výdajů a o částku 121 490,-Kčs jiných investic na výkup domu čp. 74 v Kolíně II., Sokolská ulice, pro rozšíření objektu Lidové školy umění. Z prostředků Fondu rezerv a rozvoje MěstNV byl rozpočet kapitoly školství posílen o 78 670,- Kčs na výdaje, spojené s pobytem dětí ve školách v přírodě, a o další částku 145 000,-Kčs z prostředků FRR ONV. Posílený rozpočet kapitoly školství po těchto změnách dosáhl výše 8 737 160,-Kčs a přesto byl ještě o více než půl miliónnu korun překročen. Celkové náklady na tuto kapitolu byly čerpány do výše 9 266 524,26 Kčs. Na údržbu školských zařízení bylo použito z této částky celkem 1 181 413,87 Kčs, na spotřebovanou elektrickou energii, páru, vodu a plyn byla vynaložena částka 1 460 766,61 Kčs, výdaje na potraviny pro školní jídelny základních a mateřských škol činily ~~4x0x32~~ 4 032 379,11 Kčs a náklady na materiál a služby pro odvětví školství

celkem 2 370 460,17 Kčs. V roce 1980 bylo na školství vynaloženo o 540 000,-Kčs více než v roce 1979.

Kapitola 15 - zdravotnictví:

Schválený rozpočet výdajů na tuto kapitolu ve výši 1 190 000,-Kčs byl během roku posílen o částku 7 000,-Kčs investičního limitu na nákup automatické pračky pro jesle a elektrického sporáku. Z limitu, doplněného o nevyčerpaný limit kapitoly 19, byla zakoupena automatická pračka pro jesle v Kolíně IV., Tylova ulice, a elektrický sporák v úhrnné hodnotě 9 810,-Kčs. Letos nebylo z upraveného rozpočtu neinvestičních výdajů této kapitoly vyčerpáno 167 000,-Kčs. Nečerpání rozpočtovaných výdajů je odůvodněno tím, že se stále nedaří zajistit potřebné opravy objektů, zejména opravu střešní krytiny na budově jeslí v Kolíně III., Kouřimská ul. Dalším důvodem je stále obtížnější zajišťování dětského prádla pro jesle, což trvá již několik let.

Kapitola 16 - kultura:

Rozpočet výdajů na této kapitole byl původně schválen ve výši 1 220 000,-Kčs a během roku byl několikrát posílen z různých zdrojů: z prostředků ONV Kolín o částku 65 000,-Kčs, která byla určena jako příspěvek Středočeského krajského národního výboru v Praze na festival Kmochův Kolín, z prostředků Fondu rezerv a rozvoje MěstNV Kolín o 236 684,-Kčs, které byly určeny na pojištění majetku Městské správy kin a Městského kulturního střediska, na doplňkový příděl do Fondu kulturních a sociálních potřeb Městské správy kin, na rekonstrukci elektroinstalace v

Městském kulturním středisku, na rekonstrukci Malého divadla, na výjezd Knochovy hudby do Maďarska, na vydání brožur k výročí založení Kolínské filharmonie a Pěveckého sboru kolínských učitelů, na zhotovení podia v sále Kulturního domu pracujících a na zasklení příčky mezi dvorem radnice a průchodem v budově Kulturního domu pracujících, a konečně z prostředků Fondu rezerv a rozvoje ONV o dalších 260 966,-Kčs, určených Městskému kulturnímu středisku na úhradu zbylé části pořizovací hodnoty zařízení v Kulturním domě pracujících, které při výstavbě KDP opatřil n.p. Restaurace a jídelny v Kolíně a nyní předal Městskému kulturnímu středisku v zůstatkové hodnotě.

Přestože byl takto rozpočet upraven, byl čerpanými výdaji překročen o částku 174 000,--Kčs. Důvodem překročení upraveného rozpočtu byly náklady na pořízení publikace "Kolínská radnice", kterou MěstNV v letošním roce vydal a na kterou vynaložil 263 501,-Kčs.

Z celkové částky 1 956 962,15 Kčs, která byla letos na kapitole 16 - kultura vyčerpána, bylo vynaloženo:

na příspěvky Městskému kulturnímu středisku k úhradě jeho schodku	1 547 867,-Kčs
na příspěvek Městské správě kin	14 783,-Kčs
na publikace "Kolínská radnice"	263 501,--Kčs
na činnost Sboru pro občanské záležitosti	74 855,25 Kčs
na ostatní výdaje kapitoly	55 955,90 Kčs.

Kapitola 19 - vnitřní správa:

Rozpočet kapitoly 19 byl původně stanoven ve výši 1 220 000,-Kčs a během roku posílen z rozpočtu ONV o

částku 32 743,--Kčs jiných investic na koupi objektu agitačního střediska v sídlišti od n.p. Průmstav, jemuž dosud tento objekt sloužil jako staveništní zařízení. Současně byl Okresním národním výborem v Kolíně rozpočet této kapitoly snížen o 13 000,-Kčs ostatních osobních výdajů v důsledku dlouhodobé nemoci s. Jirsíka, předsedy MěstNV. Z prostředků Fondu rezerv a rozvoje MěstNV byl rozpočet kapitoly 19 posílen o další částku 125 000,-Kčs na výplatu odměn uvolněných i neuvolněných funkcionářů MěstNV, dále pak o částku 55 728,-Kčs na pojištění majetku MěstNV a konečně o částku 13 067,-Kčs na doplňkový příděl do Fondu kulturních a sociálních potřeb pracovníků Městského národního výboru v Kolíně. Těmito změnami byl rozpočet upraven na výši 2 186 638,-Kčs a ještě byl čerpáním překročen o 164 699,-Kčs. Hlavní příčinou překročení rozpočtu byly zejména náklady na vybudování objektu agitačního střediska v sídlišti, které dosáhly celkové výše 179 178,50 Kčs. O tyto prostředky byl ONV Kolín v průběhu čtvrtého čtvrtletí požádán, žádosti však pro nedostatek finančních prostředků na kap. 19 ONV nebylo vyhověno.

V rámci kapitoly 19 - vnitřní správa byly některé výdaje stanoveny závaznými ukazateli, které byly splněny takto:

druh výdajů	limit	čerpání
Mzdové prostředky	1 088 000,-	1 087 249,-
Ostatní osobní výdaje	358 100,-	351 873,15
Cestovné	7 000,-	7 895,15
Pohoštění a dary	4 600,--	4 904,30
Benzin	3 017 kg	2 914 kg

Kapitola 28 - práce a sociální věci:

Rozpočet této kapitoly předpokládal výdaje ve výši 300 000,- Kčs a nebyl během roku upravován. Vyčerpano bylo celkem 309 105,58 Kčs. Příčinou překročení je dvakrát uhrazená faktura za projektovou dokumentaci na úpravu domu pečovatelské služby; přeplacená částka 14 684,-Kčs bude MěstNV vrácena v lednu 1981.

Z prostředků této kapitoly bylo poskytnuto sociálně potřebným občanům města 160 800,-Kčs na jednorázových finančních příspěvcích, 58 715,10 Kčs na příspěvcích na stravování pro 27 sociálně potřebných občanů, na provoz klubů důchodců bylo vynaloženo 76 969,28 Kčs a na hmotnou pomoc, tj. na zakoupení uhlí nebo potravin pro sociálně slabé občany a na poskytnutí slevy na jízdném v autobusech městské hromadné dopravy těmto občanům byla vynaložena částka 12 621,20 Kčs.

Kapitola 39 - místní hospodářství:

Rozpočet této kapitoly je určen na výdaje Technických služeb města Kolína /TSMK/ a Tělovýchovných zařízení města Kolína /TZMK/. Rozpočet výdajů této kapitoly dosahuje nejvyšší částky ve srovnání s ostatními kapitolami výdajového rozpočtu MěstNV, v tomto roce představovaly rozpočtové prostředky této kapitoly 39,6 % celkového upraveného rozpočtu MěstNV. Rozpočet byl původně stanoven částkou 12 730 000,-Kčs a během roku se mu dostalo opětněkolika posílení: o částku 2 885 599,-Kčs z rozpočtu ONV, a o částku 722 255,-Kčs z prostředků FRR MěstNV a sdružených prostředků; součástí úpravy rozpočtu na této kapitole je i částka 78 307,-Kčs, určená na výkup domu čp.72

v Kolíně IV., ulice Na pobřeží /nešlo o celkovou cenu objektu, neboť část byla zaplácena již v roce 1979/, dále na výkup garáží demolovaných v souvislosti s úpravou okolí budovy OV KSČ a výkup domu čp. 42 v Kolíně II., ulice Na valech, který byl v roce 1980 demolován. Mimo tyto částky bylo z prostředku této kapitoly vynaloženo 3 000,-Kčs na odměny nejlepším organizacím ve sběrové soutěži, dále částka 47 807,-Kčs jako doplňkové příděly do Fondu kulturních a sociálních potřeb pracovníků TSMK a TZMK, 12 000,-Kčs za přemístění plastiky z prostoru dvora radnice. Zbývající prostředky byly vyčerpány na další úkoly úseku místního hospodářství, například na zajištění studie skládky pevných domovních odpadků, náklady na stěhování osob, které byly povinny vyklidit byt atd.

Kapitola 40 - komplexnost bytové výstavby:

Původně schválený rozpočet neobsahoval na této kapitole žádné finanční prostředky. V průběhu roku byla provedena úprava rozpočtu této kapitoly, a to dodatečným přídělem limitu ve výši 586 000,-Kčs, které byly určeny na dokončení komunikací v prostoru nové výstavby rodinných domků "Na patnácti kopách". Celá částka posíleného rozpočtu byla na tuto akci v roce 1980 vyčerpána.

Kapitola 41 - všeobecná pokladní správa:

Na této kapitole nejsou pravidelně plánovány rozpočtem žádné výdaje, proto byly v průběhu roku sem převedeny finanční prostředky z Fondu rezerv a rozvoje MěstNV v částce 185 600,-Kčs a v souladu s usnesením rady MěstNV byly použity takto:

na zřízení ubytovny na kou- pališti ve Třech Dvorech	117 600,- Kčs
na příspěvek odbočce SČSP MěstNV	3 000,- Kčs
na příspěvek Městské radě pionýrské organizace v Kolíně	35 000,- Kčs
na příspěvek okresnímu výboru Československého svazu tělo- výchovy na okresní Spartakiádu	20 000,- Kčs
na příspěvek místní organizaci Protifašistických bojovníků	40 000,- Kčs.

Kapitola 51 - akce "Z":

Rozpočet na rok 1980 předpokládal použít na financování akce "Z" částku 5 960 000,- Kčs. Průběh a postup prací na jednotlivých akcích "Z" nebyl však tak dobrý, jako v letech minulých a jak se předpokládalo i pro tento rok, a proto nebyla rozpočovaná částka v celém rozsahu vyčerpána. Bylo použito jen částky 5 151 853,99 Kčs, tj. o 808 146,01 Kčs méně, než předpokládal původně schválený rozpočet, a o 8 459 311,54 Kčs méně, než bylo profinancováno v roce 1979. Finanční prostředky byly letos použity na financování těchto akcí:

na stavbu mateřské školy pro 360 dětí v Kolíně IV	3 640 798,82 Kčs
na stavbu objektu na letišti	156 711,34
na stavbu letních šaten na plaveckém stadiónu v Kolíně II	1 027 049,73 Kčs
na stavbu vodovodu v Plyná- renské ulici v Koříně IV	327 294,10 Kčs

Akce "Z" byla v roce 1980 financována z těchto

zdrojů:

z fondu rezerv a rozvoje	1 053 000,-- Kčs
ze sdružených prostředků	3 901 000,-- Kčs
z doplňkových příjmů	197 853,99 Kčs.

V roce 1980 byla dokončena pouze jedna akce, a to výstavba II. etapy letiště, která byla předána v tomto roce do užívání. Ostatní akce přecházejí do roku 1981.

V závěru části, pojednávající o výdajích rozpočtu Městského národního výboru v Kolíně na rok 1980, ještě uvedu rekapitulaci výdajů:

kapitola 6 - stavebnictví	772 874,-- Kčs
kapitola 10 - doprava	3 638 925,15 Kčs
kapitola 14 - školství	9 266 524,26 Kčs
kapitola 15 - zdravotnictví	1 029 981,90 Kčs
kapitola 16 - kultura	1 956 962,15 Kčs
kapitola 19 - vnitřní správa	2 351 337,55 Kčs
kapitola 28 - práce a soc.péče	309 105,58 Kčs
kapitola 39 - místní hospodářství	16 558 561,41 Kčs
kapitola 40 - komplexnost bytové výstavby	586 000,-- Kčs
kapitola 41 - všeobecná pokladní správa	185 600,-- Kčs
kapitola 51 - akce "Z"	5 151 853,99 Kčs
c e l k e m	41 807 725,99 Kčs

Rozpočet výdajů Městského národního výboru v Kolíně pro rok 1980 byl po všech úpravách, provedených během tohoto roku, nakonec stanoven částkou 41 684 594,-- Kčs. Skutečné výdaje jej převýšily o částku 123 131,99 Kčs.

V porovnání s rokem 1979 jsou celkové výdaje MěstNV v tomto roce nižší o 4 869 894,32 Kčs. Tento rozdíl byl způsoben podstatně nižším plněním akce "Z", které tak ovlivnilo plnění celkového výdajového rozpočtu, neboť ostatní úseky činnosti MěstNV zaznamenaly nárůst výdajů proti roku 1979.

Městský národní výbor provedl letos, jako ostatně každoročně, inventarizaci svého majetku. Byla provedena na vlastním Městském národním výboru a ve všech jeho zařízeních ke dni 31. října 1980. Bylo zjištěno, že Městský národní výbor v Kolíně spravuje majetek v celkové hodnotě 83 068 802,48 Kčs, z toho základní prostředky /investice/ v hodnotě 75 756 123,-- Kčs a předměty postupné spotřeby v hodnotě 7 312 679,48 Kčs.

Městský národní výbor spravuje spolu s organizací Revolučního odborového hnutí pracovníků MěstNV Fond kulturních a sociálních potřeb, určený pro použití ve prospěch pracovníků Městského národního výboru. V roce 1980 byl tento fond využit takto:

příspěvek na stravování pracovníků MěstNV	8 030,-- Kčs
dětská rekreace ROH	3 360,-- Kčs
organizační a kulturní činnost	4 498,-- Kčs
podniková rekreace a tuzemské zájezdy	2 210,-- Kčs
výběrová rekreace ROH	560,-- Kčs
nepeněžní odměny a dary pracovníkům MěstNV	3 708,-- Kčs
tělovýchovné účely	1 388,-- Kčs
	<hr/>
c e l k e m	23 754,-- Kčs

Na kontě tohoto fondu zůstaly ke konci roku finanční prostředky ve výši 10 582,03 Kčs.

Dalším fondem, který Městský národní výbor spravuje, je Fond rezerv a rozvoje /FRR/. K 1.lednu 1980 činil zůstatek na tomto fondu 178 043,81 Kčs. Po finančním vypo-

řádání roku 1979 byl do tohoto fondu převeden přebytek hospodaření MěstNV ve výši 423 647,47 Kčs. V průběhu roku 1980 byl Fond rezerv a rozvoje dále posílen o částku 3 385 422,53 Kčs z prostředků Fondu rozvoje a rezerv Okresního národního výboru v Kolíně. Úrok z tohoto fondu činil 2 678,61 Kčs. Celkové zdroje tohoto fondu tedy dosáhly částky 3 989 792,42 Kčs.

Rada Městského národního výboru v Kolíně dne 4.června 1980 projednala návrh na použití finančních prostředků tohoto fondu a rozhodla odčerpat částku 3 776 070,-- Kčs na tyto účely:

na akce "Z"	1 053 000,- Kčs
na krytí schodku hospodaření Tělovýchovných zařízení města Kolín /TZMK/	1 200 000,- Kčs
na posílení kapitoly 14 - - školství	223 670,- Kčs
na posílení kapitoly 16 - - kultura	460 966,- Kčs
na doplňkové příděly do Fondů kulturních a sociálních potřeb	63 358,- Kčs
na investice	6 999,- Kčs
na pojištění majetku všech organizací MěstNV	157 377,- Kčs
na odměny uvolněným i neuvolněným funkcionářům MěstNV	125 100,- Kčs
na fond cestovního ruchu	117 600,- Kčs
na zřizování zelených ploch ve městě a sázení stromů a keřů	300 000,- Kčs
na příspěvek odbočce SČSP MěstNV	3 000,- Kčs
na příspěvek Městské radě pionýrské organizace v Kolíně	35 000,- Kčs
na příspěvek na okr.spartakiádu	20 000,- Kčs
na příspěvek pro Svaz protifašistických bojovníků	10 000,- Kčs

Ke dni 31. prosince 1980 zůstalo na Fondu rezerv a rozvoje Městského národního výboru v Kolíně finančních prostředků za 213 722,42 Kčs.

V roce 1980 probíhala na Městském národním výboru v Kolíně socialistická soutěž pracovníků. Soutěžilo 5 kolektivů o titul "Brigáda socialistické práce; byly to kolektivy pracovníků odboru výstavby, odboru školství a kultury, odboru organizačního a vnitřních věcí, finančního odboru a spojený kolektiv odborů místního hospodářství a služeb a bytového odboru. Deseti členům těchto kolektivů byly letos uděleny stříbrné odznaky BSP /Brigády socialistické práce/, a to pracovníkům z odboru školství a kultury a z odboru organizačního a vnitřních věcí. Čtyřem pracovníkům z odboru místního hospodářství a z bytového odboru byly uděleny bronzové odznaky BSP. Stav socialistického soutěžení na Městském národním výboru je teď takový, že 27 pracovníků má bronzový odznak BSP a 13 pracovníků má stříbrný odznak BSP.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ NAŠEHO MĚSTA

Životní prostředí se v posledních letech stalo středem pozornosti a zájmu nejen našich občanů, ale i stranických a státních orgánů na všech stupních řízení. Životní prostředí, jeho tvorba, udržování a stálé zlepšování je velikým a důležitým úsekem činnosti našeho Městského národního výboru v Kolíně, všech jeho odborů, komisí a aktivů, ale i všech ostatních orgánů a organizací, podniků a závodů, ústavů i zařízení, působících ve městě a jeho nejbližším okolí.

Tento úsek činnosti zahrnuje do sebe prakticky všecko, co má vliv na vytváření podmínek zdravého a spokojeného života a práce obyvatelstva našeho města. Není to tedy jen výstavba města, ale i stav městských komunikací, ochrana a využívání zemědělského půdního fondu a lesního fondu v okolí města, stav a množství zeleně ve městě, čistota města jak na zemi tak i v ovzduší, čistota a dostatek pitné vody ale i čistota vodních toků, v našem případě především řeky Labe, zdravé podmínky práce v závodech,

ústavech, školách i jiných institucích, možnosti krátkodobé rekreace ve městě a v jeho nejbližším okolí a tak dále. Ještě jsem snad nevyjmenoval všechny faktory, které ve vzájemném působení vytvářejí životní prostředí města. V širším pojetí patří do vytváření dobrého životního prostředí i způsob bydlení, stav a kapacita obchodu a služeb a ještě mnoho dalších.

Udržovat dobré životní prostředí ve městě je velice těžká, ale i zodpovědná práce. Samotným životem lidí, jejich existencí, a tím více výrobou průmyslových podniků je životní prostředí denně a den ze dne více narušováno. Proto musí socialistický stát neustále svými orgány sledovat vývoj životního prostředí a činit taková opatření, případně i omezení, aby byl nejen udržen určitý stav, určitá úroveň životního prostředí, a aby tento stav byl nadále stále zlepšován.

Rada Městského národního výboru v Kolíně věnovala tomuto problému letos náležitou pozornost a na svých zasedáních se dvakrát v tomto roce zabývala stavem životního prostředí ve městě, a to 19.března a 20.srpna, a předložila tuto problematiku i plenárnímu zasedání Městského národního výboru, které ji projednalo dne 14.října 1980. Koncem loňského roku ustavila rada Městského národního výboru samostatnou komisi životního prostředí, aby dokumentovala význam a důležitost této komise, postavila do jejího čela samotného předsedu Městského národního výboru.

Nejdůležitější součástí životního prostředí je ovzduší. Jeho ochrana působí v současné době největší starosti. Čistý vzduch je základní podmínkou zdravého života lidí,

je základní součástí životního prostředí a nenahraditelnou hodnotou pro život lidí a celé přírody. Zatímco bez potravy může vydržet člověk zhruba jeden měsíc, bez vody sotva týden, bez vzduchu nevydrží více než minutu a nedostatek čistého vzduchu u něj vyvolává záhy zdravotní potíže.

Znečištění ovzduší způsobují jednak pevné částice, jednak plynné látky. K pevným částicím patří v první řadě popílek, vznikající při spalování uhlí, dále prach a jiné drobné látky pevného skupenství. Znečištění ovzduší plynnými látkami způsobují exhalace síry a zejména pak kysličníku siřičitého /SO₂/, který je velmi zákeřný, neboť při dlouhodobém působení ohrožuje horní cesty dýchací, dráždí oční spojivky, zvyšuje únavu a vyvolává i další poruchy stavu a vývoje živých organismů. Původcem znečištění ovzduší jsou samozřejmě v první řadě průmyslové podniky, zejména chemické, ale na tomto ohrožování ovzduší se podílí i obytné domy, v nichž se spaluje uhlí, kterých je ve městě stále ještě dost.

Automobilová doprava je dalším zdrojem znečištění ovzduší, a to jak ~~pevnými~~ pevnými ~~xxx~~ částicemi - prachem, tak plynnými látkami, především kysličníkem uhelnatým. Vznětové motory, používající jako pohonné látky benzínu, "obohacují" ovzduší o tak všemu živému nebezpečný ~~přímý~~ prvek, jako je olovo. Odhady uvádějí, že za rok dodá jeden automobil ~~xxx~~ do ovzduší téměř 1 kg olova. Dále odhady uvádějí, že výfukové plyny motorových vozidel působí bezmála třetinu celkového znečištění ovzduší ve větších městech.

Prašný spad je měřen v Kolíně již po řadu let. V uply-

nulém roce 1979 byl měřen hygienickou službou na šestnácti stanovištích a byly naměřeny tyto hodnoty:

~~XXObytná zónaX prodeX územníhoX právaX~~

S t a n o v i š t ě	Roční průměrný spád v tunách na 1 km ²
<u>Kolín II.</u>	
1/ ul.Mikoláše Alše	195,9
2/ sídliště u 1.zákl.školy	150,8
3/ Sluneční ulice	267,6
<u>Kolín III.</u>	
4/ ul.Politických vězňů	389,8
5/ Husovo náměstí	211,2
6/ ul. Josefa Suka	137,6
7/ Lipanská ulice	118,2
<u>Kolín IV.</u>	
8/ Kostnická ulice	130,9
9/ Kutnohorská ul.-u divadla	264,7
10/ ul.V Opletkách	367,8
11/ Plynárenská ulice	219,-
<u>Kolín V.</u>	
12/ Příčná ulice	1 163,8
13/ Veltrubská ulice	335,9
14/ Okružní ulice	256,9
15/ Macharova ulice	333,7
16/ ul.Boženy Němcové	441,7

V posledních 4 - 5 letech stále narůstá množství prašného spadu ve městě. Nárůst proti předešlému roku

dosáhl značných hodnot:

v průmyslové zóně /tj. v ulicích Plynárenské, Macharově a Boženy Němcové/ činil roční průměr prašného spadu v roce 1978 - 257,4 tuny na jeden čtvereční kilometr, v roce 1979 už 331,5 T/km². V obytné zóně /tj. měřicí stanoviště ve všech ostatních místech, uvedených v tabulce/ byl v roce 1978 naměřen roční průměr prašného spadu 239,7 t/km² a v roce 1979 už 285,6 t/km².

Prašný spad naměřený na uvedených šestnácti lokalitách ve městě, zhodnocený metodou IHE, hodnotící hygienickou závažnost prašnosti ovzduší, je hodnocen na třetím, tj. na nejhorším stupni.

Chemické znečišťování ovzduší nebylo letos měřeno pro poruchy přístrojů. Okresní hygienická služba buduje nová stanoviště pro tato měření /tj. množství kysličníku siřičitého a poletového prachu v ovzduší/, a to v Kutnohorské ulici u polikliniky a v Riegrově ulici poblíž učiliště n.p. Tesly. Třetí stanoviště buduje v Písečné ulici na Zálabí.

Okresní hygienická stanice se podílela letos na měření množství kysličníku siřičitého v ovzduší ve výši 17. patra /měření bylo prováděno v rámci připravované výstavby bloku 116 v centru sídliště; protože tak vysoká budova v sídlišti není, byla na nejbližší^{nov} věžovém domě vybudována provizorní konstrukce do výše budoucího 17. patra připravované budovy a na ní byla prováděna různá měření/ a Krajská hygienická stanice tam prováděla měření poletavého prachu. Z předběžných výsledků lze usuzovat, že sice průměrné hodnoty koncentrace během 24 hodiny nepřekročily normu povolenou hygienickým předpisem, ale krátkodobé

koncentrace kysličníku siřičitého ~~byly~~ určité v některých dnech normu překračovaly.

Do průmyslových podniků /zejména do elektráren/ i do domácností je nyní dodáváno uhlí horší kvality a s vyšším obsahem síry, jehož spalování zvyšuje koncentrace kysličníku siřičitého v ovzduší i zvyšování prašnosti. V důsledku toho je nutno pro příští léta očekávat narůstání tohoto jak prašného tak i chemického znečišťování ovzduší a tím i zhoršování životního prostředí. Nikde na světě nebylo dosud uspokojivě vyřešeno zachycování a zneškodňování kysličníku siřičitého z kouřových plynů topenišť; snížení škodlivých koncentrací v ovzduší by mohlo způsobit jen používání méně sirných paliv ~~xxxx~~ a zvyšování výšky komínů. U větších topenišť bude nutno v budoucnosti vyžadovat bezpodmínečně instalování odlučovačů popílků.

V Kolíně jsou největšími znečišťovateli ovzduší průmyslové podniky, zejména chemické. Podle zákona č. 35 z roku 1967, o ochraně ovzduší, předepisuje Městský národní výbor v Kolíně závodům, které způsobují znečištění ovzduší nad příslušné normy, sankční poplatky. Nejvyšší poplatky jsou předepisovány kolínské elektrárně a Východočeským chemickým závodům Synthesia, závod Draslovka a Lučební závody Kolín. Poplatky jsou rok od roku vyšší. Celkem bylo na těchto poplatcích předepsáno:

v roce 1977	Kčs	198 086,80
v roce 1978	Kčs	262 863,--
v roce 1979	Kčs	373 482,--
v roce 1980	Kčs	415 493,--

Zvyšování poplatků a ukládání pokut nutí závody

k provádění takových opatření, která by snižovala znečišťování ovzduší. Tak například v cechu I Východočeských chemických závodů /tj. v závodě Lučební/ byl omezen únik kysličníku siřičitého z výroby kyseliny sírové a příznivě na zlepšení ovzduší města se projeví i plánované zastavení výroby Refosu v tomto závodě. V cechu II /tj. Draslovka/ zlepšili kontrolu opatření na snižování úniku páchnoucího trimetýlaminu z výroby Retacelu, i když zdaleka nebyly vyčerpány všechny možnosti organizačních i technických řešení. Česká technická inspekce ochrany ovzduší v Praze spolu s Okresní hygienickou stanicí v Kolíně provádějí v tomto závodě pravidelné i namátkové kontroly; předmětem namátkové kontroly dne 15.července 1980 byly zdroje emisí škodlivin do ovzduší a stav zabudované odlučovací techniky. Kontrola nezjistila žádné vážné závady.

V Koramu /Kolínská rafinerie minerálních olejů/ byl respektován závazný pokyn okresního hygienika a po složitých jednáních byla v podstatě zastavena výroba tuku V2, provázená únikem nepříznivých exhalací.

V zálabské elektrárně se v současné době provádí rekonstrukce zastaralých kotlů; okresní hygienik i odbor výstavby městského národního výboru požadují vybavení nového kotle odlučovačem popílku.

Technická opatření ke snížení znečišťování ovzduší byla uložena i jiným průmyslovým podnikům v Kolíně, například obalovně podniku Stavby silnic a železnic, která je umístěna při Veltrubské ulici směrem k Hradištku za kolínskými Borky.

Ke snížení prašnosti ve městě a tím i k větší čistotě ovzduší může značně přispět lepší čištění ulic a chodníků, i zabránění nadměrnému a nepřipustnému znečišťování ulic při přepravě sypkých materiálů nebo při vyvážení zeminy z terénu mimo ulice na kolech těžkých vozidel.

V Kolíně máme 61 km místních vozovek /kromě dalších asi 25 km průtahových silnic, které jsou ve správě okresního národního výboru a jeho zařízení Okresní správy silnic/, z toho je

- 40 km vozovek s živičným povrchem /bezprašné/,
- 7 km vozovek s dlážděným povrchem,
- 6 km vozovek s betonovým povrchem
- 6 km vozovek s nezpevněným povrchem a
- 2 km vozovek se štěrkovým povrchem.

Ke zlepšení životního prostředí a zejména k větší čistotě ovzduší ve městě by přispěl takový stav, kdyby byly všechny vozovky jen^s bezprašným povrchem a kdyby byly soustavně čistěny a myty. Protože tomu tak není, naráží údržba komunikací na řadu problémů. Způsobuje je také nekázeň správců inženýrských sítí /kanalizace, vodovodů, elektrických, plynových vedení, kabelů atd/ uložených pod vozovkou, kteří v případě poruch nebo rekonstrukcí rozkopou vozovky, ale nezajistí již uvedení vozovky do původního stavu. Technické služby města Kolína, které jsou správci městských komunikací, nemají na údržbu a čištění dost pracovních sil, zejména manuálních pracovníků /metařů/. Čištění vozovek provádějí třemi zametacími a dvěma kropicími stroji. Ze zametacích strojů je jen jeden výkonný, další dva jsou zastaralého typu a jsou často porouchané. V letních měsících se snaží vozovky omývat, ale zvláštních výsledků nemají.

Špatná je i situace v čištění chodníků. Chodníky má má čistit majitel budovy, s níž chodník souvisí. Ostatní chodníky mají čistit Technické služby města Kolína. Majitelé budov - soukromníci svůj úkol jakž takž plní, pokud je majitelem budov Okresní bytový podnik, pak tyto chodníky nejsou čištěny téměř nikde, a chodníky, které mají čistit Technické služby, na tom nejsou o mnoho lépe, protože Technické služby na to nejsou strojně vybaveny a na ruční ~~čistění~~ čištění chodníků nikoho neseženou. Tyto problémy jsou ještě větší v zimě, když napadne sníh. Každým rokem se projednávají na různých úrovních předem opatření, která se provedou, ale jak napadne sníh, tak se nic neděje, nejvýše někdo posype chodník solí, sníh změkne a je hned pěkně kluzký. Nikde není síla, která by donutila jednotlivé orgány plnit povinnosti při čištění chodníků.

Dalším nepříznivým elementem, který způsobuje zhoršování životního prostředí, je nadměrný hluk v našem městě. Hluk působí nežádoucím vlivem na nervovou soustavu a pracovní výkonnost člověka. Proto orgány hygienické služby provádějí na různých místech ve městě pravidelná měření hlučnosti /celkem na dvanácti stanovištích/. Z výsledků těchto měření pak sestavili hlukovou mapu města, která ukazuje místa, kde hluk přesahuje povolenou normu.

Také dopravní oddělení správy Veřejné bezpečnosti provádí kontroly hlučnosti motorových vozidel, například v roce 1979 provedlo 17 kontrol před výjezdem vozidel z bran závodů a dalších 19 dopravně bezpečnostních akcí ve městě, zaměřených také na hlučnost vozidel a znečišťování ovzduší výfukovými plyny. Pro špatný technický stav

odebrali při těchto akcích 1 377 osvědčení k technickému průkazu /tj. oprávnění k provozu vozidla/, z toho 133 pro nadměrnou hlučnost a 89 pro nadměrné znečišťování ovzduší výhukovými plyny. Ve všech případech uložili dopravní orgány i pořádkové pokuty zodpovědným osobám.

Městský národní výbor v Kolíně projednává jež delší dobu návrhy opatření, kterými by byla snížena hladina hluku ve městě, zejména v jeho staré části, kde je hlučnost nejvyšší. Jedním takovým opatřením má být úplné vyloučení motorového provozu z náměstí Obránců míru a přilehlých ulic, a to i hromadné městské autobusové dopravy. Má být zde vybudována zóna klidu ve středu města, přístupná jenom pěším /kromě zásobování/. Zastávky a křižování městské dopravy má být přeneseno na náměstí Rudé armády, kde bude vybudováno velké parkoviště aut. Byla zde již zbourána stará budova bývalé restaurace "U města Prahy" a bourají se i dožilé objekty bývalé staré mlékárny.

Ke snížení hluku ve městě má přispět také vybudování obchvatné komunikace okolo městě od západu k východu, která by zachytila veškerou dopravu, která dnes musí projíždět městem po Pražské, Jaselské a Havlíčkově ulici. Obchvat /nebo jako^{SE} oficiálně říká "přeložka silnice I.třídy čís.38"/ je vyprojektován již řadu let, ale pro stížnosti zahrádkářů /protože jeho trasa vede přes některé současné zahrádky v místech pod vodárnou/ byly další práce na schvalování projektu stavby zastaveny, takže nyní je celá záležitost na mrtvém bodě, a jak se zdá, z vybudování obchvatu sejde.

Ke snížení hluku ve městě, aspoň v noci a brzy ráno, měl přispět také zákaz parkování nákladních aut v době od 20,00 do 05,00 hodin v celém městě. Tento zákaz však stále řidiči porušují ke škodě kolínských občanů zejména v sídlišti, kde takové startování těžkého stroje časně ráno zvláště v zimě vzbudí lidi v širokém okruhu.

Dalším důležitým komponentem zdravého životního prostředí je voda, ať už pitná či užitková, její čistota a její dostatek. Hygienická služba provádí soustavné laboratorní kontroly čistoty pitné vody ve vodovodní síti města. Současný stav je takový, že s ohledem na zvýšené množství dusíkatých látek není dovoleno používat pitné vody k přípravě stravy pro novorozence a kojence. Hygienická služba dbá na řádné provádění desinfekce pitné vody chlorem a kontroluje ji. Pitná voda v Kolíně není k pití; proto se u nás prodá tolik minerálních vod, ale také piva. /O zásobování vodou města Kolína v současné době je v této kronice samostatná kapitola/.

Jedním z dalších důležitých součástí tvorby a udržování životního prostředí je odvoz a likvidace odpadků. O odvoz domovních odpadků se starají Technické služby města Kolína. Mají v současné době k dispozici pro tento účel 5 072 popelových nádob a 338 kontejnerů /rozdíl mezi popelnicí a kontejnerem je uveden v další textu této kapitoly/. Pro odvoz odpadků z těchto nádob používají dva vozy pro odvoz obsahu popelnic /tzv. Kukavozy/ a jeden vůz pro odvoz obsahu kontejnerů /tzv. Bobr/. Odpadky vozí na skládku v Kolíně V., Na Vinici. Občané, zvláště v sídlišti, si sami

leckde zhoršují životní prostředí tím, že neudržují v pořádku a čistotě stanoviště popelnic a kontejnerů, která jsou všude, kde je nová bytová výstavba, vybudována. Často se stává, že rodiče posílají s domovními odpadky i malé děti, které buď z rozpustilosti nebo prostě proto, že nedosáhnou na víko kontejneru nebo ho nestačí svou malou silou odklopit, a proto vysypou odpadky prostě vedle na zem. Ale i dospělí, když už jsou nádoby plné, sypou odpadky na zem. U některých domovních bloků si občané udržují složiště odpadků ve vzorné čistotě a pořádku, jinde jsou tato místa eldorádem hlodavců všech druhů od malých myší až po krysy a potkany. Situace dospěla tak daleko, že se tyto hlodavci v Kolíně rozmnožili natolik, že Městský národní výbor musel přistoupit k ráznému opatření a 14. října 1980 vydal vyhlášku o povinném hubení škodlivých myšovitých hlodavců: potkanů, krys a myší v Kolíně, již nařídil všem vlastníkům a uživatelům domů a jiných objektů nebo jejich zástupcům provedení povinného hubení myšovitých hlodavců deratizací v době od 20. října do 31. prosince 1980: Hubení prováděli s použitím jedovatých nástrah odborní pracovníci Okresního podniku služeb v Českém Brodě.

Před několika lety zavedly Technické služby města Kolína užitečnou službu ve prospěch čistoty města. Podle přesného rozvrhu umísťují na několik dní ve vybraných místech města valník, do něhož občané skládají takové odpadky, které se nemají dávat do popelnic a kontejnerů, protože poškozuji vnitřní strojové zařízení vozů, do nichž se sype obsah těchto nádob. V současné době vyčlenily Technické služby k tomuto účelu čtyři takové valníky. Dříve takové

odpadky /například staré matrace, slamníky, kamna, sporáky a pod./ vyváželi občané potajmu na okraje lesa nebo na jiná odlehlá místa ve městě, kterým se říká "černé" nebo také "divoké skládky". Tak jako ve všem, tak i v tomto případě mnozí ukáznění občané plně využívají služeb, které jim Technické služby přistavováním valníků poskytují, přivezou odpadky a naloží je na valník, jiní však nadělají kolem valníků nepořádek a najdou se i takoví, kteří obsah valníku přehrabují a co se jim hodí si odnášejí. A jsou i takoví, kterým snad působí radost dále vyvážet odpadky do lesů v okolí města, takže i dnes stále můžeme na okrajích lesů nalézat spoustu odpadků, které by zcela zadarmo odvezly Technické služby na veřejnou skládku, jen kdyby se občané místo odvážení daleko za město složili na připravený valník v blízkosti jejich bydliště.

Ke tvorbě životního prostředí ve městě přispívá veřejná zeleň, a to nejen esteticky, ale i tím, že zlepšuje ovzduší a tlumí hluk. Péče o její rozšiřování a udržování je svěřena Technickým službám města Kolína, jimž vydatně pomáhá občanstvo svou brigádnickou prací v okolí svého bydliště, zejména na jaře a na podzim při tzv. "národních směnách"; někde - a dnes už téměř všude - přebírají občanské výbory péči o zeleň ve svých obvodech celoročně a uzavírají o tom s Technickými službami každoročně dohody: občané pod vedením svých občanských výborů provádějí údržbu, výsadbu a ošetřování stromů a keřů, květin i trávníků a Technické služby jim k tomu zajišťují sadbu i potřebná nářadí.

V letošním roce byla zeleň v našem městě rozšířena o plochu jednoho hektaru, a to jednak v okolí nového pla-

veckého stadiónu na sídlišti a prostor při ulici Jaselské v blízkosti ulice V Opletkách, kde na místě zahrádek byl zřízen park. Rozšířeny byly také Gottwaldovy sady na Zálabí /vedle bývalého hřiště AFK Kolín, dnes TJ Kolín/. Byly zde vykáceny suché stromy, vysázeno 70 jehličnanů a volná plocha oseta travou, trávník je ošetřován, cesty vyhrabány a lavičky podél cest opraveny a natřeny. Příměstský les Borčky /který je stále ve správě Státních lesů/ naši občané stále ještě nevyužívají k rekreaci tak, jak se toto prostředí nabízí. Mimo několik sportovců nebo důchodců tam nepotkáme nikoho. Občané mají auta, a tak vyjíždějí při každé příležitosti i do poměrně vzdálených míst, třebaže v samotném blízkém okolí města jsou nevyužity rekreační možnosti, jak tomu kdysi bývalo.

Technické služby města Kolína oznamují, že loňského roku bylo vysázeno 402 stromy /lípy, javory, jeřáby a topoly/ a 3 580 okrasných keřů a růží, zatímco letos na jaře bylo již vysázeno 309 různých stromů a 800 bříz a 4 377 okrasných keřů a růží. Plochy veřejné zeleně se stále rozšiřují tak, jak n.p. Průmstav předává Technickým službám prostory okolo dokončených staveb. Letos jde především o okolí prodejny v centru sídliště, která byla nedávno dokončena, a nových obytných domů v prostoru Za panelárnou. Bohužel jsou i v Kolíně lidé, které mladé nově zasažené stromky lámou. Tito vandalové zničili letos 72 stromků.

Rada Městského národního výboru v Kolíně před několika lety rozhodla, že prostředky získané z poplatků závodů

za znečišťování ovzduší podle zákona číslo 35/1967 Sb. budou využívány na rozšiřování veřejné zeleně ve městě, sázení stromů a kežů, pěstování květin a ošetřování travnatých ploch. Později sice pozměnila své rozhodnutí v tom smyslu, že těchto prostředků bude využito především na příspěvky rodičům na pobyt dětí ve školách v přírodě a teprve zbytek bude vynaložen na městskou zeleň, ale i tak zbývá každoročně dostatek finančních prostředků z tohoto zdroje na zlepšování životního prostředí ve městě.

Rada Městského národního výboru na svém zasedání dne 20. srpna 1980 po projednání zprávy odboru školství a kultury o současném stavu životního prostředí ve městě přijala usnesení, jímž uložila vedoucím všech odborů Městského národního výboru a ředitelům zařízení:

- 1/ Nepřipustit výstavbu kotelen na uhlí bez účinného odlučovače popílku.
- 2/ Dále zlepšovat technické a organizační opatření ke zlepšení čištění, umývání ulic a chodníků.
- 3/ Prohloubit dozor s cílem snížit znečišťování ulic převážnými materiály /Uhlí, písek, výkopová zemina, zrní/.
- 4/ Zpřísnit dozor na dodržování výkopového řádu města s cílem zabránit znečišťování ulic při zemních pracech.
- 5/ Rozšiřovat a zkvalitňovat nízkou i vysokou zeleň.
- 6/ Prosazovat opatření ke zlepšení zásobování obyvatelstva pitnou vodou z hlediska její kvality i kvantity.
- 7/ Ve spolupráci s Veřejnou bezpečností dále prohlubovat opatření ke snižování dopravního hluku.
- 8/ Při územním plánování považovat ochranu před nadměrným

hlukem jako jeden z významných faktorů ovlivňujících územní řešení.

- 9/ Občanské výbory vést k tomu, aby ve spolupráci s odbo-rem výstavby a územního plánování a občany města dále rozšiřovaly a nově budovaly dětská hřiště, zejména na sídlišti.
- 10/ Ke zlepšení stravování školních dětí prosazovat opatře-ní k rozšíření školních jídelen a organizační opatře-ní ke zlepšení při výdeji jídel.

Poslanci Městského národního výboru na svém plenárním zasedání dne 14.října 1980 po široké diskusi toto usnese-ní rady schválili. Tím se toto desatero stalo závazným pro všechny orgány ve městě při tvorbě a ochraně životního pro-středí. Rada Městského národního výboru bude každoročně kontrolovat, jak tato opatření jsou plněna a jaký přiná-šejí užitek životnímu prostředí města.

V červnu letošního roku vydalo okresní oddělení Čes-kého statistického úřadu v Kolíně malou publikaci s názvem "Technická vybavenost sídel k 31.prosinci 1978 na okrese Kolín". Údaje této publikace dokumentují některé ukazate-le ovlivňující nebo vytvářející životní prostředí v sou-časnosti. Proto z této publikace zde uvedeu několik zají-mavých dat:

Skládky tuhých domovních odpadů, likvidace pevných odpadků a odvoz popele je neustálým problémem ve všech na-ších obcích. Řízených a částečně řízených skládek je na okrese celkem osm, neřízených 121. Odvoz domovních odpad-ků je zajišťován v Kolíně, Českém Brodě, Kostelci n.Č.l.,

Kouřimí, Jevanech, Stříbrné Skalici, Zásmukách, Kozojedech, Týnci nad Labem, Konárovicích a ve Velkém Oseku. V současné době je v okrese Kolín v provozu 13 957 sběrných nádob o obsahu 110 litrů /popelnic/ a 269 sběrných nádob o obsahu 1 100 litrů /kontejnérů/. Celkem je v našem okrese k dispozici 9 Kuka vozů na odvoz odpadků, a to 5 v Kolíně, 2 v Kostelci n/Č.l. a po jednom v Páňanech a ve Velimi. Kromě toho odvoz odpadků z obcí Chotutice, Kouřim a Svojsice provádějí Technické služby Pečky, okres Nymburk. Jen Technickými službami města Kolína bylo v roce 1977 odvezeno 12 298 tun odpadu, v roce 1978 je to 13 338 tun a v roce 1979 již 14 274 tuny.

Čištění místních komunikací v obcích je zajišťováno ručně, pouze město Kolín je vybaveno třemi zametacími a dvěma kropicími vozy.

V městě Kolíně má pouze sedm závodů vlastní předčištění odpadních vod před vpuštěním do sítě veřejné kanalizace. Jsou to: Okresní ústav národního zdraví, Frigera, Čokoládovny Soja, Stavební izolace, Československá automobilová doprava /ČSAD/, Tesla a bývalé jatky, nyní Drubežářské závody. Vlastní čistírny odpadních vod mají i některé závody, které vpouštějí odpadní vody přímo do řeky Labe.

Z á v o d	Kapacita čistírny odpadních vod v kubických metrech za jeden den
Železniční opravny a strojírný /dílny ČSD/	7
Draslovka	600
Lučební	300
Droždárna	302
Tesla	136
Okr.ústav nár.zdraví	35
Frigera	100
Obchodní tiskárny	20
Drubežářské závody	10

Největšími znečišťovateli našich toků jsou samotná města Kolín, Český Brod a Kostelec n/Č.l. a je nanejvýš nutné přikročit k výstavbě městských čistíren.

Ve správě Středočeských vodovodů a kanalizací, závodu Kolín je 7.432 vodovodních přípojek, z toho v Kolíně 3 483. Kanalizačních přípojek spravuje Stčvak celkem 4 386, z toho v Kolíně 3 131.

V Kolíně je 23 domovních přípojek svítiplynu, zásobující 26 obyvatel města, a 2 255 domovních přípojek zemního plynu, kterými je zásobováno 8 107 obyvatel. V Kolíně je dále 63 domovních přípojek zásobujících 4 370 ~~obyvatel~~ bytů teplem.

V Kolíně je 26 veřejných telefonních stanic, 2 838 bytových telefonních stanic, 41 poštovních schránek.

Ve městě je 2 469 světelných míst veřejného osvětlení a délka osvětlovacích komunikací činí 94 km.

Celková plocha udržované veřejné zeleně ve městě činí 27,2 hektarů.

Ve městě Kolíně je pět veřejně označených parkovišť s celkovou plochou 90 000 m².

/Poznámka: údaje, které zde uvádím na základě publikace okr.oddělení Českého statistického úřadu jsou z roku 1978, neodpovídají tedy některým údajům, které uvádím v kapitole "Ščítání lidu", které jsou z letošního roku.

V O D A   P R O   M Ě S T O   K O L Í N

Na plenárním zasedání Městského národního výboru v Kolíně dne 28. srpna 1980 vystoupil ředitel kolínského závodu Středočeských vodovodů a kanalizací /StčVAK/ soudruh Jančák v diskusi s informacemi o zásobování města Kolína pitnou vodou. Protože toto diskusní vystoupení obsahuje řadu zajímavých údajů o současném stavu zajištění pitné vody pro město Kolín, zapisují je téměř celé do městské kroniky.

Město Kolín je zásobováno pitnou vodou ze tří pramenišť ve třech samostatných tlakových pásmech.

Zálabská část města je zásobována ze zemního vodojemu o obsahu 2.100 m³, který je umístěn na Vinici a zásobuje jen Zálabí.

Druhé tlakové pásmo je zásobováno ze zemního vodojemu o obsahu 4.200 m³, který je umístěn pod letištěm a zásobuje čtvrtě Kolín I., Kolín III., Kolín IV. ,tj. vnitřní město, Kouřimské a Kutnohorské předměstí, dále nemocnici a osm výškových /čtrnácti a třináctipodlažních/

domů na sídlišti v Kolíně II.

Třetí tlakové pásmo je zásobováno z věžového vodojemu o obsahu 450 m³, který byl postaven v roce 1929. Toto tlakové pásmo je zhruba ohraničeno ulicí Žižkovou, Obecním dvorem, Knochovou ulicí, Pražskou ulicí a ulicí 5.května. Do tohoto tlakového pásma je voda dodávána z úpravny vody Kolín-Nová vodárna /za Lučební továrnou/ s kapacitou 50 litrů za vteřinu /50 l/sec/ a dále ze staré čerpací stanice Kolín-Štítary s kapacitou 16 l/sec. To znamená, že do tohoto třetího tlakového pásma můžeme dodávat nejvíce 66 l/sec pitné vody a vzhledem k tomu, že není k dispozici dostatečná akumulace /voda je dopravována přímým tlakem do rozvodových řádů/, dochází v určitých dobách k poklesu tlaku, když je větší odběr v síti, a tím i k omezení dodávky vody do vyšších podlaží vícepodlažních domů. Tato situace pochopitelně vyvolává stížnosti občanů. K těmto stížnostem je prováděna rozbor situace v zásobování vodou a závěry jsou velmi překvapující a jednoznačně ukazují na to, že občané nejen nešetří, ale přímo plýtvají pitnou vodou. Potvrzuje to náhodně vybraný příklad domovních bloků čísl. 121, 122, 123, 124, 143 a 144, to je oblast sídliště v horní části Voskresenské ulice. Teplá voda do těchto domovních bloků je dodávána z výměňkové stanice číslo 8. U tohoto příkladu porovnáváme skutečných odběr vody za první pololetí 1979 s odběrem za první pololetí 1980. Odběr uvedený u výměňkové stanice číslo 8 je odběr teplé vody, ^ostní údaje udávají množství odebrané studené vody. Příklad ukazuje různý odběr množství vody v domech se stejnými podmínkami, a tedy šetření nebo plýtvání vodou.

Odběrní místo	I.pol.1979	I.pol.1980	Rozdíl
Výměňíková stanice š.8	19 854 m ³	21 518 m ³	+ 1 664 m ³
Blok č.121 - čp. 818	1 738	3 756	+ 2 018
čp. 819	2 388	2 746	+ 358
čp. 820	902	2 254	+ 1 352
čp. 821	3 668	2 738	- 930
čp. 822	1 865	2 806	+ 941
čp. 823	1 546	2 663	+ 1 117
Blok č.122 - čp. 824	2 199	2 131	- 68
čp. 825	1 676	1 489	- 187
čp. 826	1 322	1 689	+ 367
čp. 837	1 880	1 747	+ 133
čp. 838	2 062	2 226	+ 164
čp. 839	1 972	1 338	- 634
Blok č.123 - čp. 815	1 630	2 092	+ 462
čp. 816	2 406	2 196	- 210
Blok č.124 - čp. 834	1 680	2 313	+ 633
čp. 835	2 503	2 533	+ 30
Blok č.143 - čp. 910	1 178	1 484	+ 306
čp. 911	2 477	1 920	- 557
Blok č.144 - čp. 912	926	886	- 40
čp. 913	1 435	1 737	+ 302
C e l k e m	57 307 m³	64 262 m³	+ 6 955 m³

Nárůst spotřeby pitné vody v I.pololetí 1980 proti I.pololetí 1979 činí tedy 6 955 m³, což jest 0,44 l/sec.

Z uvedeného příkladu je zřejmé, že občané neplní usnesení rady Městského národního výboru, které bylo publikováno vyhláškou o šetření pitnou vodou a jejím hospodárném užívání. Výsledkem je skutečnost, že se každým a rokem spotřeba pitné vody zvyšuje a příčin je několik: například nesprávné používání teplé vody v domácnostech, a to především mytím nádobí pod tekoucí vodou nebo vyhříváním bytu teplou vodou v přechodném období, používání automatických praček s velkou spotřebou vody a v neposlední řadě špatná údržba zdravotní instalace v domech a bytech /netěsnost kohoutků a pod./.

Celková výroba pitné vody v Kolíně činí v současné době 141 l/sec. Na tomto množství se podílí úpravna vody Vinice 75 l/sec /tj. 7 200 m³ denně/, úpravna vody Nová vodárna 50 l/sec /tj. 4 300 m³ denně/ a čerpací stanice Štítary 16 l/sec /tj. 1 300 m³ denně/. Letos máme zemní vodojemy téměř celý rok naplněny.

V našem městě Kolíně se hodně mluví o kvalitě pitné vody a jsou na ni časté stížnosti. Při posouzení tohoto problému je třeba vycházet z toho, že vodní zdroje města /kromě Štítarského zdroje/ jsou v těsné blízkosti řeky Labe. Voda je jímána ze spodních vrstev štěrkopísků, které obsahují větší množství železa a manganu. I přesto, že úpravny vody vodu upraví do hodnot předepsaných československou státní normou, dochází k tomu, že se ve vodojemech, rozvodných řadech, ale zejména v zařízeních pro ohřev teplé vody a vnitřních instalacích usazuje železo. Je třeba provádět důsledně odkalování potrubí a

zařízení. Pokud se týká zvýšeného obsahu desinfekce, je třeba vycházet též z československé státní normy; obsah zbytkového chlóru ve vodárenské síti města je pravidelně sledován jak závodem tak i hygienickou stanicí. Je jisté, že v Kolíně se nezbavíme obsahu železa v pitné vodě.

Kolínský závod Středočeských vodovodů a kanalizací spravuje ve městě Kolíně 109 km vodovodních řadů a z toho je vodovodní síť v délce 55 km nevyhovující svým malým průměrem /do průměru 80 mm/. Tato vodovodní síť jako základní prostředek je pro své stáří ze 63 % odepsána. Dále závod spravuje ve městě 3 500 vodovodních přípojek do různých objektů v délce 40 km. Z těchto údajů je zřejmé, že rozvodné řady jsou zastaralé a nevyhovující. Proto závod přistupuje k jejich postupné výměně. Má vlastní samostatnou stavební složku, která provádí jak nové investiční akce a rekonstrukce, tak i opravy.

Nad městem, vpravo od silně^{2e} na Kbílek, přímo proti letišti se buduje nový podzemní vodojem o obsahu 12 000 m³, který měl být uveden do provozu již v polovině roku 1980. Přesto že pracovníci národního podniku Vodní stavby uzavřeli socialistický závazek, nebyl termín splněn. Tento týden dokončují pracovníci závodu čištění a desinfekci nádrží. Napouštění se bude provádět v noci, aby nebyla rušena dodávka pitné vody pro obyvatelstvo. Po napouštění budou provedeny rozbory vody a předloženy hygienickému orgánu k posouzení a schválení. V ~~kně~~ kladném případě dojde asi v září ke zkušebnímu provozu nového vodojemu. Po uvedení do trvalého provozu nového vodojemu budou vyrovnány tlaky ve vodovodních řadech a získá se potřebná

akumulace vody k pokrytí špičkových odběrů především na sídlišti v Kolíně II a nebude už docházet k pravidelným výlukám v zásobování pitnou vodou. Novým vodojemem získá město akumulaci pitné vody pro spotřebu ve 24 hodinách, což bude mít dalekosáhlý význam při odstraňování poruch ve výtlačném i rozvodném řadu.

Pro zajištění pitné vody v budoucnosti při dalším stavebním rozvoji města existují v současné době dvě varianty návrhů: I. alternativa řeší připojení prameniště Veletov s novou kapacitou 50 až 60 l/sec na dosavadní úpravnu vody na Vinici; to ovšem by vyžadovalo přístavbu úpravny a vybudování nového výtlačného řadu do nového vodojemu u letiště, změnu z dosavadního průměru 300 mm na průměr 500 mm/.

II. alternativa řeší připojení prameniště Veletov na úpravnu vody ve Starém Kolíně, odkud je dodávána voda do Kutné Hory. Tato úpravna by se musela rekonstruovat a musel by být vybudován nový výtlačný řad z této úpravny do vodojemu na vrchu Sukově u Kaňku a odtud dále do nového vodojemu u letiště v Kolíně.

Podle ekonomických vyhodnocení vychází příznivěji II.alternativa a z ní se vychází již při zpracování návrhů investic pro 7.pětiletku. Z hlediska provozního je tato alternativa také příznivější, neboť by její realizací byl vybudován druhý výtlačný řad, což by mělo nesmírný význam pro zásobování města pitnou vodou, neboť při poruše jednoho z obou řadů by město bylo zásobováno druhým.

Průmyslovým závodům dodává závod Středočeských vododů a kanalizací jen pitnou vodu pro sociální účely /na-

příklad pro závodní kuchyně, umývárny apod./; vodu pro technologické účely si musí závody zajišťovat samy /buď z vlastních studní nebo z Labe/.

V roce 1974 byl dán souhlas k napojení nově budovaného areálu n.p.Benzina v Novém Městě u Plaňan na kolínský vodovodní systém s požadavkem 0,35 l/sec. Akce je vládou sledovaná a perspektivně se řeší možnost připojení dalších obcí na skupinový vodovod města Kolína, a to Zibohlav, Radovesnic, Křečhoře, Kutlíř, Chocenic a Břežan.

Stále se hledají nové prameny pitné vody v kolínském okolí. Byly provedeny pokusné vrty v prostoru úpravní vody Kolín-Nová vodárna. Zatím není provedeno vyhodnocení vrtů, ale předpokládá se získání 13 až 20 l/sec. Tento zdroj bude již v příštím roce napojen na úpravnu vody a bude rezervou pro novou výstavbu v Kolíně II na sídlišti.

Závěrem uvádím, že v ČSSR činí v současné době spotřeba na jednoho občana a den 320 l pitné vody a do roku 2000 má vzrůst na 480 l. Výroba jednoho kubického metru pitné vody s jejím dodáním do bytu stojí 1,52 Kčs.

ŠKOLSTVÍ A PÉČE O DĚTI A MLÁDEŽ

Oblast kolínského školství je rozsáhlá a i když v Kolíně nemáme dosud žádnou vysokou školu, je její skladba podle různých druhů škol rozmanitá. Vloni jsem požádal řediteství všech kolínských škol a učilišť o sdělení počtu žáků a studentů. Po sečtení mi vyšlo, že do kolínských škol od jeslí až postřední školy dochází na desít tisíc dětí, žáků, studentů a studujících při zaměstnání.

V této kapitole bych chtěl ukázat kolínské školství, řízené Městským národním výborem v Kolíně, v celé jeho komplexnosti, a proto začnu od zařízení pro ty nejmenší, které se vlastně po stránce organizační do školství ještě nepočítá, ale patří do úseku zdravotnictví, od jeslí.

V Kolíně jsou v provozu v současné době šestery jesle, z toho jsou patery jesle ve správě Městského národního výboru v Kolíně a jedny ve správě závodu, n.p. Tatra. Troje jesle jsou organizovány jako samostatná zařízení, jsou to jesle v Tylově ulici, jesle v Kouřimské ulici a

jesle ve Štítného ulici na Zálabí. Troje jesle jsou organizačně spojeny s mateřskými školami a spravovány společně, jsou to jesle ve Voskresenské ulici, jesle v ulici Rimavské Soboty a závodní jesle n.p. Tatra Kolín v Bezručově ulici.

Jesle pečují o děti ve věku od šesti měsíců do tří let. Mají tři oddělení, první pro tzv. kojence, tj. děti od půl roku do jednoho a půl roku věku, druhé oddělení pro tzv. mladší batolata, tj. děti do dvou let, a konečně třetí oddělení pro tzv. starší batolata, tj. pro ~~xxxxxxx~~ děti od dvou do tří let. O děti v jeslích pečují vyškolený zdravotnický personál - dětské sestry, a jsou pod stálým lékařským dozorem.

Ve všech šesti kolínských jeslích je celkem 275 míst. Přesto že jsou tato místa stále zaplněna, není možno vždy uspokojit zájem rodičů o přijetí dětí do jeslí. K zahájení nového školního roku 1980/81 bylo podáno 141 nových žádostí rodičů o jesle. Přesto nejsou jesle během roku nikdy plně využity. Ve školním roce 1979/80 byly jesle ve správě Městského národního výboru v Kolíně využity na 80,5 %, závodní jesle n.p. Tatra jen 74,3 %.

Druhým stupínkem v pořadí výchovných zařízení pro děti jsou mateřské školy. V současné době jich máme v provozu ve městě třináct, čtrnáctá je zřízena v nemocnici pro děti tam dlouhodobě hospitalizované. Dvě z těchto mateřských školy byly uvedeny do provozu v tomto školním roce, a to od září 1979 byla otevřena mateřská škola Okresního ústavu národního zdraví v Kolíně II., ulice V břízách,

kteřou ústav adaptoval v bývalé obytné veliké vile, a od listopadu 1979 je v provozu mateřská škola v areálu podniku Kablo Kolín, kteřou společně s národním výborem stavěly v akci "Z" podniky Kablo, Průmstav a Železniční opravny a strojírny v Kolíně. Patnáctá mateřská škola se staví také v akci "Z" za pomoci dvaceti tří kolínských podniků v Kolíně IV, v prostoru ulic Vávřovy, Jeronýmovy a Vrchlického. Je to veliký školský areál, v němž jsou tři školní pavilóny o dvanácti třídách pro 360 dětí, hospodářský pavilón a energostanice.

Doposud je stále v kolínských mateřských školách nedostatek míst pro všechny děti, které by měly do mateřské školy chodit; mnoho jich musí zůstat doma, a kde v rodinách nemají nikoho, kdo by se o ně staral, musí zůstat doma i maminka, která by jinak mohla jít do zaměstnání. Předpokládá se, že tento nedostatek odstraní nová velká mateřská škola pro 360 dětí, která podle plánu by měla být otevřena již v příštím roce.

V současné době jsou v provozu tyto mateřské školy:

- Mateřská škola Kmochova ulice, Kolín II
- Mateřská škola Bachmačská ulice, Kolín II
- Mateřská škola Voskresenská ulice, Kolín II
- Mateřská škola ulice Rimavské Soboty, Kolín II
- Mateřská škola Žižkova ulice, Kolín III,
- Mateřská škola Kutnohorská ulice, Kolín IV,
- Mateřská škola Chelčického ulice, Kolín V,
- Mateřská škola Veltrubská ulice, Kolín V,
- Mateřská škola n.p. Tatra, Bezručova ul. Kolín II
- Mateřská škola n.p. Tesla, Štítary

Mateřská škola n.p. Strojbal a podniku Potravin, Kmochova ulice, Kolín II

Mateřská škola Okresního ústavu národního zdraví, ulice V břízách, Kolín II

Mateřská škola podniků Kablo Kolín, Průmstav a Železniční opravny a strojířny, areál podniku Kablo, Kolín IV.

Prvních osm mateřských škol spravuje Městský národní výbor v Kolíně, pět mateřských škol spravují závody.

Ve všech těchto školách je možno umístit 1 275 dětí. Třebaže je zájem rodičů o umístění dětí v mateřských školách stále veliký a převyšuje možnosti a kapacity kolínských mateřských škol, a samotná socialistická společnost má zájem na tom, aby všechny děti navštěvovaly mateřské školy a nová školská soustava s tím přímo počítá, v současné době nelze tento problém uspokojivě vyřešit, i když se některé kolínské závody snaží k řešení přispět i tím, že děti vozí do venkovských mateřských škol, v Nebovidech, Konárovicích, Jestřabí Lhotě a Chotouchově. Přesto během roku nejsou mateřské školy plně využity. V tomto školním roce byly mateřské školy, které jsou ve správě národního výboru, využity na 84,6 %, závodní mateřské školy jen na 74,8 %. Neúplné využití kapacity mateřských škol i jeslí vzniká tím, že děti, které byly do škol zařazeny, po určité době do školy nechodí. Je-li tato absence způsobena nemocí, pak je to odůvodněné. Ale někteří rodiče chápou úlohu mateřských škol nebo jeslí jako úschovny dětí, nejdříve vyvinou veliké úsilí /včetně protekcí/ o zařazení dětí do těchto zařízení, ale potom mají řadu důvodů, aby je pravidelně do školy neposílali, a vždy to dokáží nějak zařídit, aby je doma někdo opatroval, třebaže při

přijímání dítěte trvdili, že nikoho nemají. Určité procento nevyužití těchto zařízení vždy bylo, je a bude. Jde však o to, aby nebylo veliké, bylo úměrné a vždy odůvodněné, protože náš stát si nemůže dovolit budovat tak nákladná zařízení, která by pak nebyla využita. Zabýval jsem se sledováním tohoto problému po několik let a zjistil jsem, že procento využití mateřských škol i jeslí rok od roku stoupá. Ukazuje to na to, že je stále více rodičů, kteří berou úlohu těchto zařízení vážně a zodpovědně.

Největší starosti působí nyní Městskému národnímu výboru v Kolíně základní školství. Nejen že v současné době probíhá dalekosáhlá přestavba metod vyučování v základním školství v celé naší republice podle moderních zásad zdokonalené soustavy československého školství, ale největší starosti způsobuje ta okolnost, že kolínské školy už dávno a zdaleka nestačí pojmout do svých učeben všechny kolínské děti, a že bylo nutno již předloni přistoupit k vyučování na dvě směny.

Přestavba československého školství po stránce organizační ruší dosavadní základní devítileté školy a postupně je přestavuje na základní školy o osmi postupných ročnících. Přestavba byla zahájena před čtyřmi lety tak, že na novou organizační základnu byly převedeny první ročníky, zatímco pro ostatní platily stále ještě osnovy dosavadních devítiletetek. V dalším roce pokročila přestavba do druhého ročníku a ve školním roce 1979/80 byla dokončena přestavba celého nižšího stupně základních škol a ve školním roce 1980/81 patří již páté postupné ročníky II. /vyš-

šimu/ stupni základní školy, která po skončení celé přestavby bude osmiletá na rozdíl od dosavadní devítileté základní školy.

Podle nového školního zákona je nyní uzákoněna povinná desetiletá školní docházka /zatímco dosud byla školní docházka povinná do 15 let věku dítěte/. Protože základní škola je jen osmiletá, budou muset děti po skončení základní školy chodit ještě dva roky do jiné školy, do střední školy nebo do středního odborného učiliště. Je jisté, že tato nová školní reforma směřuje k cíli, který byl již dříve nereálně vytyčován, totiž k tomu, aby se všem dětem dostalo středoškolského vzdělání. Ani nyní není tento cíl reálný, ale školní reforma požadavkem desetileté školní docházky již k tomuto cíli vytváří první schůdek.

Vraťme se však k vysloveně kolínskému problému základního školství v současné době. Tím je naprostý nedostatek školních prostor pro stále se zvyšující počet dětí školou povinných. Rozsáhlá sociálně ekonomická opatření po XIV. sjezdu KSČ se projevila v růstu populace. Tato populační vlna, která zasáhla v posledních letech předškolní zařízení, se nyní přelévá do základních škol. Působí zde velmi prudké zhoršení situace s nedostatkem školních učeben, který trvá v Kolíně již řadu let. A řadu let, snad více než dvacet, se v Kolíně jedná o stavbě nové školy. Škola v sídlišti, v Bezručově ulici, byla postavena v roce 1963, ostatní kolínské školní budovy pamatují ještě rakouského císaře pána. Nejstarší z nich, budova ve Školské ulici, je více než stoletá, byla postavena v roce ~~18~~ 1879, nejmladší, tzv. Západní škola, nyní v Kmochově ulici, byla

postavena v roce 1908. Podíváme-li se na celé jedno století, pak v jeho prvních třiceti letech, od roku 1879 do roku 1908 bylo postaveno pět škol, a ve zbývajících sedmdesáti letech jen jedna.

Jednání o stavbě nové školy v Kolíně bylo stále prodlužováno a investiční záměr stále měněn. V projektu nového sídliště v Kolíně II, které již stojí, byly nakresleny od začátku dvě školy; ta, která stojí v Bezručově ulici od roku 1963, a druhá, která měla stát v prostoru pod vodárenskou věží. Tato druhá škola byla později z plánu vyškrtnutá, a možno i pochopit, že se tak stalo právem, neboť měla stát tak řešeno "na zelené louce", měla tedy zabírat další kvalitní ornou půdu. Ovšem potřeba nové školy se teoreticky uznávala, a proto se našlo nové řešení: postaví se u Jaselské ulice vedle závodu Kablo v místě, kde ústí do Jaselské Prokopova ulice. Je to sice mimo sídliště, ale není to daleko a škola bude sloužit pro první čas i nově projektovanému sídlišti zvanému "U Jána"; v jeho areálu jsou projektovány opět dvě školy, ta druhá v prostoru severně od dnešní silnice od nemocnice k Polepům. O stavbě školy při Jaselské ulici se jedná opět již více než deset let, nyní toto jednání se vede opět intenzivněji, ale přesto jsou dosti odůvodněny pochybnosti, zda se podaří zahájení výstavby školy zařadit aspoň do sedmé pětiletky, tj. aspoň do roku 1985.

V letošním roce byla zahájena /opět se zpožděním proti plánu/ stavba jednoho pavilónu při škole v sídlišti v prostoru u Voskresenské ulice. Bude mít deset učeben, kabinety a byt pro školníka /v dosavadní škole, která má

dva školní pavilóny, tělocvičnu, jídelnu a školní dílny, celkem pět objektů, byt pro školníka není/. O stavbě tohoto pavilónu se jednalo také hezkou řádku let. Původně měl mít osmnáct tříd ve čtyřech podlažích, ten, který se staví, má jen tři podlaží. Organizace, které se podílejí na stavbě, Průmstav a Krajský investiční útvar, uzavřely sdružený socialistický závazek, že stavbu dokončí do července 1982, aby od 1.září 1982 zde bylo zahájeno vyučování.

Nových deset tříd jistě pomůže škole v sídlišti a především odstraní /aspoň na několik let/ nutnost každoročního přesouvání celých tříd z této školy na jiné školy zejména na Zálabí, ale problém nedostatku školních učeben na základních školách v Kolíně nevyřeší. To může vyřešit jen nová škola.

Ve školním roce 1979/80 bylo v Kolíně v provozu šest základních škol, sedmá byla zřízena v nemocnici pro tam hospitalizované děti, aby pro nemoc neztrácely mnoho z vyučování a po uzdravení nemusely učební látku dohánět.

Š k o l a	Počet žáků
1.Základní škola v Kolíně II, Bezručova ulice	1 195
2.Základní škola v Kolíně II., Kmochova ulice	555
3.Základní škola v Kolíně IV, Školská ulice /má ještě druhou školní budovu,tzv.Internát v ul.Prokopa Vel.	641
4.Základní škola v Kolíně IV., Kutnohorská ulice /má ještě druhou škol. budovu ve Škodově ulici/	687
5.Základní škola v Kolíně V., Mnichovická ulice	315
6.Základní škola v Kolíně V., Ovčárská ulice	568

Celkem navštěvovalo kolínské základní školy v tomto školním roce 3 961 žáků. Z tohoto počtu 649 žáků prospělo s vyznamenáním /16,4 %/, 68 žáků neprospělo /1,7 %/ a 69 žáků dostalo sníženou známku z chování.

Na všech základních školách se provádí široká mimoškolní činnost žáků. Tak například bylo letos v činnosti 32 zájmových kroužků zájmové umělecké činnosti, v nichž pracovalo 514 dětí, a pionýrská organizace na školách měla dalších 42 kroužků se 654 dětmi. Děti si čile dopisovaly se svými vrstevníky z jiných socialistických států, především ze Sovětského svazu. Letos si dopisovalo pravidelně ~~dve~~^{devět} kolektivů dětí a 925 jedinců. Děti navštěvovaly často kulturní podniky, 50 filmových a 18 divadelních představení v jednom roce, zúčastnily se 169 besed s představiteli stranických a státních orgánů, s členy lidových milicí, Svazu protifašistických bojovníků aj.

Jak jsem již uvedl, ve školním roce 1979/80 chodilo do šesti kolínských základních škol 3 961 dětí, z toho bylo 533 mimokolínských dětí /tzv. přespolních/ a 84 dětí cikánského původu.

Z tohoto počtu ukončilo povinnou školní docházku nebo odešlo ze základních škol 521 dětí. Rozmístovací komise, které pracují již od ledna na všech základních školách, doporučily rozmístění těchto čtrnácti a patnácti letých chlapců a dívek, kteří se po přijímacích zkouškách na střední školy rozešly takto:

- 263 dětí bylo přijato ke studiu na středních školách
/z toho bylo 146 z osmých a 117 z devátých tříd/.
- 29 dětí bylo přijato do učebních poměrů zakončených maturitou,

218 dětí odešlo do učebních poměrů bez maturity,

11 dětí odešlo pracovat bez dalšího učení do pracovních poměrů.

Příprava nového školního roku 1980/81 byla zahájena zápisem dětí do prvních ročníků základních škol, který se na všech školách konal koncem ledna tohoto roku. K zápisu se dostavilo 616 dětí /to je zatím v dějinách kolínského školství nejvyšší počet dětí/. Z malotřídních škol kolínského školního obvodu /přespolní/ přijde letos do kolínských základních škol, do ~~xxx~~ pátých a šestých ročníků, celkem 103 děti. Tato čísla ukazují, že v novém školním roce, který byl zahájen v pondělí 1.září 1980, je na 4 150 dětí, tedy opět nejvyšší počet v dosavadní historii kolínských škol. Pro tento počet dětí je třeba 133 učeben /tj. o osm více než ve školním roce 1979/80/, ale k dispozici je jich /i s provizorními/ jen 119; scházejících 14 učeben ^{musí} být vykompenzováno rozšířením na dvě směny vyučování v celém jednom dalším ročníku. Po poradách s odborem školství Okresního národního výboru bylo rozhodnuto, že počínaje školním rokem 1980/81 bude směnové vyučování probíhat ve všech třídách druhého a třetího postupného ročníku na všech kolínských školách. Směnovat bude celkem třicet tříd a v nich téměř tisíc dětí.

I v tomto školním roce 1980/81 bylo nutno provést tři přesuny celých tříd ze školy na sídlišti v Bezručově ulici, a to:

jednu třídu 4.ročníku na školu v Ovčárské ul.,

jednu třídu 5.ročníku na školu v Mnichovické ulici a

jednu třídu 6.ročníku na školu v Ovčárské ulici.

Zřízení sportovních tříd na škole v Kutnohorské ulici a matematické třídy na škole v Kmochově ulici si vyžádalo další individuální přesuny jednotlivých žáků mezi školami.

Po všech těchto opatřeních mají jednotlivé školy v novém školním roce tento počet tříd:

Základní škola /ZŠ/	Počet tříd v postupném ročníku									Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
1. ZŠ - Bezručova ul.	7	8	5	5	3	3	3	3	1	38
2. ZŠ - Kmochova ul.	3	2	2	2	2	2	3	1	1	18
3. ZŠ - Školná ul.	4	2	2	3	2	2	2	2	2	21
4. ZŠ - Kutnohorská	3	3	3	3	3	3	3	2	2	25
5. ZŠ - Mnichovická	1	1	1	1	2	1	2	2	1	12
6. ZŠ - Ovčárácká ul.	1	1	1	2	3	4	3	3	1	19
Celkem	19	17	14	16	15	15	16	13	8	133

Při každé základní škole je zřízena tzv. "družina mládeže". Je to zařízení, kde se zdržují děti pod dozorem odborných vychovatelek v době mimo vyučování, kdy však nemohou jít domů, protože oba rodiče jsou v zaměstnání. V družině si děti hrají, píší si úkoly nebo se zaměstnávají podle svých zájmů nějakou ruční prací. Ve školním roce 1979/80 bylo ve školních družinách 794 dětí, rozdělených do 29 oddělení. Pro naprostý nedostatek míst v družinách se přijímají jen děti z prvních ročníků základních škol a v dopoledním provozu děti z těch tříd, které při

směnovém vyučování mají toho dne odpolední vyučování. Když se začaly družiny mládeže zřizovat, byly pro^{ně} vybudovány nebo zadaptovány vlastní místnosti, ale ze současných 29 oddělení jich má dnes jen 15 vlastní místnosti, ostatní pracují v normálních učebnách po skončení vyučování, což ovšem přináší řadu nedostatků jak pedagogických tak i jiných, například ztěžuje to úklid v učebnách, větrání, děti jsou vlastně po celý den v jednom prostředí atd. Městské orgány proto zahájily letos jednání o výstavbě velikého pavilónu pro školní družinu na místě plánované výstavby mateřské školy naproti 1.ZŠ v Bezručově ulici. Podle názorů, které dnes nabyly vrchu, bude potřeba míst v mateřských školách v Kolíně pokryta novou mateřskou školou pro 360 dětí, která se již dokončuje v Kolíně IV., Vávrova ulice. Nové mateřské školy bude potřeba až po dokončení další etapy výstavby bytů. Prostorů pro práci školních družin je dnes více zapotřebí, proto ta výměna objektů. Výstavba nového pavilónu školní družiny má být zahájena v roce 1982 a dokončena v roce 1984. Zúčastnil jsem se jednání o přípravě tohoto potřebného pavilónu, ale nevěřím, že v těchto termínech bude stavba probíhat, neboť vyšší orgány kladou stále více překážek této výstavbě.

Pro děti, které svým přirozeným nadáním nestačí na učivo základní školy, je zřízena zvláštní škola. Zvláštní škola v Kolíně nemá vlastní budovu, je umístěna ve školní budově 4.ZŠ ve Škodově ulici. Na konci školního roku 1979/80 měla devět tříd a v nich 121 žáků; z toho bylo 27 žáků cikánského původu.

Také tato škola má stálý nedostatek místa. Protože v jedné třídě má být nejvýše 13 žáků, přepažila si škola přidělené normální učebny, takže z jedné vznikly dvě; jen tak mohla v tomto školním roce od 1. února 1980 rozšířit počet tříd na devět. Přesto škola nestačí přijmout všechny děti, které zvláštní komise k tomu sestavená určila do zvláštní školy. Děti, které se nedostanou do zvláštní školy, chodějí dále do normální základní školy, kde ovšem zaostávají za ostatními dětmi a způsobují obtíže i vyučujícím. Řešit se tento problém nedá jinak, než zajištěním dostatečné kapacity učeben pro zvláštní školu, což v současné době, kdy je tak veliký nedostatek učeben na normálních školách v Kolíně, nelze.

V Kolíně, tak jako v jiných větších městech, je i škola, rozvíjející umělecká nadání dětí. Lidová škola umění Františka v Kolíně vychovává děti, které mají výrazné hudební, pohybové, dramatické či výtvarné nadání. V letošním školním roce měla 767 žáků, z toho 540 v hudebním oddělení, 38 v literárně dramatickém, 115 v tanečním a 74 ve výtvarném oddělení.

Ve školním roce 1979/80 probíhala výuka na Lidové škole umění v Kolíně za velmi těžkých podmínek. Budova školy v Kolíně III., Žižkova ulice /na rohu Čechových sadů a bývalé Nerudovy, dnes Voskresenské ulice/ ležela v demoličním pásmu areálu nové bytové výstavby tzv. etapy "Čechovy sady" a musela být zbourána, aby ustoupila novostavbě bytového bloku. Krajský investorský útvar i np. Průmstav trvaly na tom, že škola musí být vyklizena do začátku mě-

síce října 1979, jinak že bude příčinou zpoždění ve výstavbě bytů. V té době již rok probíhala adaptace nové budovy školy čp. 24 v Sokolské ulici, ale nebyla dosud hotova. Přesto bylo nutno starou budovu vyklidit a inventář školy přestěhovat do nové, dosud nehotové budovy, v níž probíhaly ještě dokončovací práce. Výuka však v této budově nemohla být prováděna, a tak se hledalo jiné řešení situace, aby vyučování na škole nemuselo být přerušeno. Jednotlivé třídy Lidové školy umění se rozmístily na některých základních školách, v družinách mládeže, v objektech Městského kulturního střediska v Kulturním domě pracujících i v býv. Zámecké restauraci, v Domě pionýrů.

V nové budově mohla škola zahájit vyučování až 25. února 1980, ale ani tehdy nebyla ještě adaptace zcela dokončena. Navíc se ukázalo, že má nová budova řadu nedostatků, především nedostatečnou akustickou izolaci mezi jednotlivými učebnami, takže v budově je nadměrná hlučnost a učebny se navzájem ruší. V projektu adaptace byla sice akustická izolace nových dřevěných příček mezi učebnami správně řešena, ale pracovníci, kteří příčky prováděli, si práci ušetřili, ušetřili i materiál, ale vyučovat dnes v nových učebnách nelze, leda s velkými potížemi. Proto se musela provést nová dosti nákladná dodatečná izolace stěn, která se prováděla již za provozu, a místnosti, již beztak malé, ještě zmenšila. Od začátku bylo zřejmé, že nová budova školy je malá a nemůže zajistit další rozvoj školy. Proto rozhodla rada Městského národního výboru rozhodnutím čís. 163 ze dne 9. července 1980, že město koupí ještě sousední soukromý obytný dům čp. 74. V tomto

domě budou provedeny jen malé adaptace, obě budovy budou uvnitř spojeny a takto rozšířené prostory už budou stačit potřebám školy aspoň na několik příštích let.

Již několik let probíhá čas od času jednání o stavbě nového areálu pro Lidovou školu umění v Kolíně. Město by takovou stavbu uvítalo, ale nemůže jí dát přednost před stavbou základní školy a obě školy současně stavět nemůže jak z kapacitních, tak i finančních důvodů. Přesto odbor školství Okresního národního výboru objednal u projektového ústavu studii nového školního areálu pro Lidovou školu umění a o této studii již proběhlo několik jednání. Přesto se domnívám, i když jsem se těchto jednání zúčastnil, že ke stavbě nového objektu pro Lidovou školu umění v Kolíně nedojde před rokem dva tisíce.

Při pěti základních školách v Kolíně jsou zřízeny školní jídelny; jenom 5.ZŠ v Mnichovické ulici na Zálabí vlastní školní jídelnu nemá. 4.ZŠ v Kutnohorské ulici má jídelnu bez kuchyně, hotová jídla se tam dovážejí ze školní jídelny při 1.ZŠ v Bezačově ulici v sídlišti. 3.ZŠ ve Školské ulici má svou školní jídelnu ve druhé budově v tzv. "internátu" v ulici Prokopa Velikého, Kolín III.

Všechny tyto školní jídelny jsou svojí kapacitou nedostačující jak zájmu rodičů o stravování dětí ve škole, tak zájmu naší společnosti o rozvoj kolektivního školního stravování dětí. Přestože každá z těchto jídelen vaří denně o mnohem více obědů, než stanoví její kapacita, je to stále málo. Také místnosti, kde děti obědvají, jsou všude malé, v některých se musí denně naobědvat až šestkrát více

děti, než je míst u stolů. To znamená čekání, dlouhé fronty u výdejen obědů, spěch při jídle, nemožnost klidného jídla atd. Přitom se každým rokem zvyšuje počet vyrobených a vydaných obědů, a tím se i zvětšují nedostatky a problémy školního stravování. Ukazují to tato čísla:

ve škol.roce 1975/76 bylo vydáno	435 804 obědů,
ve škol.roce 1976/77 bylo vydáno	465 340 obědů,
ve škol.roce 1977/78 bylo vydáno	500 068 obědů,
ve škol.roce 1978/79 bylo vydáno	521 086 obědů a
ve školním roce 1979/80 bylo vydáno	557 076 obědů.

Ministerstvo školství prosazuje racionalizaci školního stravování v tom smyslu, aby se ve městech, kde je více škol, vybudovala jedna společná kuchyně /výrobní obědů/, z níž by se hotová jídla rozvážela do jídelen jednotlivých škol. Znamenalo by to ekonomicky výhodnější výrobu jídel a na jednotlivých školách by bylo možno rozšířit vlastní jídelny o prostory dosavadních kuchyní. Tím by se aspoň odstranily návaly při vydávání obědů a zvýšila by se i kulturnost stolování v těchto jídelnách. Nový objekt ústředny vyvařovny jídel pro školní stravování zatím nelze v Kolíně stavět, a proto jsme navrhli, ^{aby} /současně se stavbou nové školy byla u ní vystavěna i ústřední vyvařovna jídel pro všechny ostatní školy v Kolíně. Tento návrh byl investorským útvarem zamítnut s odůvodněním, že podle nařízení ministerstva školství /téhož ministerstva, které prosazuje racionalizaci školního stravování/ se školy smějí stavět jen podle schváleného typového projektu, který zahrnuje ve školním areálu i samostatnou školní jídelnu, sloužící jen této škole. A tak se mi zdá, řečeno

starým příslovím, že pravice neví, co dělá levice, anebo že pracovníci z jednoho poschodí paláce ministerstva ~~knk~~ školství, kteří řídí školní stravování, se nemohou dohovorit s pracovníky sedícími v jiném poschodí téhož paláce, kteří schvalují typové projekty škol.

Nesmírné potíže způsobuje Městskému národnímu výboru údržba a opravy školních budov a zařízení. Práce spojené s údržbou a opravami škol má provádět především Okresní stavební podnik, protože to je ve městě jediný podnik, který má ve svém statutu provádění stavebních prací pro socialistické organizace. Ale tento podnik již několik let své povinnosti vůči školám neplní. Soustavně vrací objednávky škol i odboru školství a kultury Městského národního výboru na opravy s tím, že nemá volnou kapacitu. Podnik skutečně nemá volnou kapacitu, jednak v některých profesích má stále nedostatek pracovníků, jednak mu stanovený plán předepisuje určitou, dosti vysokou produktivitu práce, které nemůže dosáhnouti na drobných opravách na rozptýlených pracovištích; proto raději přijímá objednávky výstavby obytných domů v tzv. "rozptylce", to je na různých místech v okrese mimo Kolín, kde jedině na takových větších objektech může splnit plán prací i předepsanou produktivitu práce na jednoho pracovníka. Městský národní výbor vedl řadu jednání se stavebním podnikem o opravách škol, ale ani několikerá jednání mezi předsedou Městského národního výboru a ředitelem Okresního stavebního podniku, jichž jsem se několikrát osobně zúčastnil, nevedla k cíli.

Městský národní výbor se proto před několika lety

obrátil na n.p. Konstruktivu v Praze, který v souvislosti se stavbou objektu Kulturního domu pracujících si vybudoval v Kolíně rozsáhlý stavební dvůr v prostoru Žižkovy ulice v bývalé cihelně, se žádostí o provedení několika větších oprav školních budov. Konstruktiva vyhověla a uzavřela s Městským národním výborem hospodářskou smlouvu na provedení stavebních prací při opravách škol v objemu půl miliónu korun v jednom roce, a tuto smlouvu každoročně ve stejném objemu prodlužuje. Z počátku plnila Konstruktiva poctivě sjednanou dohodu, postupně však rok od roku ochabovala. Letos provedla některé stavební práce při adaptaci budovy pro Lidovou školu umění a pak ještě na jaře své pracovníky odtud odvolala. Nedokončila ani rozdělané práce na přestavbě hygienického zařízení na 4.ZŠ v Kutnohorské ulici a ani nezahájila slíbené práce na opravě fasády dvorního traktu základní školy ve Školské ulici, které podle dříve provedených jednání měla letos provést.

Když nemůže Městských národní výbor zajistit opravy školních budov u socialistických stavebních a opravářských organizací, nezbyvá mu, než se obrátit na jednotlivé řemeslníky a sjednat s nimi provedení těchto prací ~~po~~ po jejich pracovní době a se souhlasem jejich zaměstnavatelů. Tak se mu daří zajistit aspoň ty nejdůležitější drobné opravy. K provedení dalších oprav využívá Městský národní výbor i pomoc patronátních závodů jednotlivých škol a nakonec i dobrovolné brigádnické práce rodičů školních dětí.

Městský národní výbor musí velmi často zajišťovat i havarijní opravy ve školách, kterých je vzhledem ke stáří školních budov a inženýrských sítí v nich stále více.

Letos byla největší havarie v novostavbě mateřské školy v ulici Rimavské Soboty, která je teprve třetím rokem v provozu. Prasklo zde vodovodní potrubí a voda zaplavila suterén hospodářského pavilónu a vyřadila z provozu i elektrické vedení v celém školním areálu. Ve škole musel být na dva týdny přerušen veškerý provoz a děti převedeny na tu dobu do jiných mateřských škol ve městě.

V letošním roce se dostalo kolínskému školství velkého vyznamenání. 1. Základní škole v Bezručově ulici v sídlišti byl propůjčen titul "Škola přátelství československého lidu a lidu Německé demokratické republiky". Tohoto čestného titulu se škole dostalo za vynikající výsledky dlouholeté družby, kterou již řadu let udržuje škola se školou Karla Marxe v městě Zehdwick v družebním okrese Gransee v Německé demokratické republice v kraji Postupim.

Slavnostní akt udělení čestného názvu se konal v sobotu 4. října 1980 dopoledne. Zúčastnil se ho velvyslanec Německé demokratické republiky v ČSSR soudruh Gerd König, ministr školství České socialistické republiky soudruh Milan Vondruška a další funkcionáři Krajského výboru KSČ, Krajského národního výboru v Praze, Okresního národního výboru v Kolíně, Okresního výboru KSČ v Kolíně a zástupci místních stranických a státních orgánů. Po slavnostním aktu ve škole a po prohlídce školy byl uspořádán společný oběd v Kulturním domě pracujících.

Střední školství v Kolíně je zastoupeno čtyřmi středními školami: Gymnáziem, Střední ekonomickou školou, Střed-

ní průmyslovou strojnickou školou a Střední zdravotnickou školou. Všechny tyto střední školy jsou řízeny Středočeským krajským národním výborem v Praze.

Čtyři dosavadní odborná učiliště byla letos organizována jako střední odborná učiliště se čtyřletým studiem zakončeným maturitou. Jsou zde nyní tato střední učiliště: Střední odborné učiliště spoju s internátem v Jaselské ul., Střední odborné učiliště n.p. Tesla Kolín v ulici Budovatelů v Kolíně II., Střední odborné učiliště n.p. Tatra Kolín v Kolíně V., Čelčického ulice a Střední odborné učiliště Okresního stavebního podniku v Kolíně II., Pražská ulice. Tato střední odborná učiliště jsou řízena jednak podniky, jednak opět Středočeským krajským národním výborem v Praze.

Se školstvím úzce souvisí péče o děti a mládež. Tu vykonává v obvodu města Městský národní výbor svým odborem školství a kultury, v němž je zřízeno zvláštní oddělení jako orgán péče o mládež.

Právo na veškerou ochranu dětí je u nás zaručeno samotnou Ústavou ČSSR, na kterou navazuje řada dalších zákonů, především zákon o rodině, o sociálním zabezpečení, o mateřském příspěvku a další. Jejich společným cílem je zajištění podmínek zdravého a všestranného rozvoje dětí, poskytování hmotných, finančních i jiných výhod rodinám s dětmi. Pokud výchovu dítěte a péči o něj nemohou z jakýchkoli důvodů řádně plnit rodiče, je tento úkol svěřen soudům a národním výborům. Jde především o ochranu dětí z narušených rodin nebo z rozvedených manželství.

Letos bylo ve městě Kolíně povoleno 68 rozvodů manželství s dětmi. Nejvíce se rozvádějí mladá manželství a příčin je celá řada: časně uzavíraná manželství, v nichž se mladí lidé nedovedou srovnat s novým způsobem života, kdy se musí jeden druhému přizpůsobit a zbavit se některých svých návyků, další příčinou rozvodů jsou nesrovnalosti vyplývající ze společného bydlení mladých manželů pro nedostatek bytů v jednom bytě společně s rodiči, častou příčinou je alkoholismus jednoho z manželů /není výjimkou ani alkoholismus u mladých žen/, dále nevěra a vůbec nezodpovědný přístup k manželství a rodině. Děti ovšem na rozpad rodiny doplácí nejvíce.

Rozvod je jen momentálním řešením krizové situace manželství, která se vyvíjela a rostla v rodině zpravidla po delší dobu v hádkách i ve fyzickém napadání jednoho manžela druhým. A leckde trvá taková situace i po rozvodu, když se nepodaří, aby jeden z rozvedených manželů se mohl hned po rozvodu odstěhovat ze společného bytu. Na děti pak působí po dlouhou dobu taková krize rodiny, protože jsou každodenními svědky jejího průběhu. To se pak zpravidla nepříznivě projevuje v jejich chování a jednání, které mnohdy přechází až v trestnou činnost.

Jen málokdy se podaří, aby i rozvedení manželé zůstali před rozvodem i po něm dobrými rodiči svých dětí a v průběhu krize manželství pro ně nevytvářeli napjaté ovzduší, které jim škodí psychicky i fyzicky.

Rozpady manželství a rodiny jistě nejsou u nás ještě běžným zjevem, ale jsou stále častější. Jestliže letos bylo na kolínské radnici slavnostně uzavřeno 333 manželství

a v témže roce beze slávy bylo u okresního soudu 68 manželství rozvedeno, jsou tady jistě už vážné důvody k zamýšlení se nad takovým stavem.

Stát prostřednictvím orgánů péče o mládež sleduje všechny rozvrácené rodiny a rozvedená manželství s dětmi a eviduje je. Ke dni 31. prosince 1980 měl orgán péče o mládež Městského národního výboru v Kolíně ve své evidenci 1 128 takových rodin s 1 639 dětmi.

Tam, kde je to nutné, hájí orgán péče o mládež vždy zájmy nezletilých dětí. Stará se o to, aby rozvedení manželé platili dostatečné částky na výživu dětí tomu manželé, kterému soud přiřkl děti do výchovy; když tito manželé neplní svou povinnost, vymáhají na nich výživné spolu s okresním soudem /nejsou výjimkou případy, kdy rodič pro neplacení výživného je soudem odsouzen do vězení a dlužnou částku musí zaplatit, třeba i srážkami ze mzdy/. Když v rodině bez vlastního zavinění poklesne průměrný příjem na jednoho člena rodiny pod únosnou hranici /například při dlouhodobé nemoci, náhlém úmrtí živitele, při neplnění vyživovací povinnosti, ale i tehdy, když je živitel rodiny vzat do soudní vazby nebo si odpykává trest ve vězení/, doporučí orgán péče o mládež sociálnímu odboru poskytování příspěvku na výživu buď jednorázového nebo opakovaného. V roce 1980 bylo z těchto důvodů poskytnuto v celém okrese 141 260,-Kčs v 63 případech, z toho v 27 případech ve městě Kolíně.

Orgán péče o mládež spolupůsobí i ve sporech o určení otcovství, kterých bylo letos jedenáct, věnuje pozornost a pomáhá svobodným matkám /jejichž počet stále stoupá,

letos jich přibylo 28/, spolupůsobí při umísťování dětí do jeslí, mateřských škol a jiných výchovných zařízení.

Velikou starost působí orgánu péče o mládež cikánské rodiny. V Kolíně je letos přihlášeno k trvalému pobytu 59 cikánských rodin, kde oba manželé jsou cikáni, a 11 rodin smíšených / kde cikánského původu je jeden z manželů/. V těchto rodinách je 322 osob, přesný počet není nikdy možno zjistit, protože se stále velmi rychle mění. Orgán péče o mládež vede v evidenci 38 cikánských rodin s nezletilými dětmi, intenzivně se zabývá 15 rodinami. Cikánské rodiny mívají velký počet dětí, o které se ani nemohou pořádně starat, a tento stav je také příčinou, že se cikánské rodiny stále nemohou dostat na úroveň našich. Orgán péče o mládež proto přesvědčuje cikánské matky, aby se po třetím dítěti podrobily sterilizačnímu zákroku, což se dosud podařilo u 15 žen.

S cikánskými dětmi jsou značné problémy na ulici a v okolí jejich bydliště i ve škole; mají velkou neomluvenou absenci na vyučování a dopouštějí se drobné trestní činnosti. Potíže narůstají zejména u dětí ve věku od dvanácti do patnácti let. Nad dvaadvaceti cikánskými dětmi z města Kolína byl okresním soudem stanoven dohled, který vykonává orgán péče o mládež Městského národního výboru. Sedmáct dětí cikánského původu z Kolína je v současné době v dětských domovech. Neustálé problémy jsou se zařazováním patnáctiletých do pracovního poměru, zůstávají dlouho doma, zejména dívky, a také závady je nerady přijímají do pracovních poměrů. Odbor pracovních sil Okresního národního výboru se stará o to, aby všechny cikánské děti

po 15 roku svého věku byly zařazeny do pracovního poměru, ale dá mu to dost práce a starání.

Nezletilí a dokonce i děti /a nejen cikánské/ páchají často trestnou činností. V roce 1980 v samotném Kolíně spáchalo 39 nedospělých osob /tj. ve věku do 18 let/ 48 trestných činů a přečinů. Z tohoto počtu 17 dětí ve věku do 15 let spáchalo 22 trestných činů a 19 jednotlivců ve věku od 15 do 18 let spáchalo 26 trestných činů a přečinů. V takových případech, kde rodina nestačí plnit svou výchovnou funkci, musí nastoupit společnost se svými výchovnými zařízeními. V současné době je 33 dětí z Kolína ve výchovných zařízeních /z toho je 17 dětí cikánského původu/. Čtyři děti jsou umístěny v kojeneckém ústavu, ostatní v dětských domovech.

Péče o mládež není jen úkolem odborného orgánu, ale celého národního výboru, celé socialistické společnosti. Proto Městský národní výbor v Kolíně již od roku 1973, kdy se problematikou výchovy mladé generace obšírně zabýval ústřední výbor Komunistické strany Československa, zpracovává na pětiletá období vlastní soubor opatření k plnění úkolů v socialistické výchově mladé generace; v letošním roce zpracoval a schválil na svém plenárním zasedání dne 3. prosince 1980 takový dlouhodobý plán do roku 1985. Soubor opatření obsahuje úkoly všech organizací a orgánů národního výboru na úseku ideové výchovy mladé generace, úkoly v rozvoji pracovní a společenské aktivity mládeže, úkoly v přípravě mladé generace na budoucí povolání a životní uplatnění, úkoly společnosti v materiálním zajištění

života mládeže a konečně i úkoly v tělovýchově a sportu a branné výchově.

Problematika, úkoly a cíle všestranné péče o mladou generaci v našem městě nejsou jen obsahem tohoto "Souboru opatření v socialistické výchově mladé generace v působnosti Městského národního výboru v Kolíně do roku 1985", ale je součástí i jiných dlouhodobých materiálů, jako například "Souboru opatření na úseku rozvoje sportu a tělovýchovy ve městě Kolíně do roku 1985", "Souboru opatření k prohloubení politicko-výchovné a ideologické práce v činnosti Městského národního výboru v Kolíně" a v "Koncepti rozvoje kulturně-výchovné práce ve městě Kolíně do roku ~~1985~~ 1985". Všechny tyto dlouhodobé materiály byly zpracovány, projednány a schváleny v letošním roce.

Jednotlivé organizace, řízené Městským národním výborem, zejména Městské kulturní středisko a Městská správa kin zpracovávají vlastní úkoly, vyplývající z těchto materiálů Městského národního výboru. Také organizace Národní fronty přejímají některé úkoly v oblasti péče o mladou generaci, ovšem mimo Socialistický svaz mládeže a jeho pionýrskou organizaci, u nichž péče o mladou generaci je náplní veškeré jejich činnosti.

Tak se péče o mladou generaci v našem městě stává zcela logicky a zcela správně prvořadou záležitostí a starostí celé naší společnosti. Účast dětí a mládeže ve veřejném životě je pěstována již u těch nejmenších /například už i děti z mateřských škol vystupují se svými kulturními pořady při různých veřejných akcích, třeba při akcích Sboru pro občanské záležitosti/, na základních

školách je mládež vychovávána k účasti na řízení společnosti prostřednictvím samosprávy, mladým lidem je nabízen podíl na řízení veřejných záležitostí ve všech orgánech národního výboru od občanských výborů až po radu Městského národního výboru.

Mnoho mladých lidí plně využívá těchto možností socialistické společnosti a poctivě pomáhá v plnění jejích úkolů. Jsou však mezi mladými lidmi ještě dnes i takoví, kteří zpravidla pod vlivem západní kapitalistické morálky parazitují v naší společnosti a dopouštějí se trestné činnosti, jak jsem již ukázal. Ale je jich nepoměrně málo vzhledem k masě poctivých mladých lidí.

-o-o-o-o-o-o-o-

V noci z pondělí 22.prosince na úterý 23.prosince 1980 vyhořela mateřská škola, umístěná v budově gymnázia /bývalé budově Obchodní akademie/ v Kolíně III., Žižkova ulice čp. 162. Byla způsobena škoda ve výši asi tři set tisíc korun. Podle výsledků šetření Veřejné bezpečnosti neznámý pachatel školu vykradl a na zahlazení stop krádeže ji zapálil. Mateřská škola v těchto prostorech již nebyla obnovena, místnosti byly předány gymnáziu, které je již po několik let požadovalo k rozšíření svých učeben. Oprava místností a chodby si vyžádala vysokého nákladu.

KULTURNÍ A SPOLEČENSKÝ ŽIVOT V KOLÍNĚ

Kulturní a společenský život v našem městě probíhal i v tomto roce podle Jednotného plánu kulturně výchovné činnosti /JPKVČ/, který na návrh odboru školství a kultury schválil v prosinci 1979 na svém plenárním zasedání Městský národní výbor /MěstNV/. Hlavní tíha činnosti v této oblasti života našeho města spočívala i letos na profesionálních kulturních zařízeních, jen v menší míře se podílely na vytváření kulturního a zejména společenského života ve městě i zájmové a politické organizace Národní fronty /NF/.

Ve městě působila tato profesionální kulturní zařízení:

Městské kulturní středisko /MKS/, řízené Městským národním výborem v Kolíně; mělo k dispozici pro organizování kulturní činnosti především objekt Kulturního domu pracujících v Zámecké ulici, objekt bývalé Zámecké restaurace v Pražské ulici, prostory tzv. Malého divadla v budově kostela Československé církve husitské na náměstí

Mistra Jana Husi, které však v tomto roce byly uzavřeny pro nutné opravy, zejména ~~zke~~ elektroinstalace. V tomto roce byl zřízen v sídlišti v Kolíně II ze staveništního zařízení Průmstavu jednoduchou adaptací objekt, který slouží kulturním a společenským účelům od 1.října 1980 a byl dán do správy Městského kulturního střediska; bude sloužit především pro schůzovou činnost občanských výborů v této oblasti, uličních ^{ry} organizací KSČ a dalších politických i zájmových organizací Národní fronty v obvodu sídliště, kde podobný objekt dosud nebyl a jehož potřeba byla stále pociťována, když místnosti restaurace "Na sídlišti" už pro tyto účely dávno nedostačují.

Městské kulturní středisko využívá dále čp.115 v Kouřimské ulici, kde má vybudováno propagační oddělení s potřebnými dílnami a ateliéry. Ve správě MKS je i bývalá synagoga v ulici Na hradbách, která však pro svůj stavební stav není k ničemu využívána.

Městská správa kin /MSK/, řízená Městským národním výborem v Kolíně. V roce 1980 zajišťovala celoroční činnost v kině Jas na Zálabí, od začátku doku do 30.května v kině Oko v Kmochově ulici, které bylo 1.června 1980 uzavřeno pro vážné stavební závady, zejména pro vadnou elektroinstalaci, a konečně i provoz v Letním kině, nově zbudovaném v Parku Julia Fučíka /tento provoz trval od 2.června do 19. září 1980/.

Okresní kulturní středisko /OKS/, řízené Okresním národním výborem v Kolíně. Má k dispozici pouze kancelářské místnosti v budově bývalého hotelu Centrál v Kutnohorské ulici. Nemá žádné vlastní prostory pro rozvíjení kul-

turní činnosti, neboť jeho posláním je převážně metodická činnost, tj. pomoc místním kulturním zařízením zejména na venkově.

Okresní knihovna /OK/, řízená Okresním národním výborem v Kolíně. Vlastní budovu čp. 69 v Husově ulici a má dvě pobočky: jednu pouze s dětským oddělením, umístěnou v suterénu hospodářské budovy mateřské školy ve Voskresenské ulici, a druhou ve Štítarech.

Regionální muzeum /RM/, řízené Okresním národním výborem v Kolíně. Pro svoji činnost užívá budovu čp. 8 na Náměstí Obránců míru, v níž je ředitelství muzea, pamětní síň "Bitvy u Kolína", Františka Kmocha, J.G. Deburaua se stálou expozicí dějin pantomímy a v níž postupně buduje stálou expozici nejnovějších dějin Kolínska a v níž je dále přednášková síň a síň pro krátkodobé výstavy, dále užívá budovu čp. 35 v Brandlově ulici, ve které je stálá expozice archeologických sbírek, budovu čp. 24 v Brandlově ulici, v níž má depositáře knižních sbírek a knihovny J.S. Machara a Karla Légra, a konečně budovu v Růžové ulici, v níž má vlastní dílny. Ve správě regionálního muzea je i dům čp. 27 v Brandlově ulici, který je však řadu let mimo provoz, neboť se v něm provádí rozsáhlá památková rekonstrukce, která však jen velmi pomalu postupuje.

Kolínské regionální muzeum spravuje ještě muzea v Českém Brodě, v Kouřimi a v Kgstelci nad Černými lesy a skanzen /muzeum české vesnice v přírodě/ v Kouřimi.

Krajské divadlo /KD/, řízené Středočeským krajským národním výborem v Praze. Má v užívání i ve správě budovu městského divadla v Kutnohorské ulici, v sousedním domě

v téže ulici má kanceláře a naproti dílny.

Je tedy v současné době v našem městě šest profesionálních kulturních zařízení, která mají k dispozici řadu objektů, budov a prostor pro rozvíjení své činnosti. Většina těchto zařízení byla zřízena až po roce 1948; předtím byla v Kolíně jen městská knihovna a kina, ostatní kulturní činnost vyvíjely ochotnický různé spolky a organizace.

Největší podíl na celkové náplni kulturního a společenského života v Kolíně v tomto roce mělo bezesporu Městské kulturní středisko. Toto kulturní zařízení Městského národního výboru v Kolíně, jeho zájmové soubory a kroužky i jeho organizační pracovníci uspořádali v roce 1980 celkem 985 různých kulturních, společenských a zájmových podniků a akcí, na nichž se zúčastnilo 157.600 návštěvníků, diváků a účastníků, dále 94 různých kursů mimoškolní výchovy s 3.698 účastníky. Spolu s pořadateli jiných organizací bylo v tomto roce v provozních prostorách Městského kulturního střediska uspořádáno celkem 1 691 kulturních, společenských a zájmových uměleckých podniků a akcí.

V rámci Městského kulturního střediska vyvíjely činnost tyto soubory a kroužky zájmové umělecké činnosti /ZUČ/:

Malé divadlo - ochotnický divadelní soubor mladých lidí, vítěz mnoha soutěží a nositel Ceny města Kolína. Letos měl 23 členů, zúčastnil se přehlídky divadelních souborů "Šrámkův Písek" a nastudoval pohádku pro děti "Ta druhá, aneb pohádka o Popelce". Soubor působí na

samostatné malé divadelní scéně, která však v tomto roce byla pro naléhavé opravy uzavřena, takže soubor hrál na jevišti v bývalé Zámecké restauraci.

Klub společenského tance má 19 členů. V letošním roce zvítězil na Festivalu přátelství a tance v Ústí nad Labem.

Fotokroužek má 28 členů. Letos se zúčastnil dvou samostatných výstav.

Filmový kroužek má 10 členů. Letos natočil sedm krátkých a dokumentačních filmů.

Filumenisté, kroužek sběratelů nálepek na krabičkách zápalek. Měl letos 25 členů.

Filatelisté, sběratelé ~~znám~~ poštovních známek. Jeden z největších zájmových kroužků Městského kulturního střediska, měl letos 181 členů.

Kroužek esperantistů měl 17 členů. Pořádal kromě pravidelných schůzek i zájezdy a přednášky.

Hádankářsko - křížovkářský kroužek "Jarabáček" měl 20 členů. Kromě schůzek pořádal hádankářské přebory a turnaje a dodával pravidelně křížovky do měsíčníku "Kultura v Kolíně".

Pěvecký sbor učitelů měl 40 členů. Pěvecký sbor kolínských učitelů ~~prá~~ působil dříve jako soubor Okresního odborového svazu ROH pracovníků ve školství, od 1.ledna 1980 přešel do Městského kulturního střediska. Je nositelem Ceny města Kolína. V roce 1980 oslavil sbor dvacáté výročí svého trvání. K oslavě tohoto výročí uspořádal v úterý 2.prosince v sále Okresní knihovny jubilejní koncert. Kromě tohoto koncertu uspořádal sbor letos ještě dalších pět koncertů.

Dětský pěvecký sbor byl založen v letošním roce a teprve svou činnost pomalu rozvíjí.

Kruh přátel hudby přešel do Městského kulturního střediska z Lidové školy umění Františka Kmocha v Kolíně v lednu 1980. Do svých členů počítá všechny předplatitele abonentních koncertních cyklů. Těchto předplatitelů bylo letos 387. Kruh uspořádal 9 abonentních koncertů.

Kolínská filharmonie, nositelka Ceny města Kolína, měla v roce 1980 činných 47 členů. Letos oslavila 75.výročí svého trvání čtyřmi koncerty, z nichž koncert uspořádaný 9.prosince v Kolínském divadle byl věnován oslavě tohoto jubilea. Soubor vydal ke svému 75.výročí drobnou publikaci, která svým obsahem navazuje na publikaci z roku 1975, kdy Kolínská filharmonie slavila své 70.výročí.

Smyčcové kvarteto vystupovalo převážně při pohřebních obřadech ve smuteční síni kolínského hřbitova. Absolvovalo celkem 57 vystoupení.

Hudební soubor Atlantik má 8 členů.

Hudební soubor Metronom má 9 členů.

Hudební soubor Universal má 12 členů.

Hudební soubor Venus má 7 členů. V prosinci 1980 ukončil svou činnost v Městském kulturním středisku.

Hudební soubor Alfa má 7 členů. V únoru ukončil svou činnost v Městském kulturním středisku.

Hudební soubor Studio má 14 členů. Přešel do Městského kulturního střediska v říjnu 1980.

Městská hudba Františka Kmocha, nositelka státního vyznamenání "Za vynikající práci" a Ceny města Kolína. Do čela hudby byl postaven v tomto roce hudební skladatel

a pedagog František Štejnár jako její umělecký vedoucí a kapelník. Hudba uspořádala několik zahraničních zájezdů, ve dnech 12. a 13. ledna do Rakouska, kde účinkovala na plese Sdružení Čechů a Slováků v hotelu Bohemia ve Vídni, ve dnech 27. až 30. června do Maďarské lidové republiky, kde se zúčastnila festivalu dechových hudeb, a na podzim do Francie.

Z uvedeného výčtu dvaceti souborů a kroužků zájmové umělecké činnosti, které působí v rámci Městského kulturního střediska v Kolíně, je zřejmé, jak širokou a pestrou činnost vyvíjí a zajišťuje toto kulturní středisko v našem městě. Tím však jeho činnost není zdaleka ještě vyčerpana. Městské kulturní středisko působí i na úseku mimoškolní výchovy. Letos uspořádalo jazykové kursy němčiny a angličtiny, přípravný kurs pro pracující, kteří hodlají studovat při zaměstnání, dále hudební kursy, kursy džezgymnastiky pro ženy, kursy šití, pletení a kreslení stříhů pro ženy a taneční kursy. Tyto posledně jmenované kursy tančební a společenské výchovy měly letos rekordní počet 865 účastníků. Vzhledem k tomuto úspěchu zavedlo Městské kulturní středisko letos novinku - kurs předtaneční výchovy pro žáky vyšších tříd základních škol.

Městské kulturní středisko organizovalo letos i vystupování profesionálních umělců, zejména populárních zpěváků a hudebních souborů. Z nejznámějších vystoupili letos v Kolíně: Jitka Molavcová, Miloš Nesvadba, Jiří Hrzán, sourozenci Ulrychovi, Yveta Simonová a Milan Chladil, Petr Spálený, Pavel Novák, Ivan Mládek, Lenka Kořínková, bratři Pantůčkové, Bob Frídl, Karel Zich. Celkem bylo

letos uspořádáno 29 těchto vystoupení pro dospělé a šest pořadů pro děti.

Městské kulturní středisko pořádalo i taneční a společenské zábavy, jako třeba "Ples v bílém", "Muzikantský ples", předmájové veselice, posvícenské zábavy, sylvestrovskou zábavu a pro mládež diskotéky. /Diskotéky jsou taneční zábavy, při nichž tzv "diskdžokej", tj. pracovník, který se podrobil příslušné zkoušce a získal povolení, zajišťuje reprodukovanou hudbu z gramofonových desek nebo magnetofonových pásků, převážně jde o hudbu importovanou ze západních kapitalistických zemí, a mezi jednotlivé skladby vkládá mluvené slovo. Diskotéky jsou u dnešní mládeže velice oblíbené. Netančí se při nich kolové tance, na které je zvyklá starší generace, ale tance moderní, které se zdají být všechny stejné a spočívají v tom, že chlapci a děvčata stojí proti sobě a všelijak se nakrucují./

V letošním roce uspořádalo Městské kulturní středisko i řadu besed, zejména pro mládež, z nichž byla nejúspěšnější beseda "Kouření nebo zdraví".

Ve své výstavní síni ve třetím poschodí Kulturního domu pracujících uspořádalo Městské kulturní středisko během letošního roku tři výstavy: "Občané svému městu - město svým občanům" /výstava byla zahájena již 13.prosince 1979, ale trvala také ještě v prvních měsících letošního roku/, "Náš přítel nejvěrnější" /otevřena 1.května 1980/ a "Kultura a volný čas" /zahájena 7.listopadu 1980/. Kromě těchto výstav zpracovalo ~~Kulturní~~ Městské kulturní středisko na deseti panelech výstavu "Družba Kolín-Voskresensk", která měla být odeslána do družebního města v SSSR Voskre-

senska, ale pro některé nedostatky v projednání podmínek výměny výstav mezi Kolínem a Voskresenskem výstava nebyla odeslána, třebaže v loňském roce u nás byla instalována panelová výstava o městu Voskresensk.

Městské kulturní středisko spolupracovalo letos také s Okresním kulturním střediskem na řadě soutěží a přehlídek zájmové umělecké činnosti. Městské kulturní středisko bylo spolu s Městským národním výborem v Kolíně pořadatelem 18. festivalu dechových orchestrů Kmochův Kolín; o tomto kulturním podniku bude dále v této kronice samostatná zpráva.

Městské kulturní středisko pokračovalo v tomto roce ve vydávání měsíčníku "Kultura v Kolíně".

Druhým kulturním zařízením, řízeným Městským národním výborem v Kolíně, je Městská správa kin. Její činnost v letošním roce byla poznamenána jednak uzavřením kina Oko k 1. červnu 1980, jednak špatným deštivým počasím v letních měsících, které ovlivnilo výsledky letního kina, které bylo v provozu na novém místě ve Fučíkově parku teprve druhým rokem, a občané si na něho dosud nezvykli. Do plánu Městské správy kin byla zahrnuta v druhém pololetí již i činnost nového tzv. "Kina mladých", které mělo být podle plánu vybudováno adaptací v prostoru tzv. "Klubu mladých" v sídlišti u nového plaveckého stadiónu; k vybudování tohoto kina však nedošlo. Třebaže byl v důsledku této skutečnosti zvýšen a rozšířen hrací profil kina Jas z dosavadních 19 na 26 představení v týdnu a bylo zavedeno i promítání v dopoledních hodinách pro pracující v druhých směnách a pro děti, které mají odpolední vyučování při

systemu směnového vyučování, nesplnila Městská správa kin v letošním roce ani jeden ze tří hlavních ukazatelů: počet představení uskutečnila 1 621, tj. o 339méně, než ukládal plán, počet návštěvníků 243 551 byl o 16 449 nižší proti plánu, a uskutečněné tržby v celkové částce 1 416 000,-- Kčs byly o 84 000 Kčs nižší, než stanovil plán.

Přesto odevzdali pracovníci Městské správy kin, kteří v tomto roce dosáhli nejvyššího stupně v socialistickém soutěžení - zlatých odznaků Brigády socialistické práce - jako první v kulturní oblasti v okrese a jako první na úseku práce s filmem ve Středočeském kraji /zlaté odznaky BSP jim byly odevzdány ve středu 11.června 1980 ve slavnostní síni městské radnice/, poctivý kus práce a snažili se nepříznivý vývoj plnění plánu příznivěji ovlivnit aspoň pořádáním mimořádných představení k různým kulturně politickým příležitostem.

Ve svém ročním komplexním rozboru práce za rok 1980 uvádí Městská správa kin některé údaje za posledních patnáct nebo deset let, které poskytují možnosti zajímavých srovnání. Dokumentují i určitý vývoj práce s filmem za další časové období, a proto považují za účelné tato data uvést i v městské kronice.

R o k	Počet představení	Počet diváků	Tržby v Kčs
1 9 6 6	1 801	338 708	1 497 281,90
1 9 6 7	1 845	354 799	1 472 305,60
1 9 6 8	1 868	364 478	1 764 594,60
1 9 6 9	1 786	372 696	1 982 846,--
1 9 7 0	1 847	342 412	1 843 823,20
1 9 7 1	1 923	353 994	1 871 968,20

R o k	Počet představení	Počet diváků	Tržby v Kčs
1 9 7 2	1 909	318 000	1 583 497,70
1 9 7 3	1 885	271 084	1 307 496,50
1 9 7 4	1 919	302 397	1 524 395,50
1 9 7 5	1 984	342 450	1 776 693,25
1 9 7 6	1 949	305 293	1 489 243,30
1 9 7 7	1 901	277 156	1 530 709,40
1 9 7 8	2 009	262 987	1 558 266,20
1 9 7 9	2 018	257 727	1 536 585,40
1 9 8 0	1 621	243 551	1 416,000,10

Letos uspořádala Městská správa kin již svůj 11. Filmový festival pracujících /FFP/. Jeho letní část probíhala od 20. do 27. června souběžně na Letním kině a v kině Jas. Při přípravě i v průběhu FFP spolupracovala Městská správa kin i letos s řadou kolínských podniků, které převzaly nad jednotlivými festivalovými filmy patronáty. Byly to tyto podniky: Obchodní tiskárny Kolín, Soja Kolín, Československá automobilová doprava /ČSAD/ Kolín, Tesla Kolín, Okresní ~~průmysl~~ podnik služeb Kolín, Chemické závody Synthesia Kolín, Potraviný Kolín, Frigera Kolín, Kablo Kolín, Tatra Kolín, Česká státní spořitelna Kolín, Státní statek Kolín, Kara Starý Kolín, Koramo Kolín, Jednota Kolín a Strojbal Kolín. Pomoc těchto podniků byla diferencovaná, celkem však byla proti předcházejícím létům podstatně menší, zejména ve finanční podpoře festivalu, kde se projevila úsporná opatření v hospodaření závodních výborů ROH na závodech.

Na letošním 11. Filmovém festivalu pracujících v Kolíně byly promítnuty tyto premiérové filmy:

- 20.června - Hodinářova svatební cesta Korálovým mořem /ČSSR/
- 21.června - Zkouška pilota Pirxe /Polsko/
- 22.června - Smělé inkognito /Itálie/
- 23.června - Stříbrný blesk /USA/
- 24.června - Sedmá rota za úplňku /Francie/
- 25.června - Kníže zvaný Dracula /Rumunsko/
- 26.června - Rallye /Sovětský svaz/
- 27.června - Pan Vok odchází /ČSSR/.

Každý z těchto filmů byl v jednom dni promítnut třikrát, dvakrát v kinu Jas a jednou v Letním kinu v parku Julia Fučíka. Největší návštěva byla na francouzském filmu "Sedmá rota za úplňku", a to 1 854 diváků, nejnižší na sovětském filmu "Rallye", jen 431, z toho na Letním kinu bylo jen 40 platících diváků.

Celkem bylo na 11.FFP v Kolíně provedeno 24 filmových představení, na nichž bylo přítomno 8 062 diváků.

V rámci "Dětských dnů 11.FFP" byly promítnuty tyto premiérové filmy:

- 23.června - Brontosaurus /ČSSR/
- 24.června - Bolek a Lolek na deltaplánu /Polsko/
- 25.června - Krakonoš a zkrocení zlé ženy /ČSSR/
- 26.června - Lištička /Sovětský svaz/
- 27.června - Chlapi přece nepláčou /ČSSR/.

Během celého 11.FFP včetně Dětských dnů bylo uspořádáno 40 filmových představení, která navštívilo 12 571 diváků a celková tržba činila 81 822 Kčs.

Ve srovnání výsledků Filmových festivalů pracujících v Kolíně za posledních deset let se jeví výsledky letošního FFP takto:

Rok	Počet představení	Počet diváků	Průměrný počet diváků na jedno představení
1971	8	10 343	1 293
1972	10	9 698	969
1973	8	6 808	851
1974	7	7 434	1 062
1975	8	10 605	1 325
1976	8	11 039	1 379
1977	9	10 614	1 179
1978	37	11 724	317
1979	25	11 636	465
1980	24	8 062	336

Do roku 1977 včetně byly FFP pořádány výhradně jen v Letním kinu, které bylo tehdy umístěno na zimním stadiónu na Zálabí. V roce 1978 nebylo v Kolíně letní kino, neboť na zimním stadiónu byly zahájeny práce s vybudováním krytého sportoviště, proto FFP byl pořádán pouze v kinu Jas. V roce 1979 byl vybudován areál letního kina ve Fučíkově parku; od tohoto roku jsou filmové festivaly pořádány současně v kině Jas a v Letním kině.

Dětské dni jsou při FFP v Kolíně pořádány od roku 1977. V těchto čtyřech letech měly tento průběh:

Rok	Počet představení	Počet diváků	Průměrný počet diváků na jedno představení
1977	8	2 924	365
1978	17	5 343	314
1979	12	4 189	349
1980	16	4 509	282

Každoročně v rámci Měsíce československo-sovětského přátelství pořádá Městská správa kin v Kolíně "Dětské filmové festivaly". V posledních deseti letech měly tyto festivaly tento průběh:

Rok	Počet představení	Počet diváků	Průměrný počet diváků na 1 představení
1971	5	765	153
1972	10	2 170	217
1973	14	3 637	259
1974	11	1 515	137
1975	12	2 937	244
1976	14	6 060	431
1977	12	3 961	330
1978	14	4 834	345
1979	14	4 945	353
1980	15	4 641	309

Každoročně sleduje Městská správa kin zájem diváků o filmy různých národních produkcí. Letos byla skladba celoročního programu činnosti Městské správy kin a zájem diváků utvářena takto:

Produkce	Počet titulů	Počet představení	Počet diváků	Průměrný poč.div. na 1 předst.
Č S S R	135	500	59 595	121
S S S R	67	181	20 304	117
Ostatní social. státy	35	75	8 579	115
Preferované filmy z kapital.států	60	269	51 426	191
Ostatní filmy z kapital.států	108	596	103 647	193

Zajímavé poznatky přináší také rozbor zájmů našich návštěvníků kin o jednotlivé filmy. V letošním roce to ukazuje přehled nejúspěšnějších filmů, posuzováno podle průměrné návštěvnosti na jeden film:

Název filmu	Produkce	Počet předst.	Počet diváků	Průměrný poč. div. na jedno představení
Sedmá rota za úplňku	Francie	3	1 854	618
Stříbrný blesk	USA	3	1 401	467
Smělé inkognito	Itálie	3	1 095	365
Dva výtečníci	Itálie	18	6 466	359
Tajný závod	USA	14	4 870	348
Kentauři	ČSSR+SSSR	10	3 448	345
Tři dny Kondora	USA	12	4 090	341
Pan Vok odchází	ČSSR	3	1 019	339
Ostrov dr. Moreaua	Francie	16	5 401	338
Sindibád a tygří oči	USA	17	5 723	336
Smrt darebáka	Francie	13	4 259	327
Jsem nesmělý, ale léčím se	Francie	9	2 942	327
Otrokáři	Anglie	13	4 227	325
Řidič	Anglie	14	4 202	300
Bobby Deerfield	USA	13	3 556	273
Stepující stonožka	Francie	15	3 837	255
Muž na střeše	Švédsko	13	3 306	254
Formule I.	Itálie	14	3 387	241
Na plný plyn	Itálie	8	1 916	239
Bažanti jdou do boje	Francie	11	3 506	227
Vallachiho svědectví	Itálie	15	3 390	226
Něžné kuře	Francie	13	2 918	224
Blízká setkání třet. druhu	USA	14	3 128	223
Celkem		262	78 941	301

Zvláště poučný je vývoj zájmu filmových diváků o filmy ze sovětské produkce. V posledních deseti letech se zájem o sovětské filmy vyvíjel takto:

Rok	Počet představení filmů sovětské produkce	Počet diváků na těchto představeních	Průměrný počet diváků na jednom představení
1971	178	21 313	119
1972	195	34 642	177
1973	207	22 374	108
1974	253	31 502	124
1975	245	34 498	140
1976	209	19 992	95
1977	269	31 654	118
1978	229	30 020	131
1979	255	23 599	93
1980	181	20 304	117

V provozu kina se také někdy stane, že na filmové představení nepřijdou diváci anebo jich přijde jen tak málo, že se nevyplatí film promítat. Podle směrnic smí kino promítat, jestliže je prodáno aspoň 20 vstupenek. Pro menší, než ~~stanou~~ takto stanovený zájem návštěvníků se letos nekonalo 70 filmových představení, z toho bylo 59 představení pro dospělé a 11 dětských představení. Podle národní produkce to bylo:

29 představení filmů z produkce ČSSR

29 představení filmů z produkce SSSR

4 představení filmů z produkce ostatních soc.států a

8 představení filmů ostatních.

V předcházejících letech se ze stejného důvodu neuskutečnilo v kolínských kinech:

- v roce 1979 - 87 představení,
- v roce 1978 - 24 představení,
- v roce 1977 - 78 představení.

Okresní kulturní středisko jako metodické kulturní zařízení Okresního národního výboru v Kolíně, jehož hlavním posláním je pomáhat a radit kulturním zařízením a organizacím při provádění kulturní činnosti na venkově, přímo do tvorby kulturního a společenského života ve městě Kolíně nezasahovalo. Ve spolupráci se Středočeským krajským kulturním střediskem v Praze a Městským kulturním střediskem v Kolíně uspořádalo několik krajských soutěží a přehlídek, například soutěž mládežnických dechových orchestrů, krajskou soutěž recitátorů a recitačních kolektivů /29.března 1980/, krajskou soutěž dětských nefolkorních tanečních souborů /13.dubna 1980/, krajské kolo soutěže v předtančení /20.dubna 1980/, soutěž "Zpěvák Polabí", první přehlídku agitačních skupin /17.prosince 1980/ a jiné.

Okresní knihovna dosáhla letos nejvyššího počtu výpůjček knih za celou dobu své existence - překročila počet 190 000 výpůjček za jeden rok.

Po celý rok pokračovala v pořádání "Večerů v knihovně" které byly založeny v roce 1953. Letos uspořádala knihovna 11 večerů, na které se přišlo podívat 746 návštěvníků.

Regionální muzeum v Kolíně uspořádalo letos řadu zdařilých krátkodobých výstav ve své výstavní síni v přízemí domu čp 8 na náměstí Obránců míru; bylo jich dvanáct na navštívilo je 8 450 zájemců. Jmenovitě zde uvedu aspoň některé z nich:

Od 6.prosince minulého roku do 5.ledna 1980 to byla výstava obrazů Františka K.Foltýna, kolínského akademického malíře, který teď žije a pracuje v Býchorech.

Od 10.ledna do 27.ledna - výstava fotografií kolínského Fotoklubu;

od 31.ledna do 17.února - výstava obrazů a grafiky z let 1973-1979 akademického malíře Miroslava Houště;

od 4.března do 30.března - výstava ing.Jiřího Haleše "Problémy ochrany plazů u nás i ve světě" /výstava byla u uspořádána spolu se Střediskem státní památkové péče a ochrany přírody Středočeského krajského národního výboru v Praze/;

od 3.dubna do 20.dubna - výstava obrazů Čeňka Fouska a grafiky Zdeňka Juny /výstava byla instalována spolu se Středočeskou galerií v Praze/;

od 30.dubna do 18.května - dvě souběžné výstavy:
"Literatura v boji za svobodu, socialismus a mír" /spolu se Středočeským nakladatelstvím a knihkupectvím v Praze/
a "Přehledka krásy z historie Spartakiád na Kolínsku" /spolu s kolínským Fotoklubem/;

od 21.května do 8.června - výstava obrazů a grafiky Václava Hartmana a pastelů Karla Gajdičky;

od 12.září do 5.října - výstava "Kolínská polygrafie včera a dnes" spolu s n.p. Obchodní tiskárny Kolín a

s Okresním archivem v Kolíně k 30. výročí národního podniku Obchodní tiskárny v Kolíně;

od 5. do 30. listopadu - výstava obrazů a plastik Vladimíra Vondráčka;

od 4. prosince - výstava obrazů, grafiky, keramiky a plastiky kolínské "Skupiny K" /V. Jelínek, J. Němeček, Ivan Machek, M. Stejskal, J. Švarc a Pavel Rajdl/.

27. května 1980 otevřelo muzeum ve druhém poschodí své budovy čp. 8 na náměstí Obránců míru další část stálé expozice nových dějin města a okresu s názvem "Kolínsko 1820 - 1918" s podtitulem "Počátky průmyslové revoluce a dělnického hnutí na Kolínsku", v níž ve spolupráci s Okresním archivem v Kolíně soustředilo památky na národní a dělnické boje v Kolíně a v kolínském okrese. Za výchozí bod bylo zvoleno období počátků průmyslové revoluce, za konečný bod generální stávka 14. října 1918. Celé toto období je dobou bouřlivých událostí, kdy se formoval moderní český národ - na jedné straně buržoazie, na druhé straně dělnictvo. Expozice začíná mapou jednotlivých panství na území dnešního kolínského okresu, která ukazuje, jak roztříštěná byla feudální pozemková držba. Další část je věnována revolučním událostem roku 1848, a to jak v Praze, tak i na Kolínsku. Je zde ukázána úloha národních gard a uveden jejich počet ~~na~~ v Kolíně se soudobým vylíčením průběhu událostí roku 1848 v Kolíně. Řada dalších zajímavých dokumentů ilustruje poměry na Kolínsku v období Bachova absolutismu a šedesátých let 19. století, včetně prusko-rakouské války roku 1866 a vzepětí národního hnutí po rakousko-uherském vyrovnání v roce 1867. Další

část expozice je věnována vznikání průmyslových závodů na Kolínsku, zejména pro roce 1870, kdy se Kolín stal důležitým železničním uzlem. Podstatná část expozice je věnována dějinám dělnického hnutí na Kolínsku a závěrečná část Kolínsku za první světové války. Expozice končí letákem Socialistické rady v Kolíně, vyzývající k účasti na manifestaci 14. října 1918.

V souvislosti s budováním expozic novověkých dějin Kolínska, které muzeum postupně zřizuje v místnostech, kde byla dříve stálá výstava /galerie/ kolínských výtvarníků /kterou muzeum zrušilo, doufejme, že jen dočasně a že najde jiné možnosti k instalaci kolínské galerie/, vybuodovalo si muzeum i přednáškovou síň, v níž letos kromě jiných provedlo 64 odborných přednášek pro žáky osmých tříd kolínských základních škol.

Letos zahájilo muzeum péči o starý židovský hřbitov. Spolu s pionýry 2. pionýrské skupiny vyčistilo přední část hřbitova, opravilo vrata a zajistilo na požádání vydávání klíčů a průvodce s výkladem.

Koncem letošního roku vydalo muzeum sborník "Práce muzea v Kolíně". Sborník označilo jako "svazek I.", což znamená příslib, že v této ediční činnosti hodlá pokračovat. Ve sborníku jsou články: Zbyňka Sedláčka a Bohuslava Tomka "Nové archeologické nálezy u obce Zibohlavky, okres Kolín", Oldřicha Kašpara "Španělé v Kolíně za třicetileté války", Zdeňka Jelínka "Partyzánský oddíl zvláštního určení Zarevo", Alexandra Filipa "O čistotě vod na Kolínsku" a Oldřicha Šrámka "Zhoršování přírodního prostředí a jeho důsledky na vývoj lesů a celé naší přírody". Dále pak sbor-

ník obsahuje řadu drobných zpráv a bohatý obrazový materiál.

Do sbírkového fondu muzea přibylo v letošním roce 949 nových sbírkových předmětů.

Krajské divadlo v Kolíně, kromě své činnosti v zájezdové oblasti, uspořádalo ve městě Kolíně v tomto roce celkem 107 vlastních představení, z toho 76 pro dospělé / 20 550 diváků/ a 31 pro mládež / 12 814 diváků/. Mimo to uskutečnilo v Kolíně 10 představení hostujících divadelních souborů, jimž zase pak oplácelo hostování na jejich domovské scéně.

Na repertoáru mělo Krajské divadlo v Kolíně letos 15 divadelních her, z toho bylo 10 letošních premiér. Z těchto deseti letošních premiér uvádím zde aspoň některé:

- 11.dubna - Jan Otčenášek - Jaroslav Berták: "Romeo a Julie na konci listopadu" - lyrická komedie;
- 25.dubna - Carlo Goldoni - Adolf Hoffmeister: "Zpívající Benátky" s hudbou Jaroslava Ježka;
- 1.září - Pavel Grym: "Černá královna", hudební komedie pro děvčátko, tmu a dva klauny /hra pro mládež/;
- 26.září - Julian Tuwim: "Únos Sabineek", hudební komedie;
- 10.října - Alexandr Nikolajevič Ostrovskij: "Výnosné místo";
- 21.listopadu - Alan Ayckbourn: "Můj dům - můj hrad aneb zmatky v ložnici", komedie;
- 5.prosince - Karel Poláček - Jiří Flíček: "Muži v ofsajdu", veselohra.

V době od 8.června do 12.července hrálo kolínské divadlo v přírodní scéně na nádvoří Vlašského dvora v Kutné

Hoře hru Karla Krpaty: "Mistr ostrého měče".

Na vytváření bohaté^{ho} kulturního a společenského života v našem městě se mimo profesionální kulturní zařízení, o nichž jsem dosud hovořil, podíleli i dobrovolní, amatérští kulturní pracovníci různých organizací, zejména organizací Revolučního odborového hnutí /ROH/, Socialistického svazu mládeže /SSM/ včetně pionýrských kulturních a agitčních kolektivů, Českého svazu žen, tělovýchovných jednot a dalších. Tito obětaví a nadšení kulturní pracovníci se podíleli zejména na pořádání tanečních zábav a plesů, jichž bylo v tomto roce v Kolíně uspořádáno 118. Zejména byla bohatá letošní plesová sezóna. Zájemců o pořádání plesů v Kulturním domě pracujících bylo letos tolik, že pro všechny nebylo dost volných termínů, takže bylo nutno vytvořit při odboru školství a kultury Městského národního výboru "plesovou komisi", která rozhodla, kdy která organizace bude pořádat svůj ples v Kulturním domě pracujících. Jisté je, že bylo mnoho organizací nespokojených s přiděleným termínem, ale jinak to nešlo. Některým organizacím bylo doporučeno, aby pořádaly svůj ples jinde než v Kulturním domě pracujících, protože se na ně při nejlepší vůli nedostal termín; takové organizace měly ovšem ještě větší důvod k nespokojenosti a některé z nich pak vzaly za vděk sálem v Družstevním domě a nebo v bývalé Zámecké restauraci. Nakonec se plesy pořádaly i v jiných místnostech ve městě. Pro zajímavost uvádím pořad plesů pořádaných letos v místnostech Kulturního domu pracujících:

- 4.ledna - pátek - 1.věneček tanečních kursů
- 5.ledna - sobota - 2.věneček tanečních kursů
- 6.ledna - neděle - 3.věneček tanečních kursů
- 11.ledna - pátek - Ples pracujících /1.část/
- 12.ledna - sobota - Ples pracujících /2.část/
- 13.ledna - neděle - 4.věneček tanečních kursů
- 18.ledna - pátek - Ples Sdružení rodičů a přátel školy -
- Odborného učiliště spojů v Kolíně
- 19.ledna - sobota - Myslivecký ples
- 25.ledna - pátek - Ples v bílém /závěr tanečních kursů/
- 26.ledna - sobota - Ples v bílém /závěr tanečních kursů/
- 1.února - pátek - Ples pracujících Korama Kolín
- 2.února - sobota - Ples Sdružení rodičů a přátel školy -
- Gymnázia v Kolíně
- 8.února - pátek - Ples TJ Kolín
- 9.února - sobota - Ples družstevníků rolníků
- 15.února - pátek - Ples Sdružení rodičů a přátel školy -
- Střední zdravotní školy v Kolíně
- 16.února - sobota - Ples pracujících n.p. Tesla Kolín
- 22.února - pátek - Ples Sdružení rodičů a přátel školy -
- Střední průmyslové školy v Kolíně
- 23.února - sobota - Ples Sdružení rodičů a přátel školy -
- Střední ekonomické školy v Kolíně
- 29.února - pátek - Ples nosatých
- 1.března - sobota - Ples zdravotníků
- 7.března - pátek - Ples pracujících n.p. Frigera Kolín
- 8.března - sobota - Ples rybářů
- 14.března - pátek - Ples pracujících n.p. Obchodní tis-
kárny Kolín
- 15.března - sobota - Ples pracujících n.p. Východočeské
chemické závody Synthesia Kolín
- 21.března - pátek - Ples pracujících Československých
státních drah Kolín

- 22.března - sobota - Jarní ples mládeže
 28.března - pátek - Fialkový ples
 29.března - sobota - Ples automotoklubu
 4.dubna - pátek - Muzikantský ples
 5.dubna - sobota - Ples Odborného učiliště Tesly Kolín
 12.dubna - pátek - Ples Gymnázia Český Brod.

Nejdůležitějším, nejvýznamnějším a největším kulturním podnikem byl i letos Festival dechových orchestrů "Kmochův Kolín", v pořadí již osmnáctý. Probíhal pod heslem "Hudbou za mír, přátelství a socialismus" od čtvrtka 13.června do neděle 15.června 1980.

Festival řídil, jako každoročně, festivalový výbor, jemuž letos předsedal tajemník pro ideologii Okresního výboru Komunistické strany Československa v Kolíně soudruh Josef Zeman. Místopředsedkyní festivalového výboru byla soudružka Hana Tučková, místopředsedkyně Městského národního výboru v Kolíně, tajemníkem festivalového výboru byl soudruh Miroslav Michálek, ředitel Městského kulturního střediska. Byl jsem také členem tohoto výboru.

18.Kmochova Kolína se účastnilo 23 dechových orchestrů:
 Mládežnické orchestry:

Dechový orchestr Lidové školy umění Františka Kmocha v Kolíně

Dechový orchestr mladých Dělnického klubu ROH Spolana a Lidové školy umění v Neratovicích

Mládežnický dechový orchestr Lidové školy umění ve Vlašimi

Dechový orchestr "Čáslavanka" Lidové školy umění v Čáslavi

Dechový orchestr Socialistického svazu mládeže při Jednotném zemědělském družstvu Družba v Kyjově

Malé dechové orchestry:

Dechový orchestr Sdruženého závodního klubu V Bystřici u Benešova

Dechový orchestr "Bořanka" Osvětové besedy Líbeznice

Dechový orchestr "Poldinka" Kladno

Dechový orchestr "Rakonka" v Rakovníku

Slovácká dechová hudba "Žadovjáci" Kulturního klubu Místního národního výboru Žadovnice

Velké dechové orchestry:

Městská hudba Františka Kmocha v Kolíně, nositelka státního vyznamenání "Za vynikající práci",

Ústřední hudba Československých spojů se sídlem v Kolíně

Dechový orchestr Domu kultury ROH AZNP Mladá Boleslav

Dechový orchestr Kulturního klubu pracujících Labín v Brandýse nad Labem

Dechový orchestr Jednotného klubu pracujících v Chrudimi

Dechový orchestr Sdruženého závodního klubu ROH Náchod

Dechový orchestr Závodního klubu ČSD Havlíčkův Brod

Koletova hornická hudba Závodního klubu ROH Dolu Zdeněk Nejedlý v Rtyni v Pědkrkonoší

Dechový orchestr "Spolanka" Dělnického klubu ROH Spolana Neratovice

Posádková hudba Hradec Králové

Zahraniční orchestry:

Umělecký soubor Střední skupiny vojsk SSSR v ČSSR

Dechový orchestr "Zastal" Zielona Góra, Polsko

Dechový orchestr RAW "7.Oktober" Zwickau, Německá demokratická republika.

Letošního Kmochova Kolína se zúčastnili hudební skladatelé: zasloužilý umělec Karel Vacek, plk.Zdeněk Sviták, pplk.František Železnák, Jan Chromec, kpt.Jaroslav Zeman, František Kůda, Adolf Langer, Miloš Machek a Alois Palouček.

Dále se festivalu zúčastnili: zasloužilý umělec Jan Soumar, Vlasta Mlejnková, Irena Čížková a Jiří Staněk jako sólisté, dále potom spojené dětské sbory škol kolínského okresu 450 zpěváků a Středočeský soubor písní a tanců "Květy" z Prahy. Festivalové pořady uváděli konferenciéři Václav Čapek a Jiří Valenta.

Program letošního festivalu byl obdobný jako předcházejících. Byl zahájen slavnostním koncertem v Kolínském divadle ve čtvrtek 13. června v 19,30 hodin večer. Po znělce Kmochova Kolína, kterou přednesli trubači z spojených ~~z~~ kolínských orchestrů, a po slavnostním projevu předsedy festivalového výboru soudruha Josefa Zemana následoval slavnostní koncert Uměleckého souboru Střední skupiny vojsk SSSR v ČSSR. Koncert měl vysokou uměleckou úroveň a zanechal u diváků hluboký umělecký zážitek. Koncert uváděl konferenciér Václav Čapek.

Druhý festivalový den byl zahájen dálkovým turistickým pochodem "Kmochova padesátka", který pořádá každoročně Tělocvičná jednota Lokomotiva Kolín. Turisty na jejich padesátikilometrový pochod vyprovodila městem Městská hudba Františka Kmocha.

Od devíti hodin probíhala na náměstí Obránců míru zkouška velkých dechových orchestrů a od deseti hodin v Parku Julia Fučíka koncert malých dechových orchestrů, který byl součástí "Mírové slavnosti", pořádané okresním výborem Československo-sovětského přátelství /SČSP/.

Ve 13,30 hod. přijali představitelé městských a okresních stranických a státních orgánů delegace zúčastněných

dechových orchestrů a hosty festivalu ve velkém sále Kulturního domu pracujících. V krátkém projevu uvítal hosty vedoucí tajemník OV-KSČ soudruh RSDr. Václav Šindelář. Po tradičním přípitku na zdar festivalu přistupovaly jednotlivé delegace hudebních souborů a hosté postupně k zástupcům města a okresu v čele sálu, aby se s nimi osobně pozdravili, předali upomínkové dárky a přijali od organizátorů festivalu malé dárky na upomínku na ~~že~~ účast na letošním festivalu. Poprvé letos byla tato malá slavnost uprostřed festivalu uspořádána ve velkém sále Kulturního domu pracujících, dosud vždy se konala ve slavnostní síni radnice. Ukázalo se, že na radnici tato slavnost přijetí hostů festivalu zástupci města a okresu vyzněla vždy lépe a vřeleji, a proto se tam opět napříště pravděpodobně vrátí.

O hodinu později, ve 14,30 hod. se konal jako každoročně na kolínském hřbitově pietní akt u hrobu Františka Kmocha. Zúčastnila se ho delegace jednotlivých dechových orchestrů a hosté festivalu, u hrobu zahrála Městská hudba Františka Kmocha.

A to se již řadil v ulici Budovatelů na kolínském sídlišti mohutný festivalový průvod. V 15,30 vyšel od pomníku Vladimíra Iljiče Lenina ulicí Voskresenskou, Žižkovou a Kouřimskou vstoupil na náměstí Obránců míru, které obešel kolem budovy ONV, aby defiloval kolem tribuny, umístěné na severní straně náměstí před domem čp. 74. Stál jsem na tribuně a byl jsem uchvácen nádherným pohledem na rozjásané kolínské náměstí. Bylo plné lidí, kteří se přišli podívat na slavnostní průvod a pozdravit účast-

s to zvládnout i vysoce náročný umělecký program. Účast diváků na tomto večerním koncertu byla veliká, a tak se zdá, že večerní koncerty se vžívají, získávají oblibu u kolínských občanů a že budou i napříště důležitým bodem pořadu celého festivalu.

Bezprostředně po večerním koncertu následoval ještě krátký nocturnový koncert posádkové hudby z Hradce Králové, který skončil až téměř před půlnocí. Nadšení diváci na slavnostně osvětleném kolínském náměstí spolu s účinkujícími dechovými orchestry vytvořili opravdu slavnostní náladu této části festivalu.

Od deseti hodin večer probíhala v Kulturním domě pracujících společenská zábava pro účastníky festivalu, na níž k tanci hrála Slovácká dechová hudba "Žadovjáci" z Žadovic.

Třetí festivalový den, neděle 15. čer., byl zahájen již v 8 hodin zkouškou orchestrů na kolínském náměstí. Asi v polovině zkoušky se přihn timerak, spustil se krátký, ale vydatný déšť, který rozehnal hudebníky z pódia. Než déšť ustal a hudebníci se zase pomalu shromáždili na svých místech, uběhla skoro hodina. Tato ztráta času způsobila, že nebylo možno odzkoušet některé skladby, a proto bylo pět skladeb odpoledního monstrkoncertu vypuštěno. Byla mezi nimi i skladba Julia Fučíka "V podvečer" a Jiřího Jarocha "Jarní valčík".

Od devíti hodin probíhal ve Fučíkově parku koncert dvou zahraničních dechových orchestrů z Polska a Německé demokratické republiky /sovětský soubor se již nezúčastnil třetího dne festivalu/.

Odpoledne ve 14 hodin byl na kolínském náměstí, na němž bylo vybudováno pódium pro tisíc hudebníků a čtyři sta dětských zpěváků a rozestaveno přes tři tisíce židlí pro diváky, zahájen poslední bod festivalového programu velký závěrečný koncert 18.Kmochova Kolína. Po festivalové znělce zahájil pořad předseda Okresního národního výboru v Kolíně soudruh Vlastimil Mácha a slavnostní projev přednesl vedoucí tajemník OV KSČ soudruh Václav Šindelář. Slavnostní koncert byl rozdělen do čtyř částí. V první části vystoupilo pět mládežnických orchestrů společně s pěveckým sborem dětí kolínských škol. V druhé části vystoupily malé dechové orchestry, nejdříve zahrál každý sám jednu skladbu a nakonec společně zahrály skladbu Františka Kmocha "Letem světem". Hlavní částí koncertu byl monstrkoncert spojených velkých dechových orchestrů. Hudebníci deseti velkých souborů včetně vojenské hudby zasedli na velké pódium, aby přednesli třináct skladeb svého společného pořadu. Některé skladby doprovázel sólový zpěv, při některých zatančil na malém pódiu taneční soubor "Květy". /Pódia byla celkem tři, směrem od diváka bylo nejprve veliké, ale nízké pódium pro hudebníky, za ním bylo vyšší ale menší pódium pro taneční výstupy, a na konec třetí vysoké pro dětský pěvecký sbor/. Vyvrcholením a závěrem nejen slavnostního koncertu, ale i celého festivalu byla čtvrtá část koncertu - blok Kmochový^{ch} skladeb. Hrály je všechny zúčastněné orchestry včetně zahraničních společně, zpívali sólisté a velký spojený pěvecký sbor dětí kolínských škol. Letos do tohoto bloku byla zařazena i jedna skladba Aloise Vlasáka, druhého kapelníka Kmochovy

hudby, "Hanička". Z kmochových skladeb byly letos hrány: "Jara mládí", "Jarabáček", "Česká muzika", "Muziky, muziky" a nakonec "Kolíne, Kolíne". Písně byly zpívány nejen pěveckými sbory, ale celým kolínským náměstím. Při závěrečné písni "Kolíne, Kolíne" vyvrcholilo nadšení všech účastníků festivalu ve veliký hold slavnému kolínskému skladateli Františku Kmochovi.

Na letošním 18.Kmochově Kolínu se podílelo 1633 účinkujících hudebníků, zpěváků a tanečníků. Na přípravě a průběhu festivalu se zúčastnilo na dvě stě organizátorů a pořadatelů. Účast diváků na všech festivalových programech je odhadována na 55 až 60 tisíc.

18.Kmochův Kolín byl co do mohutnosti, účasti hudebních souborů i diváků dosud největší ze všech předcházejících. Vyzněl jako významná politická akce s bohatým kulturním pořadem. K úspěchu festivalu přispělo i příznivé počasí, které kromě nedělního dopoledne provázelo všechny festivalové pořady. Bez dobré přípravy a organizace, kterou plně zvládl festivalový výbor se všemi svými komisemi, by však tohoto úspěchu nebylo dosaženo.

Při tomto festivalu se ukázalo, že kulturně - politické těžiště celého festivalu se přeneslo z nedělního monstrkoncertu na sobotní slavnostní průvod a jeho zakončení na náměstí Obránců míru. Pokud byly dříve pořádány monstrkoncerty na zimním stadiónu, byl nedělní monstrkoncert politickým i kulturním vyvrcholením festivalu. Když se začaly práce se zastřešováním zimního stadiónu, bylo notno najít nové místo pro pořádání monstrkoncertu, který vyžaduje dostatek prostoru pro účinkující i diváky. Po

mnoha úvahách bylo rozhodnuto pořádat monstrikoncert na náměstí. Předloni, v roce 1978, byl poprvé pořádán tento koncert na náměstí, tehdy bylo pódium postaveno na severní straně a místa pro diváky na ploše náměstí. Ukázalo se, že to není vhodné řešení, a proto již loni bylo pódium postaveno na západní straně čelem k východu. Toto umístění se ukázalo zejména po akustické stránce lepší, a proto na příště již budou takto pódia i místa pro diváky situována. Názory, zda kolínské náměstí je vhodným místem pro konání monstrikoncertu, ať již z hlediska samotného prostředí, režie, akustiky, organizace atd, se stále rozcházejí. Já jsem však přesvědčen /také proto, že jsem se zasazoval o to, aby sem byl monstrikoncert přeložen/, že náměstí je ze všech možných míst v Kolíně, kde by bylo možno po určitých úpravách monstrikoncert konat, nejvhodnější, i když má samozřejmě i některé nedostatky. Jeho přednosti však zcela jasně převažují: střed města, historická kulisa, dostatečná rozloha, možnost použít všech stálých provozoven v uzavřeném prostoru pro občerstvení, sociální zařízení atd. Při úpravě a výzdobě /byť i náročné a nákladné/, která je nyní při festivalech prováděna, vyznívá prostředí kolínského náměstí mohutným a příznivým dojmem na každého účastníka, ať domácího či cizího. Zejména při večerních a nočních koncertech je toto prostředí neobyčejně působivé. Na monstrikoncertu na náměstí je však menší počet návštěvníků, než býval na zimním stadiónu, snad o polovinu menší. To je však nutno připsat tomu, že konservativní kolínští návštěvníci si ještě na nové prostředí nezvykli, a je proto třeba lepší propagací zvýšit zájem diváků o tento koncert.

Celkově lze zcela bez přehánění říci, že letošní 18. Kmochův Kolín, se plně vydařil a stal se opravdovou, bezprostřední a mohutnou manifestací našich občanů za mír, přátelství a socialismus. Jsem rád, že jsem se mohl také aktivně účastnit všech příprav a průběhu tohoto slavnostního kulturního podniku.

-o-o-o-o-o-o-o-

Dodatkem k části, pojednávající o práci Městské správy kin v Kolíně, ještě tyto informace:

Filmový festival pracujících se letos konal v 84 městech Československé socialistické republiky. Mezi těmito městy byl FFP v Kolíně hodnocen celkově na 26. místě, v návštěvě na filmech produkce socialistických zemí na 12. místě a v hodnocení Dětských festivalových dnů na osmém místě.

Na začátku roku probíhala zimní část Filmového festivalu pracujících. Bylo promítnuto deset filmových představení za účasti 2 909 diváků; průměrná návštěva na jednom představení byla tedy 291 diváků, na sovětském filmu jen 191 diváků.

S B O R   P R O   O B Č A N S K É   Z Á L E Ž I T O S T I

Sbor pro občanské záležitosti /SPOZ/ v Kolíně se během své pětadvacetileté působnosti stal nepostradatelným a nezastupitelným orgánem národního výboru. Od skromných a bezradných začátků postupně rozšiřoval, prohluboval a zkvalitňoval svoji činnost, takže již nyní zcela bez nadsázky můžeme říci, že provází člověka od jeho narození při všech významných událostech jeho života až k té poslední. Při své činnosti vždy vychází ze zásady, že socialistický člověk nemá být v těchto ať radostných či smutných událostech sám, že má vždy cítit, že socialistická společnost má o něho vždy zájem, že je s ním ve dnech radosti i smutku.

Kolínský SPOZ prodělal tuto dlouhou pětadvacetiletou cestu a dopracoval se v posledních letech k široké a opravdu úspěšné činnosti. V roce 1980 se zaměřil na další zlepšení průběhů všech akcí, které organizoval, a na jejich doplňování odpovídajícími kulturními pořady.

Svou činnost v roce 1980 zahájil uvítáním dítěte, kte-

ré se jako první kolínský občanek narodilo v novém roce. Byla to tentokráte holčička a dala na sebe dlouho čekat, narodila se až 2. ledna 1980. Jmenovala se Lenka Sejkorová z Kolína V. Od SPOZ dostala s blahopráním i spořitelní vkladní knížku s peněžitým darem.

Během roku pak provedl SPOZ vítání dětí - nových občánků města - ještě pětapadesátkrát a přivítal do života celkem 345 dětí.

Další činnost SPOZ se během roku pak skládala z těchto akcí:

Všem dětem v prvních třídách základních škol - prvňáčkům - předal SPOZ na zahájení nového školního roku pamětní listy na památku jejich prvního dne ve škole.

Ve slavnostní síni Klementa Gottwalda na kolínské radnici předal SPOZ ve čtyřech slavnostních shromážděních 106 pionýrským Jiskrám odznaky a při osmi slavnostech 192 novým pionýrům, kteří zde složili pionýrský slib, uvázal slavnostně rudé šátky.

V patnácti slavnostních shromážděních předal SPOZ patnáctiletým žákům kolínských škol 491 občanské průkazy. Všechna tato shromáždění byla doprovázena kulturními programy, které připravily soubory kolínských škol. Slavnostem byli přítomni i rodiče dětí.

Čtyřikrát organizoval SPOZ slavnostní odevzdávání výučních listů novým příslušníkům dělnické třídy. Výuční listy byly letos předány 189 učňům a učnicím.

Slavnostní předávání maturitních vysvědčení pořádal SPOZ jedenáctkrát pro 401 maturantů kolínských středních škol.

Jednou z nových činností SPOZ je slavnostní předávání povolávacích rozkazů k nástupu základní vojenské služby novým brancům ve slavnostní síni kolínské radnice. Také letos uspořádal SPOZ tuto slavnost.

Během roku uspořádal SPOZ devět besed se snoubenci, jichž se zúčastnilo dobrovolně 211 snoubenců. Lékaři, právníci, psychologové besedovali se snoubenci o problémech dnešních manželství, o plánovaném rodičovství, o právním a majetkovém zajištění rodiny a dětí. Besed se zúčastnili i zástupci spořitelny a pojišťovny, aby poradili budoucím manželům, jak hmotně zajistit rodinu.

Svatebních obřadů ve slavnostní síni kolínské radnice uspořádal SPOZ v letošním roce celkem 333. Z toho počtu bylo 53 svateb mimokolínských snoubenců a naopak 75 svateb kolínských snoubenců bylo na jejich přání uzavřeno jinde než v Kolíně.

SPOZ se věnoval i péči o staré občany našeho města. Spolu s občanskými výbory zajišťoval blahopřání občanům při jejich životních ~~jubileích~~ jubileích /75, 80, 85. a 90. narozeninách a potom již každoročně/. Těchto gratulací bylo v letošním roce 147. Občanský výbor při těchto malých slavnostech navštíví jubilanta v jeho bytě a přinese mu blahopřání SPOZ s malým dárkem z prostředků městského národního výboru. Bohužel všechny naše občanské výbory ve městě ještě tuto spolupráci se SPOZ neprovádějí v plné míře, takže zůstává ve městě ještě dost občanů, jejichž životní jubilea zůstanou ze strany SPOZ nepovšimnuta.

SPOZ navštěvuje staré lidi při jejich životních jubileích i v domovech důchodců. V kolínském domově důchodců navštívil letos 29 občanů a za dalšími zajel i do domovů důchodců v Českém Brodě a v Kouřimi.

V roce 1980 organizoval SPOZ osm zlatých svateb a dvě diamantové. Většina těchto slavností se odbyvala v bytech oslavenců, ale některé se konaly i ve slavnostní síni na radnici. Zvláště dobře se vydařila zlatá svatba manželů Lancových ze Štítar, jíž se zúčastnili i zástupci koncernového podniku Tesla Kolín, kde soudruh Lanc dříve pracoval, a zástupci městského výboru Československo-sovětského přátelství v Kolíně. Zástupci obou organizací a také SPOZ předali jubilantům upomínkové dary.

K novým činnostem sboru, kterými rozšířil svou působnost teprve v posledních letech, patří slavnostní rozloučení se záložními vojáky a důstojníky, kteří jsou po dovršení šedesáti let věku propouštěni ze svazku československé lidové armády. Také letos byla tato slavnost uspořádána ve velkém sále Kulturního domu pracujících.

Pro důchodce organizuje SPOZ také kulturní a společenský život. Na této činnosti se podílí s komisí zdravotnictví a sociální péče městského národního výboru. Letos byly uspořádány pro důchodce dva autobusové zájezdy, jeden do Prahy do divadla a druhý na zámek Frýdlant a do lázní Libverda v severních Čechách. Zájezdů se zúčastnilo 165 důchodců. K oslavě Mezinárodního dne žen uspořádal SPOZ spolu s odborem školství a kultury MěstNV zábavný pořad a na závěr roku 1980 koncert Městské hudby Františka Kmocha.

Sbor pro občanské záležitosti organizoval i rozloučení se zemřelými občany města Kolína prostřednictvím dvou smutečních řečníků. Ve smuteční obřadní síni na zálabském hřbitově se konalo v roce 1980 celkem 1.447 pohřebních obřadů, z toho se 353 zemřelými občany města Kolína.

V roce 1980 uskutečnil SPOZ celkem 592 různých aktů pro 18.100 účastníků. SPOZ konal své schůze jednou za dva měsíce, ale hlavní náplní činnosti jeho členů je účast na přípravě a zajišťování slavnostních akcí. Kromě samotného slavnostního průběhu všech akcí připravují a zajišťují členové SPOZ pro každého "oslavence" kromě blahopřání též i nějaký dárek na památku. Tak například noví občánkové města při slavnostním vítání do života dostávají pamětní list, medaili, knížku a ozdobný obal na rodný list a spořitelna přidává každému dítěti ještě pokladničku. Pro Jiskry a pionýry má SPOZ ořezávátka, skládanky fotografií, knížky a pod. Spolu s občanským průkazem dostane každý chlapec a každá dívka na památku knížku nebo soubor barevných fotografií Kolína a od spořitelny pozdrů na občanský průkaz a propisovací tužku. Učni a maturanti dostávají tištěná blahopřání, stejně tak i branci. Snoubenci na besedách dostávají od spořitelny knihu "Škola pro snoubence a manžele". Při svatebním obřadu dostanou novomanželé blahopřejný list. Pro oslavence při významných životních jubileích má SPOZ malý dárkový koš, při zlaté svatbě velký. Při smutečních obřadech jsou dávány pozůstalým kondolenční listy.

Při slavnostních obřadech a akcích zajišťuje SPOZ

kulturní pořady, na kterých se podílejí děti z mateřských škol, pionýrské soubory ze základních škol, Lidové školy umění a ze Střední zdravotnické školy v Kolíně a někdy i členové Malého divadla Městského kulturního střediska v Kolíně.

Na činnosti SPOZ spolupracu^{je} velmi úzce krajská pobočka České státní spořitelny v Kolíně a okresní pobočka České státní pojišťovny v Kolíně.

Předsedkyní Sboru pro občanské záležitosti v Kolíně byla i v roce 1980 místopředsedkyně Městského národního výboru v Kolíně soudružka Hana Tučková.

Závěrem ještě několik údajů z činnosti matričního oddělení Městského národního výboru v Kolíně:

Do knihy narození MěstNV v Kolíně bylo v roce 1980 zapsáno 1.089 dětí, z toho bylo 116 dětí patřících místem bydliště rodičů do jiných než kolínského okresu. Pro srovnání uvádím údaje za pět předcházejících roků:

Rok	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Počet dětí narozených v Kolíně	1331	1112	1216	1149	1230	1089
z toho s trvalým bydlištěm rodičů v Kolíně	544	396	500	430	477	400

Do knihy manželství bylo zapsáno 333 sňatků.

Rok	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Počet sňatků uzavřených v Kolíně	367	386	354	359	349	333
z toho sňatků s trvalým bydlištěm novomanželů v Kolíně		251	220	225	215	206

Do knihy úmrtí byla zapsáno 994 občanů. Z toho bylo 370 kolínských občanů.

Rok	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Počet úmrtí	785	874	857	910	931	994

T Ě L O V Ý C H O V A   A   S P O R T

Na samém začátku tohoto roku, dne 9.ledna 1980, projednala rada městského národního výboru návrh komplexního rozvoje tělovýchovy a sportu v Kolíně do roku 1985. Schválila ho a uložila všem vedoucím odborů vytvářet na svých úsecích podmínky pro rozvoj tělovýchovy a sportu a vedoucímu odboru školství a kultury úzce spolupracovat s okresním výborem Československého svazu tělovýchovy a /ČSTV/

Návrh komplexního rozvoje tělovýchovy a sportu v Kolíně do roku 1985 v úvodu konstatoval, že dosavadní cílevědomý rozvoj tělovýchovy a sportu v Kolíně, i když nepomíjí potřeby a zájmy dospělých, je zaměřen především na všestranný rozvoj tělovýchovy a sportu mládeže a dětí. Důvody jsou jasné: význam zdravotního a výchovného účinku tělesné výchovy a sportu na mladé lidi, vytváření návyku na potřebu pohybové aktivity mladé generace, větší zájem mládeže než dospělých a nakonec i ta skutečnost,

že současná ~~má~~ práce s mládeží se v budoucnu přemění v zájem dospělých o sportování a tělesnou výchovu.

Podíl mládeže na členské základně tělovýchovných jednot v Kolíně dosahuje téměř poloviny /47,26 % / a v největší kolínské jednotě, v TJ Kolín, tvoří mládež dokonce více než polovinu členské základny /52,76 % /. Do oblastí výkonostního sportu jsou t.č. začleněny čtyři kolektivy mladých sportovců /lední hokej, kopaná, atletika, odbíjená/, zatímco v kategorii dospělých jen dva /kopaná a lední hokej/. V Kolíně jsou tři tréninková střediska mládeže, sportovní třídy na 6. Základní škole na Zálabí, utvořily se i třídy, v nichž jsou soustředěni chlapci se zájmem o lední hokej a dívky se zájmem o sportovní gymnastiku na 4. Základní škole ve městě a třídy dívek se zájmem o odbíjenou na 2. Základní ~~škole~~ škole ve městě.

V některých sportech, například v kopané, košíkové, odbíjené, ledním hokeji, sportovní gymnastice a lehké atletice, se mládeži již tradičně věnují kolektivy velmi zkušených a dostatečně kvalifikovaných trenérů a cvičitelů.

Na další rozvoj tělovýchovy a sportu mládeže však působí v Kolíně i některé omezující faktory. Rozhodujícím limitujícím činitelem je nedostatek tělovýchovných zařízení ve městě. Podle normy, vypracované Technickou radou ÚV ČSTV chybí v Kolíně řada hřišť, tělocvičen, ústřední stadión a sportovní hala, všechna tato zařízení v celkové výměře 223.000 m². Dalším omezujícím faktorem je nedostatek kvalifikovaných tělovýchovných pedagogických pracovníků. Jejich současný počet stačí krýt pouze výběrovou, nikoliv však masovou tělesnou výchovu veškeré

mládeže ve městě.

Přes tyto obtíže a objektivní příčiny se nadšení organizátoři kolínské tělovýchovy a sportu obětavě věnují především dětem. Do této práce je zapojeno dobrovolně jedenáct lékařů, kteří provádějí zdravotní prohlídky dětí a sledují jejich zdravotní stav po celou dobu jejich sportovní činnosti.

Začíná se již v mateřských školách. Lékaři prohlédnou pětileté děti a podle výsledků těchto prohlídek a následujících pohybových testů jsou děti zařazovány do sportovních přípravek. Na začátku tohoto roku je v běhu šest těchto přípravek pro děti předškolního věku, tři pro chlapce a tři pro dívky a je v nich zařazeno asi 250 dětí, tj. však jen 65 % z těch, které mají o tělovýchovu a sport zájem a vyhovují i po stránce zdravotní. Děti, které nemohly být již zařazeny do sportovních přípravek jsou podle jejich zájmů zařazovány do oddílu základní a rekreační tělesné výchovy /ZRTV/ kolínských jednot. V přípravkách cvičí děti od října do konce května a jsou vedeny trenéry a pomocníky z řad rodičů tak, aby na deset dětí byl vždy jeden cvičitel.

Sportovní výchova dětí školou povinných je rozdělena do několika etap. Na 4. Základní škole v Kolíně IV., Kutnohorská ulice, jsou již po několik let soustřeďovány děti sportovně nadané, a to chlapci se zájmem o lední hokej a dívky se zájmem o sportovní gymnastiku. Děti jsou vybírány z celého Kolína se souhlasem rodičů a soustřeďovány do jedné sportovní třídy každým rokem v prvním a pátém ročníku, takže již v příštím školním roce bude na této škole

souvislá řada sportovních tříd od prvního do devátého ročníku.

Mimo školu, jako pokračování speciálních sportovních přípravek, jsou pro děti šesti- až devítileté organizovány sportovní základny mládeže, v nichž jsou v současné době v činnosti dva útvary chlapců a dva útvary dívek s průměrným počtem 40 dětí v každém útvaru.

Na 6. Základní škole v Kolíně V., Ovčárská ulice, jsou již řadu let v provozu sportovní třídy od 6. do 9. ročníku. Každým rokem jsou vybírány děti s všestranným sportovním nadáním a zaměřením z celého Kolína na základě výsledků dřívější sportovní činnosti, lékařských prohlídek, vyjádření psychologa a souhlasu rodičů a je pro ně zřizována na této škole jedna zvláštní třída v šestém ročníku.

Nejvyšší formou tělesné a sportovní výchovy mládeže jsou tréninková střediska. V současné době jsou v Kolíně tři, a to tréninkové středisko atletiky, odbíjené dívek a sportovní gymnastiky.

Pro starší mládež organizují tělovýchovné jednoty sportovní oddíly, zejména oddíly kopané, ledního hokeje a košíkové.

-o-o-o-o-o-o-

V současné době, to znamená na začátku roku 1980 působí v Kolíně sedm tělovýchovných jednot:

TJ Kolín
 TJ Lokomotiva Kolín
 TJ Jiskra Kolín
 TJ Štítary
 TJ Divadlo Kolín
 TJ Dukla Kolín
 TJ Rudá Hvězda Kolín

Vedle těchto tělovýchovných jednot organizuje bran-
nou tělovýchovu a sport v Kolíně okresní organizace Svazu
pro spolupráci s armádou #/Svazarm/ v pěti oborových klubech:

Automotoklubu,
Trabantklubu,
Radistice,
Elektroakustice,
Aeroklubu.

V tělovýchovných jednotách /kromě TJ Dukla a TJ Rudá
hvězda, což jsou organizace armády a SNB a jejich počty
jsou proto utajovány/ je organizováno 4 515 členů, z toho
2 134 mládeže. Ve Svazarmu /kromě školských základních
organizací/ je organizováno 3 852 členů, z toho 1 300
mladých.

Jednota	Celko- vý po- čet členů	Muži	Ženy	Dospě- lí cel- kem	Žáci	Do- rost	Mládež celkem
TJ Kolín	2 483	646	527	1 173	1 019	291	1 310
Lokomotiva	1 167	368	273	651	402	114	516
Jiskra	657	302	109	411	184	62	246
Štítary	130	60	20	80	29	21	50
Divadlo	78	36	30	66	12	-	12
Celkem	4 515	1412	959	2 381	1 646	488	2 134

Ve městě Kolíně jsou nyní v provozu tato tělovýchovná
zařízení a sportoviště:

Krytý plavecký stadión s dalším otevřeným bazénem

Otevřený plavecký bazén při 6.Základní škole

Nafukovací hala při 5.Základní škole

Sportovní hala při Středním odbor.učilišti spojů

8 školních tělocvičen velkých

2 školní tělocvičny malé

Sokolovna TJ Lokomotiva

Letní sokolovna

Stadión odbíjené TJ Dukla Kolín

5 dalších hřišť odbíjené

3 fotbalové stadióny

2 trénigová fotbalová hřiště

Hřiště házené

8 tenisových kurtů

Atletický stadión

Jízdárna

3 loděnice

Krytý zimní stadión

Sportovní letiště Svazarmu

Koupaliště ve Třech Dvorech

Ve městě, zejména v sídlišti, je celá řada malých dětských hřišť i hřišť pro mládež a dospělé, které vybudovaly a dále budují občané sami, pod vedením občanských výborů. Koupat se občané chodí též do Pekelského rybníka a do vodní nádrže po ~~vyhledání~~ vytěženém štěrkopísku u Hradištka. Přesto všechna tato sportoviště a zařízení nedostačují potřebě a zájmu kolínských občanů.

Kolínské tělovýchovné jednoty a Svazarm organizují ve svých oddílech tyto sporty:

Základní rekreační tělesnou výchovu /ZRTV/

Lehkou atletiku

Kopanou

Lední hokej
Krasobruslení
Házenou
Košíkovou
Odbíjenou
Cyklistiku
Lyžování
Plavání
Tenis
Stolní tenis
Sportovní gymnastiku
Kuželky
Turistiku
Kanoistiku
Jachting
Horolezectví
Jezdectví
Judo
Sportovní střelbu
Šachy
Létání motorové i bezmotorové /plachtění/
Parašutismus
Motorismus
Mototuristiku
Radistiku
Elektroakustiku
Lodní modelářství
Letecké modelářství
Železniční modelářství
Plastické modelářství
Džesgymnastiku

Po uplynutí roku 1980 bylo provedeno zhodnocení, jak byla plněna všechna opatření, uvedená v komplexním rozvoji tělovýchovy a sportu v Kolíně do roku 1985 v letošním roce.

Především je možno s radostí konstatovat, že opět i v tomto roce organizátoři kolínské tělovýchovy a sportu věnovali mimořádnou péči dětem a mládeži. Po provedených zdravotních prohlídkách dětí a psychomotorických testech se podařilo během letošního roku zařadit všechny děti, které měly o sport zájem, do přípravek a základen OV ČSTV a ZRTV jednotlivých tělovýchovných jednot. Ve věkové kategorii dětí od 9 do 14 let je situace horší, neboť jejich možnost provádění zájmové tělesné výchovy a sportu je stále omezována kapacitou tělovýchovných zařízení v Kolíně, která zůstává stále nedostačující.

Výkonostní sport v Kolíně byl v tomto roce organizován a rozvíjen v souladu s úkoly nadřazených orgánů ČSTV o ~~poslání~~ poslání a významu výkonostního sportu jako prostředku zábavy a seberealizace sportujících na straně jedné a jako zdroje talentů na straně druhé. Z toho důvodu bylo v Kolíně provedeno přehodnocení sportovní činnosti a na základě toho rozhodnuto, že budou dále preferovány sporty, které jsou schopny plnit toto poslání. Jako takové byly vybrány: kopaná, lehká atletika, košíková chlapců, sportovní gymnastika a odbíjená dívek.

Jednotlivé tělovýchovné jednoty vykazaly na konci roku tyto počty členů a během roku tuto činnost:

Tělovýchovná jednotu Kolín /TJ Kolín/ je největší tělovýchovnou jednotou v Kolíně. Na konci letošního roku

měla v evidenci 2 666 členů, registrovaných ve 12 oddílech a dvou odborech. Z tohoto počtu bylo 1 540 členů ve věku do 18 let. Aktivně provozovalo sportovní činnost 2 061 členů.

Sportovní, tělovýchovná i organizační činnost jednoty byla v roce 1980 rozsáhlá a mnohostranná. 53 družstev se pravidelně zúčastňovalo soutěží, z toho 10 družstev okresních, 38 krajských a 5 republikových soutěží.

Ve výkonnostních třídách bylo evidováno 52 jednotlivců z řad žactva, 60 z dorostu a 107 dospělých.

Všechny oddíly i odbory soutěžily o titul "Vzorný". Oddíl lehké atletiky obdržel titul "Vzorný oddíl I.stupně".

V tomto roce byl 616 členům jednoty udělen odznak zdatnosti, plaveckým výcvikem prošlo 670 členů, členové jednoty odpracovali dobrovolně 9 247 brigádnických hodin, získali mezi sebou 27 dobrovolných dárců krve, vysázeli 7 104 stromků a keřů, uskutečnili tělovýchovné akademie, besedy, politicko výchovné semináře atd.

Při TJ Kolín je organizována 29. pionýrská skupina, která měla v roce 1980 celkem 252 pionýrů a jisker v patnácti pionýrských oddílech. V oddílech kopané a lehké atletiky byly ustaveny skupiny Socialistického svazu mládeže.

Tělovýchovná jednota Lokomotiva Kolín měla na konci roku 1980 celkem 1 301 členů, z toho bylo 836 dospělých, 131 dorostu a 334 žactva. Členové jednoty byli organizováni v 11 oddílech a dvou odborech.

V roce 1980 uspořádala jednota 229 veřejně přístupných sportovních a tělovýchovných akcí, z nichž největší byl 9.ročník dálkového pochodu "Knochova padesátka", je-

hož se zúčastnilo přes tisíc turistů. Dobře rozvíjel svou činnost turistický oddíl mládeže, který získal ve své kategorii první místo v ČSR.

Rozsáhlou činností se mohl v tomto roce vykázat i šachový oddíl jednoty, který je největším šachovým oddílem v kraji. Dorostenci tohoto oddílu získali první místo v přeboru ČSSR a žáci vyhráli krajský přebor.

Členové TJ Lokomotiva Kolín se podíleli i na veřejně prospěšné práci. V roce 1980 odpracovali dobrovolně 21 004 brigádnických hodin, sebrali a odevzdali 12 875 kg odpadových surovin a sklídili 27 q sena z míst, která se nedají sklízet stroji.

Tělovýchovná jednota Jiskra Kolín měla na konci roku zaregistrováno 700 členů, z toho asi polovinu tvořila mládež, v osmi oddílech.

Jedním z nejlépe prosperujících oddílů byl oddíl cyklistiky. Jeho nejúspěšnější člen Miloš Fišera získal letos již po páté vítězství v přeboru ČSSR a v Československém poháru.

Jednota zajišťovala letos pro okresní spartakiádu své cvičiště a při jeho úpravách odpracovali členové jednoty na čtyři tisíce dobrovolných brigádnických hodin.

Všechny oddíly jednoty byly zapojeny v soutěži o titul "Vzorný".

Tělovýchovná jednota Štítary měla na konci roku 138 členů, z toho 80 dospělých, 32 dorostenců a 26 žáků. Činnost jednoty byla zaměřena jen na kopanou. V okresní soutěži byla zapojena dvě družstva dospělých a dvě družstva mládeže.

V roce 1980 splnilo 19 žáků jednoty odznak zdatnosti. Tělovýchovná jednota se stala držitelem titulu "Vzorňná tělovýchovná jednota II. stupně".

Největší tělovýchovnou a sportovní událostí letošního roku byla Československá spartakiáda 1980.

Přípravu na spartakiádu v kolínském okrese řídil a zajišťoval okresní spartakiádní štáb, ustavený při okresním výboru Českého svazu tělovýchovy /OV ČSTV/ již v listopadu 1978. Měl jsem tu čest být členem tohoto štábu a účastnil jsem se tak po celou dobu příprav této veliké a náročné tělovýchovné akce.

Spartakiádní štáb vypracoval program všech spartakiádních akcí v okrese a stanovil, že místní spartakiády se budou konat: 9.května v Plaňanech a 1.června ve Stříbrné Skalici; okrskové spartakiády budou: 1.května ve Velkém Oseku, 18.května v Českém Brodě a 25. května v Týnci nad Labem; okresní spartakiáda se bude konat v sobotu 7. června v Kolíně na hřišti TJ Jiskra.

Potom spartakiádní štáb organizoval přípravu cvičenců, dospělých i mládeže, zajišťoval pro cvičence cvičební úbory a koordinoval všechny předspartakiádní a spartakiádní tělovýchovné a sportovní akce.

První veliký podnik Československé spartakiády se konal již loňského roku, 5.října 1979: "Ohňové poselství". V přesně určeném čase vzplály na vrcholcích a horách v celé ČSSR veliké ohně, které nesly mírové poselství spartakiády. U nás v Kolíně byla slavnost "Ohňového poselství" uspořádána na vrchu Vinici na Zálabí. Organizací byl pověřen Turistický svaz OV ČSTV, který se svého úkolu zhostil velmi dobře.

Na pozvání družebního okresu Rimavská Sobota se zúčastnila delegace okresního štábu z Kolína okresní spartakiády v Rimavské Sobotě ve dnech 30.~~května~~ května až 2.června. Byl jsem členem této delegace jako zástupce města Kolína. Vyjeli jsme v pátek 30.května ráno z kolínského náměstí a k večeru jsme dorazili do města Rimavská Sobota. Na sobotu 31.května pro nás rimavští přátelé uspořádali zájezd do Vysokých Tater, ale počasí bylo tak špatné, hustě pršelo, mlha byla při zemi, že jsme z přírodních krás tatranského území vůbec nic neviděli. Druhý den, v neděli 1.června bylo v Rimavské Sobotě překrásné sluneční počasí, které také přispělo k velikému úspěchu okresní spartakiády. Zúčastnili jsme se spartakiádního průvodu městem na sportovní stadión, kde jsme přihlíželi celému spartakiádnímu svičení z vyhrazených pro nás míst na tribuně. Večer jsme se zúčastnili závěrečného hodnocení a přátelské besedy s našimi slovenskými přáteli. V pondělí jsme se vrátili do Kolína. Rimavská Sobota oplatila kolínským návštěvu a vyslala svou delegaci na naši okresní spartakiádu, která přijela do Kolína v pátek 6.června večer.

Jako součást Československé spartakiády 1980 byly organizovány spartakiádní štafety: celostátní z Dukly do Prahy a hvězdicové okresní štafety. V Kolíně probíhala okresní hvězdicová štafeta v pátek 6.června. Měla čtyři větve: první vybíhala z Týnce nad Labem, druhá ze Stříbné Skalice, třetí z Českého Brodu a čtvrtá ze Žiželic. Všecky čtyři štafety se sběhly ve stejnou dobu na kolínském náměstí Obránců míru, kde odevzdaly štafetová posleství do úschovy OV ČSTV. Ráno 7. června byly štafetové kolíky

ozdobené stuhami odevzdány nejlepšími kolínskými sportovci vedoucímu tajemníkovi OV KSČ s. Václavu Šindelářovi při zahájení kolínské okresní spartakiády. Na štafetě se zúčastnilo na osm tisíc lidí a celá měřila 140 km. Ke štafetovým kolíkům bylo na zastaveních v 21 střediskových obcích, jimiž štafeta probíhala, připevněno 70 stuh a bylo k nim připojeno 52 zdravotních, 120 individuálních a 750 kolektivních závazků.

Kolínská okresní spartakiáda se konala v sobotu 7.června 1980 za krásného letního počasí. Začala koncertem Ústřední hudby čs.spojů v Kolíně, řízené jejím kapelníkem Vladimírem Zemanem již v 11 hodin dopoledne. Přesně ve dvanáct hodin byla slavnost zahájena státními hymnami. Ze čtyř rohů náměstí, na němž již byli shromážděni cvičenci okresní spartakiády, oficiální hosté a kolínští občané, vyběhly skupiny sportovců a přinesly na tribunu hvězdicové štafety, které byly odvěčejšího dne uschovány na OV ČSTV, a odevzdaly je do rukou vedoucího tajemníka OV KSČ. Po jeho slavnostním projevu a 35 dělových ranách /35 ran na oslavu 35.výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou se seřadil průvod cvičenců s oběma kolínskými hudbami a odebral se na Zálabí na hřiště TJ Jiskra v Borkách. Zde byla ve 13 hodin zahájena spartakiádní cvičení za účasti asi sedmi tisíc diváků. Ve třinácti spartakiádních skladbách vystoupilo 4 050 cvičenců od cvičební skladby rodičů s nejmenšími dětmi, přes vystoupení žactva, dorostu, učňovské mládeže, žen a mužů až po nádherné a

strhující cvičení vojáků naší československé armády. Těžko říci, která vystoupení se líbila nejvíce, všechna byla odměněna radostným potleskem diváků. O přestávce v polovině spartakiádního pořadu předvedli ukázky své činnosti členové Svazarmu /Svazu pro spolupráci s armádou/ včetně seskoků z letadla na plochu cvičiště a řízení létajících modelů letadel. Hudební skladby k jednotlivým spartakiádním vystoupením hrála Městská hudba Františka Kmocha, řízená soudruhem Janem Chromcem.

Okresní spartakiáda v Kolíně se povedla, měla velmi pěkný průběh a diváci byli spokojeni.

Večer po spartakiádě se sešel spartakiádní štáb v sále na Zimním stadiónu s funkcionáři a hosty k prvnímu hodnocení okresní spartakiády. Zúčastnil jsem se také tohoto jednání, takže mohu potvrdit, že hodnocení jak od vedoucích jednotlivých skladeb, tak i od členů vyšších orgánů bylo kladné. Všichni shodně konstatovali, že cvičenci všech skladeb jsou dobře připraveni na vyvrcholení Československé spartakiády v Praze na Strahově. Škoda jen, že při výběru cvičenců na Strahov se nedostane na všechny, protože v celé republice nacvičovalo spartakiádní skladby mnohonásobně více cvičenců, než se může na strahovský stadión vejít. A tak i pro mnohé cvičence naší okresní spartakiády veřejná vystoupení skončila a dalšího průběhu Československé spartakiády 1980 se zúčastní už jen jako diváci ať už na strahovském stadiónu nebo při televizních obrazovkách.

V našem městě však krásnou a zdařilou okresní spartakiádou slavnostní spartakiádní pořady neskončily. V pondě-

lí 9.června probíhala totiž Kolínem celostátní štafeta Dukla - Bratislava - Praha. Štafetu uvítali sportovci a straničtí a státní funkcionáři na hranicích Středočeského kraje a kolínského okresu v Týnci nad Labem na mostě československo - polského přátelství. Zde ji převzala od sportovců Východočeského kraje štafetová četa, složená z jednoho organizovaného sportovce /turisty/, jednoho vojáka čs.lidové armády, jednoho svazarmovce a jednoho člena Socialistického svazu mládeže. Štafetový kolík převzal nejlepší sportovec Středočeského kraje, Kolíňák, mistr sportu Miloš Fišera. Štafetová četa dovezla štafetu na kolínské náměstí Obránců míru, kde ji za účasti asi 3 500 občanů a sportovců odevzdala zástupcům Středočeského kraje do rukou soudruha Jiřího Bišky, předsedy krajského spartakiádního štábu. Po slavnostním projevu a vypuštění 35 holubů, jako symbolu třiceti pěti mírových let, byla štafeta, ke které byly připojeny i stuhy a závazky kolínského okresu, odvezena štafetovou četou do Lidic, kde bude uschována až do slavnostního zahájení Československé spartakiády v Praze na Strahově.

Tímto slavnostním aktem byla zakončena dlouhá řada spartakiádních podniků v našem městě Kolíně.

Okresní spartakiáda v Kolíně ukázala také na některé nedostatky, které má Kolín na úseku tělovýchovy a sportu. Především na to, že nemá ústřední sportovní stadion, a proto se musela konat na fotbalovém hřišti, sice pěkně upraveném, ale přece jenom na místě nevhodném a pro takový podnik nedůstojném.

Závěr a konečné zhodnocení Československé spartakiády na kolínském okrese bylo provedeno až 2. října 1980 na slavnostním shromáždění zástupců stranických a státních orgánů s organizátory a cvičiteli v sokolovně TJ Slavoj v Českém Brodě. Na této slavnosti byly odevzdány organizátorům a cvičitelům medaile a čestná uznání. Zúčastnil jsem se také tohoto shromáždění a převzal jsem zde "Medaili za zásluhy o Československou spartakiádu 1980" a "Čestné uznání OV-KSČ a OV-ČSTV" za práci při přípravě a průběhu ČSS 1980 v Kolíně.

Druhou významnou sportovní událostí tohoto roku bylo 80. výročí kolínské organizované lehké atletiky a kolínské kopané.

K tomuto výročí vydaly oba oddíly TJ Kolín společnou publikaci "80 let atletiky a kopané v Kolíně".

Atletický oddíl TJ Kolín uspořádal v sobotu 18. října ve velkém sále Kulturního domu pracujících setkání kolínských atletů všech generací. Po úvodním oficiálním programu vyhrávala všem přítomným Městská hudba Františka Kmocha.

Také fotbalový oddíl TJ Kolín oslavil své výročí slavnostní schůzí. Hlavní projev na ní přednesl předseda fotbalového oddílu Jaroslav Dvořák. Po dalších projevech a předání čestných uznání hráčům a činovníkům, kteří proslavili dobré jméno kolínské kopané, se účastníci zasedání odebrali v průvodu za zvuků Kmochovy hudby na stadión v Borkách, kde pietním aktem uctili památku těch, kteří se v minulosti zasloužili o slávu kolínské kopané.

V roce 1980 se zúčastnila tři kolínská družstva nejvyšších soutěží v České socialistické republice:

V I.národní hokejové lize hrálo družstvo TJ Kolín a po skončení sezony 1979/80 skončilo na sedmém místě mezi 12 mužstvy své skupiny. V druhé polovině roku se dostalo mezi pět nejlepších a koncem roku obsadilo čtvrté místo. V příštím roce bude bojovat v tzv. elitní skupině I. národní hokejové ligy.

Fotbalisté TJ Kolín začali rok 1980 v národní fotbalové lize, ale nevydrželi. Na konci sezony 1979/80 sestoupili do divize, v níž potom během roku pokračovali a setrvali stále na předních místech.

V první národní lize odbíjené hrálo družstvo Dukly Kolín a sezonu 1979/80 ukončilo na druhém místě.

Během letošního roku bylo v Kolíně uspořádáno několik významných sportovních podniků, z nichž uvádím aspoň některé:

17.ledna bylo ve sportovní hale spojů zahájeno první kolo halového mistrovství ČSSR mužů v tenise, které pak pokračovalo dalšími šesti koly v Litvínově, Hradci Králové, Praze, Brně, Bratislavě a Mostě.

18. ledna oslavili kolínští sportovci 45.výročí kolínského hokeje. Při té příležitosti byly odevzdány medaile a čestná uznání těm, kteří se o kolínský hokej nejvíce zasloužili.

Také kolínská organizovaná cyklistika oslavila v tomto roce významné jubileum - 85. výročí svého založení. Bylo vzpomenuo, že v roce 1895 byl v Kolíně založen "Český klub velocipedistů".

10. dubna uspořádalo Střední odborné učiliště elektrotechnické n.p. Tesla Kolín na Kmochově ostrově 15. ročník přespolního běhu J.A. Gagarina.

14. září se konale v Kolíně po pětileté přestávce opět závod motokár v rámci mistrovství ČSR. Závod se jel tentokrát v prostoru Kolína IV. v ulicích Havlíčkově, Havířské, Třebízského a Zengrově.

V sobotu a v neděli 6. a 7. září se konaly v Kolíně jezdecké závody "Memoriál V. Boháče".

11. října byl slavnostně otevřen provoz zimního stadiónu pod novou střechou. Tím byla ukončena první etapa prací na zastřešení a nové úpravě kolínského zimního stadiónu. V pracích, které mají nyní před sebou opláštění stadiónu, se dále ~~pracuje.~~ pokračuje.

26. října se běžel 54. ročník Drozdova lesního běhu v Kolínských borkách. Téhož dne byl uspořádán i běh na 20 km "Memoriál Emila Sirotky".

8. listopadu uspořádal atletický oddíl TJ Kolín v rámci oslav 80 let kolínské atletiky mistrovství ČSSR v přespolním běhu dorostenců a dorostenek.

V dnech 8. a 9. listopadu se hrálo ve sportovní hale spojů finále Čs. poháru žen v odbíjené.

29. listopadu se uskutečnilo v Kolíně v rámci oslav 80 let kolínské kopané fotbalové utkání mezi reprezentačním fotbalovým mužstvem ČSSR a TJ Kolín. Utkání skončilo porážkou mužstva TJ Kolín v poměru 9:0.